

**12 – 15 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARINA
ANA DİLİ ÖĞRETİMİNDE TÜRKİYE
VE İNGİLTERE’NİN KARŞILAŞTIRILMASI**

Egemen SERİN

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Celal DEMİR

Ekim, 2019

Afyonkarahisar

**T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**12 – 15 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARINA ANA DİLİ
ÖĞRETİMİNDE TÜRKİYE VE İNGİLTERE’NİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

**Hazırlayan
Egemen SERİN**

**Danışman
Prof. Dr. Celal DEMİR**

AFYONKARAHİSAR 2019

YEMİN METNİ

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

01.10.2019

Egemen SERİN

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Celal DEMİR

Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Musa ÇİFCİ

: Dr. Öğr. Üyesi Bayram ÇETİNKAYA

İmza

.....

.....

.....

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Egemen SERİN' in “12-15 Yaş Grubu Çocuklarına Ana Dili Öğretiminde Türkiye ve İngiltere’ nin Karşılaştırılması” başlıklı tezi, 09/09/2019 tarihinde saat 10.00’ da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği’ nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek (X) oy birliği – ( ) oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Elbeyi PELİT
MÜDÜR

ÖZET

12 – 15 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARINA ANA DİLİ ÖĞRETİMİNDE TÜRKİYE VE İNGİLTERE’NİN KARŞILAŞTIRILMASI

Egemen SERİN

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Eylül 2019

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Celal DEMİR

Dil, insan topluluklarını millet yapan önemli bir iletişim aracıdır. Dilin sosyal hayatta, bilimde, sanatta, toplumların ilerlemesindeki etkisini göz ardı etmemek gerekmektedir. Bu nedenle ana dili öğretimi ve ana dili öğretim programı hazırlamak önemli ve millî bir görevdir.

Dünya üzerindeki ülkeler, çeşitli dönemlerde kendi eğitim sistemlerine ait öğretim programları hazırlamışlardır. Hazırlanan programlar, zamana ayak uydurmak için, gelişebilmek için sürekli yenilenmiş ve güncellenmiştir.

Türkçenin öğretimine ilişkin toplam 8 program hazırlanmıştır. Son program 2018 yılında uygulanmaya başlanmıştır. İngilizcenin öğretimine yönelik ulusal müfredat ise en son 2014 yılında güncellenmiş, halen o program kullanılmaktadır.

Bu çalışmada, geleneksel yapısını sürdüren, yerel odaklı ve üst düzey insan yetiştirmeyi başarabilen İngiliz öğretim programının, Türkçe öğretim programı ile 4 temel dil becerisi ve ana dili ders kitapları incelenmiştir. Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kavramsal çerçeve; ikinci bölümde, Türk eğitim sistemi ve ana dili öğretimi/Türkçe öğretimi ile İngiltere eğitim sistemi / ana dili

öğretimi; üçüncü bölümde ise bulgular ve yorumlara yer verilmiştir. Çalışmada kullanılan kaynaklar “Kaynakça” bölümde; ekler ise “Ekler” bölümünde gösterildi.

12 – 15 yaş arası öğrencilere verilmek istenen bilgi, beceriler öğretim programları temel alınarak karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil, ana dili, öğretim programı, İngiltere ulusal müfredatı.

ABSTRACT

COMPARISION OF TEACHING TECNIQUES OF MOTHERTONGUE IN TURKEY AND ENGLAND BETWEEN THE AGES 12 TO 15

Egemen SERİN

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF TURKISH EDUCATION**

September 2019

Advisor: Prof. Dr. Celal DEMİR

Language which creates nations from groups of people, is an important communication toll. We mustn't ignore the effect of language on developing of nations through social life, science and art. Therefore teaching of native language and preparing the program of this education is an important mission.

In various terms, the countries in the World has prepared curriculums which belongs to their own education systems. These curriculums has always been renewed to cope with the changes and to develop.

Related to Turkish teaching; totally 8 curriculums have been prepared since today. The last curriculum has been started to use since 2018. In England the curriculum of teaching English- mother tongue- renewed in 2014 and has still been used.

In this study there is the comparision of English native language curriculum; traditionally built, national based and which could success to train high qualified people, with Turkish native language curriculum; in the ways of teaching 4 skills of

language, teaching of grammar, assesment and evolution and teaching philosophies. This study includes four main parts.

In this study; Turkish Language class curriculum and English Language class curriculum sustaining its traditional structure, national based and raising high-level individuals were studied comparatively in respect to four basic language skills and course books used in classes. The study consists of three main parts. Conceptual framework is provided in the first part. The second part looks at Turkish Education System , Native Language Teaching / Turkish Language Teaching and English Education System / Native Language Teaching . The third part includes findings and comments . The sources used in the study are shown in the ‘‘References’’ section ; the attachments are shown in the ‘‘appendix’’ section.

The information and skills which are wanted to be taught to students between 12 -15 compared through two countries’ national language teaching curriculums.

Keywords: Language, native language, national curriculum, English national curriculum.

ÖNSÖZ

Kişinin evinden, ailesinden ve çevresinden öğrendiği dil olan ana dil; doğumdan itibaren öğrenilen sistematik bir yapıdır. Ana dili kişinin yetişmesinde, hayat tarzında kısacası sosyolojik yapısının oluşmasında büyük rol oynar. Kişi duygu, düşünce ve isteklerini en iyi ana dili sayesinde anlatabilir. Kendini ifade etmede en önemli hususların başında gelen ana dilini de etkili ve kuralına uygun bir şekilde öğretebilmek milli eğitimin temel hedefleri arasında yer almaktadır.

12 – 15 yaş grubu çocuklarına ana dili öğretiminde Türkiye ve İngiltere'nin karşılaştırılmasını ele alan bu çalışma, iki ülkenin öğretim programlarını ve kazanımlarını incelemek için yürütülmektedir. Aynı zamanda her iki ülkede dil becerilerinin (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) geliştirilmesi için hedeflenen çalışmaların incelenmesi ve karşılaştırılması hedef alınmıştır.

Bu çalışma esnasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Celal DEMİR'e, eşim Canan SERİN'e, öğretmen arkadaşlarıma ve dizgi aşamasında bana büyük destek veren Salih ÖZTÜRK Hocam'a şükranlarımı sunuyorum.

01.10.2019

Egemen SERİN

İÇİNDEKİLER

Sayfa

YEMİN METNİ	i
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR DİZİNİ	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. DİL.....	10
2. ANA DİLİ	12
3. DİL EĞİTİMİ / ANA DİLİ ÖĞRETİMİ.....	14
3.1. ÖĞRETİM PROGRAMI.....	15
4. DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ.....	17
5. DİL VE TEMEL BECERİLER	19
5.1. TEMEL BECERİLER.....	20
6. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ BAKIŞ AÇISI.....	22

İKİNCİ BÖLÜM TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ ve TÜRKÇE ÖĞRETİMİ / İNGİLTERE EĞİTİM SİSTEMİ ve İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ

1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	25
1.1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞİŞTİRİLME NEDENLERİ.....	26
1.2. CUMHURİYET'TEN GÜNÜMÜZE TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	27
1.2.1. 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı	27
1.2.2. 1924 Lise Birinci Devre Müfredat Programı	28
1.2.3. 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı	28
1.2.4. 1929 Ortamektep Türkçe Programı.....	28
1.2.5. 1938 Ortaokul Türkçe Öğretim Programı	29

1.2.6. 1949 Ortaokul Türkçe Programı.....	29
1.2.7. 1962 Ortaokul Türkçe Öğretim programı	30
1.2.8. 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı	30
1.2.9. 2005 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı	32
1.2.10. 2006 Türkçe Öğretim Programı	32
1.2.11. 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı	33
1.2.11.1. 2006 ve 2015 Türkçe Öğretim	34
1.2.12. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı	36
1.2.12.1. 2018 Türkçe Öğretim Programına Eklenen Yeni Beceriler.....	36
2. ANA DİLİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL ÖZELLİKLERİ	37
2.1. DÜNYADA ANA DİLİ EĞİTİMİ.....	39
2.2. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI.....	39
3. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA METİN SAYISI VE METİN TÜRLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR.....	41
4. TÜRKÇE DERS KİTAPLARINA ALINACAK METİNLERİN NİTELİKLERİ.....	42
5. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	43
5.1. KAZANIMLARIN YAPISI	43
5.2. KAZANIMLAR VE AÇIKLAMALARI	44
6. İLKÖĞRETİM KURUMLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ.....	44
7. TÜRKÇE DERSİ TEMEL DİL BECERİLERİ.....	46
7.1. DİNLEME / İZLEME	46
7.2. KONUŞMA	47
7.3. OKUMA	48
7.4. YAZMA	48
7.5. DİL BİLGİSİ	49
İNGİLTERE HAKKINDA GENEL BİLGİ	50
8. İNGİLTERE HAKKINDA GENEL BİLGİLER.....	50
9. İNGİLTERE EĞİTİM SİSTEMİ.....	50
10. İNGİLTERE ULUSAL MÜFREDATI	52
10.1. İNGİLTERE'DEKİ ULUSAL ÖĞRETİM PROGRAMI	53
10.1.1. Yapı	53
10.1.2. Basamak Yetki Alanları	54
10.2. İNGİLTERE ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI	54
10.3. İNGİLTERE EĞİTİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI	55
10.4. İNGİLTERE EĞİTİM PROGRAMININ TEMEL BECERİLERİ	57
10.4.1. Konuşma Dili.....	57
10.4.2.Okuma	57
10.4.3.Yazma	58
10.4.4. Dil Bilgisi ve Noktalama işaretleri.....	58
11. İNGİLTERE ULUSAL PROGRAMINDA TEMEL BECERİLER	58
12. İNGİLTERE ANA DİLİ ÖĞRETİMİ HEDEFLERİ.....	59

13. İNGİLİZCEDE ÖĞRENME ALANLARINA AİT GENEL VE ÖZEL KAZANIMLAR	59
14. İNGİLTERE ULUSAL MÜFREDATI	60
14.1. ÇALIŞMANIN AMACI.....	60
14.2. HEDEFLER.....	61
14.3. KONUŞMA DİLİ.....	61
15. İNGİLTERE OKUL ÖĞRETİM PROGRAMI.....	63
16. İNGİLTERE EĞİTİM KADEMELERİ.....	64
17. ANA DİLİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ İSİMLERİ VE YAYINLANMA TARİHLERİ.....	66
18. İNGİLTERE ANA DİLİ ULUSAL MÜFREDATI.....	67
18.1. KONU İÇERİĞİ (BECERİLER)	67
18.1.1. Okuma	67
18.1.2. Eleştirel okuma	68
18.1.3. Yazma	69
18.1.4. Dil Bilgisi ve Kelime Bilgisi.....	70
18.1.5. Konuşma Dili.....	71
19. İNGİLTERE DERS KİTAPLARI.....	72

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
TÜRKİYE ve İNGİLTERE EĞİTİM SİSTEMİNDE ANA DİLİ
ÖĞRETİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
BULGULAR ve YORUMLAR

1. TÜRKİYE İNGİLTERE EĞİTİM FELSEFESİ KARŞILAŞTIRMASI	74
2. TÜRKİYE İNGİLTERE DÖRT TEMEL DİL BECERİSİ KARŞILAŞTIRILMASI	76
2.1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI - İNGİLTERE ULUSAL MÜFREDATI.....	76
2.2. OKUMA.....	77
2.3. YAZMA	78
2.4. DİNLEME	79
2.5. KONUŞMA.....	79
2.6. DİL BİLGİSİ	80
3. TÜRKİYE İNGİLTERE EĞİTİM PROGRAMLARININ TEMEL BECERİLERİ KARŞILAŞTIRMASI.....	81
4. TÜRKİYE İNGİLTERE ANA DİLİ DERS KİTAPLARI KARŞILAŞTIRMASI.....	81
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
KAYNAKÇA	87
EKLER.....	92

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Bireyin Anlam Evreni.....	21
Tablo 2. Bireyin Gelişim Dönemleri	22
Tablo 3. Türkçe Öğretim Programlarının Genel Amaçlarının Alanlara Göre Dağılımı.....	37
Tablo 4. Metin Sayısı ve Metin Türleri (T.D.Ö.P. Sınıf Düzeylerine Göre Metin Türlerinin Dağılımı: 18)	41
Tablo 5. Kazanımların Yapısı (Türkçe Dersi Öğretim Programı: 20).....	44
Tablo 6. İlköğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi (TTK).....	45
Tablo 7. Temel Dil Becerilerinin Türkçe Ders Kitabındaki Oranları.....	46
Tablo 8. İngiltere Genel Bilgiler.....	50
Tablo 9. İngiltere Eğitim Sistemi.....	56
Tablo 10. İngiltere Eğitim Programının Temel Becerileri.....	57
Tablo 11. İngiltere Eğitim Kademeleri	64
Tablo 12. İngiltere Ortaokullarda Ders Dağıtım Çizelgesi (III. Kademe).....	65
Tablo 13. Ana Dili Öğretim Programlarının İsimleri ve Yayınlanma Tarihleri.....	66
Tablo 14. İngiltere’de Kullanılan Ana Dili Ders Kitabının Giriş Sayfası	73

KISALTMALAR DİZİNİ

TDÖP : Türkçe Dersi Öğretim Programı

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

TDK : Türk Dil Kurumu

TTKB : Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı

TTK : Talim Terbiye Kurulu

GİRİŞ

Problem Durumu

Ülkeler dünya üzerinde kendilerine yer edinebilmek, var olabilmek için kendilerini geliştirmek, değişimlere ayak uydurmak zorundadır. Bütün bunları yapabilmek için eğitime, kültüre ve teknolojiye hâkim olmak gereklidir. “Ana dili öğretiminin temel beceri alanları olan dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma diğer alanlarda da temel beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü bu becerilerin az gelişmesi ya da gelişmemesi eğitimi olumsuz etkilemektedir.” (Yıldız, 2006: 49)

“Bireylerin davranışlarında istendik yönde değişim” olarak tanımlanan eğitim, insanlığın doğuşundan bu yana kişinin öğrenme isteğiyle başlamıştır. Günümüzde de ister gelişmiş isterse geri kalmış toplumlarda olsun insanın olduğu her yerde eğitim var olmaktadır.

“Hızla gelişen teknolojinin ekseninde, günümüz dünyasında bir küreselleşme yaşanmaktadır. Kıtalararası ülkelerde yaşayan insanlar, birbiri ile çok rahat ve hızlı iletişim sağlayabilmektedir. Her şeyin bu kadar hızlı olduğu bir dünyada, bir toplumun kendi öz yapısını korumasını ve diğer toplumlardan daha güçlü olmasını sağlayan en önemli etken eğitimidir”(Akalin, 2008: 25).

İnsanların birbirlerine duygularını aktarmalarını, ilgi – ihtiyaçlarını belirtmelerini sağlayan, yani diğer insanlarla iletişim hâlinde olmalarına vesile olan araç dildir. İnsan kendini ne kadar güzel ifade ederse toplum içerisinde o derece rahat olur. Dili etkili bir şekilde kullanan insanlar için konuşma çok önemlidir. Dil, insanları diğer canlılardan ayıran önemli özelliklerin en başında gelmektedir.

Dil eğitimi büyük çaplı ve çok yönlü bir durumdur. Dil eğitiminde en önemli hususların başında öğrencilere ana dili sevgisi ve ana dili bilincini aşılacak gelmektedir. Bu sevgi ve bilinci aşılabilmesi için dilin kuralları nitelikli örnek metinler aracılığıyla gösterilmeli ve öğrenenin sezmesi sağlanır. Aynı zamanda dili kullanırken – konuşma, yazma ve dil bilgisi- kurallara uyulmasına özen gösterilmelidir.

“Bireylerin okumayı, zevk ve alışkanlığa dönüştürmelerinde temel ders Türkçe dersidir. Türkçe dersinin, bireylerde okuma becerisini geliştirebilmesi için Türkçe öğretim programlarına ihtiyaç vardır. Çünkü programlar, çağın toplumlar için istediği bireyler yetiştirilmesini sağlayan rehberdirler” (Temiz 2015: 19).

Ana dilin okunmasında, konuşulmasında, yazılmasında en önemli görev Türkçe dersine düşmektedir. Bunun için etkili hazırlanmış öğretim programları en önemli araçtır. Ana dilin öğrenilmesinde öğretmenler kadar, nitelikli hazırlanmış, çağın gereklerine uygun programlar eğitimin kalitesini artırmak için önemlidir.

İyi bir ana dili eğitimi için eğitim kurumlarına büyük işler düşmektedir. Eğitim kurumları öğretim programları sayesinde bireylere planlı, programlı ve etkili bir dil eğitimi vermelidir. Çağa uygun, kişilerin gereksinimlerini karşılayan öğretim programları, milletlerin gelişmişliği ya da kalkınmışlığını gösteren bir işarettir. Bu yüzden programların hazırlanmasındaki ilk amaç bireylerin çağa ayak uydurmalarını sağlamaktır.

“Bir araştırma kapsamında tüm bu değişkenleri ele almak elbette olanaklı değildir. Öğretmenin sınıfa girdiğinde bir hedefi vardır; öğrencilerine istenen davranışları kazandırmak, istenmeyen davranışları da yine hedefler doğrultusunda değiştirmek. Öğrencilerin kazanması gereken davranışlar da eğitim programlarında yer almaktadır. Bir başka deyişle, öğretmenin sınıfa girdiğinde birincil rehberi eğitim programıdır”(Durmuşçelebi, 2007: 14).

Ana dili eğitimi diğer branşlardaki derslerdeki başarılar için de çok önemlidir. Okuma anlama yeteneği gelişmemiş bireyin diğer derslerde başarılı olmasını beklemek yanlış bir tutumdur.

“Anadili öğretiminin beceri alanları olarak adlandırılan dinleme, konuşma, okuma, anlama ve sonradan bir beceri alanı olarak kabul edilen görsel okuma ve görsel sunu diğer alanlar için de temel beceriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü söz konusu becerilerin az gelişmesi veya gelişmemesi, bu alanların anlaşılmasını ve ifa edilmesini olanaksız hale getirmektedir. Hangi alan olursa olsun, kullanılan ortak iletişim aracı dildir, anadilidir”
(Durmuşçelebi, 2007: 14).

Ana dili eğitimi ve öğretimi ülkelerin gelişiminde, eğitim politikalarının düzenlenmesinde önemli bir görev üstlenmektedir. Ulusların gelişmesi ve var olması, bireylerin kişisel becerilerinin gelişmesi, ulusal kimliğin oluşması ve yurttaşlık bilincinin yerleşmesi için ana dili eğitimi ve öğretimi her dönemde önemini korumuştur.

Bu çalışma ile farklı yaşam biçimleri, farklı kültürleri olan Türkiye ile İngiltere ana dili öğretim yöntemleri incelenmeye çalışılmıştır.

“Eğitim sistemleri farklı politikalar üzerine kurulu olan ve eğitim sistemine bakış açılarında farklılıklar bulunan bu iki ÷lke; eğitim sistemlerinde karşılaştıkları sorunlarla da farklılıklar arz etmektedir” (Akalın, 2008: 26).

“÷lkemizde anadili eğitimi açısından ilk dikkat edilecek konuların başında, bölgesel farklılıklar ve başka anadillerin olması yer almaktadır. Eğitim programları hazırlanırken bu unsurlar dikkate alınmalıdır.” (Durmuşçelebi. 2007: 13)

Problem Cümlesi

Çok yönlü bir süreç olan dil eğitiminin en başında öğrencilerde ana dili sevgisi ve bilinci oluşturmak gelmektedir. Ana dili sevgisi ve bilinci oluşturmak için öğrencilere dilimizin özellikleri, işleyişi ve kuralları güzel örnekler aracılığıyla gösterilmeli, öğrencilerin dilin kurallarını sezmeleri, konuşup yazarken bu kurallara uymaları sağlanmalıdır.

Ana dili eğitimi diğer alanlarda başarılı olabilmek için gereklidir. Birey hangi alanda çalışırsa çalışsın kullanılan ortak araç dildir. Ana dilindeki temel becerileri gelişmiş kişiler, becerileri diğer alanlara transfer etmede daha başarılı olmakta ve kişisel gelişimleri de bu doğrultuda daha üst seviyede tamamlanmaktadır.

Eğitimin ana malzemesi olan ders araç gereçlerinden ders kitabı hazırlanırken, bu kitabı kullanacak olan çevrenin sosyo kültürel yapısı ve hitap ettiği öğrenci seviyesinin gelişim düzeyi dikkate alınmalıdır. ÷lkelerin eğitim politikaları, hedef ve amaçları ile aynı paralelde hazırlanması gereken ders kitapları; dünyadaki gelişmeleri de göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.

Teknoloji, sanayi ne kadar gelişirse gelişsin eğitim için hem programa, hem öğretmene hem de ders kitabına ihtiyaç duyulmaktadır. Dersin amaçlarına, temel becerisine ve kazanımlara ulaşabilmek için ders kitabına ve öğretmene olan ihtiyaç hiçbir zaman yok olmayacaktır. Fakat öğrencilerden beklenen beceri ve davranışlarda değişim olacaktır. “Bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireylerin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir.” (2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı: 3)

Ana dili öğretiminde 12 – 15 yaş arası öğrencilerde Türkiye ve İngiltere eğitim sistemlerinde okuma, anlama, dinleme ve konuşma - dil bilgisi - becerilerinde benzer ve farklı yönler nelerdir?

Türkiye ve İngiltere’de ana dili derslerinde kullanılan ders kitaplarının biçim ve içerik olarak benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

Alt Problemler

Çalışmanın amaçları doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara yanıtlar aranmıştır:

- Türkiye ve İngiltere eğitim sistemlerinin genel yapıları ve eğitime bakış açıları nasıldır?
- Türkçe ve İngilizcenin ana dili öğretimini yapmak amacıyla hazırlanan programların genel ve özel hedefleri nelerdir?
- İki ülkenin eğitim programları hangi kriterler gözetilerek hazırlanmıştır?
- Ana dili öğretiminde hangi yaş düzeyinde hangi kazanımlara yer verilmiştir?
- Programlarda belirlenen hedeflere ulaşabilmek için ana dili öğretiminde izlenen yollar nelerdir?
- Türkçe Öğretim Programı ile İngiliz Ulusal Müfredatı arasında içerik ve amaç bakımından benzerlik / farklılıklar nelerdir?
- Ana dili ders kitaplarının hazırlanmasında temel alınan ölçütler ve ders kitaplarında bulunması gereken nitelikler nelerdir?

Varsayımlar

Her toplumun kültürü, inancı, yaşayış biçimi farklıdır. Bununla birlikte farklı bir ideolojisi de buna bağlı olarak bir eğitim sistemi de bulunmaktadır. Eğitim sistemi toplumun yaşantısına direkt etki etmektedir. Bu etkiden olumlu yönde yararlanabilmek için ülkeler eğitim sorunlarına çözümler aramaktadırlar. Kendi toplumlarına uygun eğitim programları oluşturmak zorundadırlar. Bunun için diğer ülkelerin eğitim sistemleri, programları incelenmeli, kendi sorunlarına uygun bir program ortaya çıkartılmalıdır.

Hayat, insanlar, teknoloji hızla değişmekte ve gelişmektedir. Bu dünyada yaşayan bireyler olarak çevremizdeki değişikliklerden, göz kamaştırıcı yeniliklerden geri kalamayız, kalmamalıyız. Bu durum insanın yaşantısını da benliğini de dilini de etkilemektedir. Bu tür değişimlerin eğitim alanını da etkilemesi kaçınılmazdır. Gelişmelere ayak uyduracak ana dil öğretim programlarının hazırlanması, güncellenmesi gerekmektedir.

“Değişen ve gelişen yaşam koşulları hayatımıza pek çok yenilik getirmiştir. Bu yenilikler hepimizin hayatını doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkilemiş ve etkilemektedir. İnsan hayatındaki bu değişim ve gelişimlerin eğitim hayatına da yansımaması düşünülemez. Bu amaçla eğitim alanındaki çalışmalar hız kazanmış, pek çok yeni yöntem ve teknik belirlenmiştir. Bu yeni yöntem ve tekniklerden hareketle Milli Eğitim Bakanlığı 2005 yılından itibaren uygulanmak üzere yeni Türkçe öğretim programı uygulamaya koymuştur”(Güven, 2011: 121).

Türkçe Dersi Öğretim Programının da İngiliz Ana Dili Ulusal Müfredat Programının da uygulandığı varsayıp incelemeler bu doğrultuda yapılmıştır.

İngiltere ana dili öğretiminde kullanılan ders kitabının, İngiliz okullarında okutulduğu varsayılmıştır. Örnek kitap incelemenin yeterli olacağı varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışmada ele alınan temel programlar şunlardır:

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı ve 2014 İngiliz Ana Dili Ulusal Müfredatı karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Konu ile ilgili veriler toplanırken 12 – 15 yaş arası öğrencilerin ana dili öğretim aşamaları, ana dili derslerinde kullanılan ders kitapları ele alınmıştır. Belirtilen öğretim programları ve materyaller taranmıştır.

Ana dili öğretiminde dört temel becerinin - dinleme, konuşma, okuma, yazma - yanında dilbilgisi öğretiminin de nasıl yapıldığı, öğrencilere nasıl kazandırıldığı ile ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

Amaç

Bireyin sürekli değişen ve gelişen dünyaya ayak uydurabilmesi için gerekli olan araçlardan belki de en önemlisi eğitimidir. Bu gelişmelerle birlikte eğitim sistemleri de sürekli güncellenmektedir. Avrupa'nın gelişmiş ülkelerinden olan

İngiltere'nin ana dili öğretimini incelemekteki amaç, Türkçe Öğretim Programı ile farklı yönlerini görüp olumlu etki yapacak fikirler ortaya çıkarmaktır.

Bu tez çalışmasının amacı 12 – 15 yaş grubu çocuklarında ana dili öğretiminde Türkiye ve İngiltere'nin karşılaştırılmasıdır. Bu amaçla ülkemiz ile İngiltere'nin okuma, yazma, konuşma ve dinleme kazanımları incelenecek aradaki farklılıklar ve benzerlikler ortaya çıkarılacaktır.

Ana dili öğretiminde 4 temel becerilerin öğrencilere verilmesi bakımından benzerlik ve farklılıkların neler olduğunu ortaya çıkarmak amacımızdır.

Türkiye ve İngiltere'deki oratokul seviyesi öğrencileri için kullanılan ders kitaplarının nitelikleri ve eğitim öğretim sürecine katkıları araştırılmıştır.

Her iki ülkenin ana dili eğitim programları ve müfredatları incelenmiş benzer ve farklı yönler ortaya koyulmuştur. Sonrasında ana dili öğretiminde kullanılan ders kitaplarının özellikleri belirlenmiş, öğrencinin dil gelişimine katkısı incelenmiştir.

2018 Türkçe Öğretim Programı ile 2014 İngiltere Ulusal Müfredatı'nın

- Hedefleri, amaçları,

- Öğrenme öğretme süreçleri,

- Ana dili ders kitapları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Önem

Eğitimin çok yönlü bir süreç olduğu dilbilimciler tarafından söylenmektedir. Ülkelerin öğretim programları da bu çok yönlü sürecin temel unsurlarının başında gelmektedir. Eğitimin kalitesi - niteliği - öğretmenlere çalışmaları esnasında yön veren öğretim programlarıdır. Okullarda uygulanan öğretim programları günün ihtiyaçlarına göre güncellendiği ve eksiklikleri giderildiği sürece eğitimin olumlu yönde gelişmesine olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

“Bir ülkenin eğitim ve öğretim sistemini incelemek diğer bir ülkenin öğretim programında olmayan ama olması gereken özellikleri görerek ona göre öğretim programlarına yön vermek ve iyileştirmek-geliştirmek açısından önemlidir. Başka eğitim sistemleriyle kendi eğitim sistemimizi karşılaştırmak zorunludur” (Demirel,

2000, s.2). Bu bağlamda yapılan çalışma kendi ülkemizdeki eksiklikleri görmemiz ve iyileştirmemiz açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu araştırma, Türkiye ve İngiltere'deki 12 – 15 yaş grubu öğrencilerinin ana dili eğitim - öğretim yöntemlerinin karşılaştırmalı incelemesi üzerine yapılmıştır. Bütün bu incelemeler dikkate alındığında ana dili eğitiminin daha etkili gerçekleştirilebilmesi farklı ülkelerin yöntemlerini inceleyip, eksikliklerin giderilmesine bağlıdır. Ana dili öğretim aşamasında kullanılan yardımcı ders materyalleri ise becerilerin kazandırılması yönünde öğretmenlerin en büyük yardımcısıdır. Bu bakımdan ana dili ders kitaplarının da incelenmesi önemlidir.

Yeni müfredat oluşturulması aşamasında program geliştirme uzmanlarına kaynaklık edebilecek nitelikte bir eser olması sebebiyle önem arz etmektedir.

Tanımlar

Ana Dil: *“Bir ya da birçok dilin kaynaklandığı dil. Örneğin Latince Romen dillerine göre bir anadildir”* (Vardar, 1998:20).

Ana Dili: *“Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireyin bir toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir”* (Aksan, 1975).

Eğitim : *“Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir”* (Ertürk, 1984:12).

Eğitim Programı : *“Bir eğitim kurumunda çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağlanan milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleşmesine dönük tüm faaliyetlerdir”*(Küçükahmet, 1999:9).

Öğrenim : *“Yaşantı ürünü kalıcı izli davranış değişikliği meydana getirme işi”* (Ertürk, 1984:13).

Öğretim : *“Öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür”* (Varış, 1994:12).

Öğretim Programı : *“Bir dersle ilgili öğretme-öğrenme sürecinde nelerin, niçin ve nasıl yer alacağını gösteren bir kılavuz, başka bir deyişle bu nitelikte bir proje planıdır”* (Özçelik, 1992:4).

Kazanım: Kazanım; “*planlı yaşantılar sayesinde, öğrencilerde görülmesi beklenen doğrudan gözlenebilir davranışlar ile bilgi, beceri, tutum ve değerler*” şeklinde tanımlanmaktadır.

Temel Dil Becerileri: Türkçe dersi Öğretim Programı’na göre “okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma” becerileri temel dil becerileri olarak belirtilmektedir. Bu dilin, dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel dil becerilerini destekleyen kurallar bütünü de dil bilgisi adını alır.

Temel Evre (Key Stage): İngiltere eğitim sistemindeki öğretim kademeleri.

Temel Evre 3 (Key Stage 3): İngiltere’de 7, 8, 9. yılları kapsayan Türkiye’de 6, 7, 8. sınıflara denk gelen zorunlu eğitimin 2. öğretim kademesi.

Yöntem

Yöntem bölümünde araştırmanın modeline, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Çalışmada iki ülkenin ana dili öğretimi yapılırken kullanılan ulusal müfredatlar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Karşılaştırmalı inceleme yapılırken nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yapılmıştır. “Araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri sağlanmasına doküman incelemesi denilmektedir” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s.188 Akt. Karataş, 2015, s.72).

Veriler, bu yöntemin beş karakteristik aşaması olan (1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinalliğin kontrol edilmesi, (3) dokümanların anlaşılması, (4) verinin analiz edilmesi ve (5) verinin kullanılması (Yıldırım, & Şimşek, 2003) basamakları takip edilerek elde edilmiştir.

Nitel araştırma, önceden yazılmış eserlerin, dokümanların, kaynakların incelenmesi ile yapılan araştırma türüdür. Araştırmada kullanılan yöntem nitel araştırma yöntemidir. Kaynaklar taranmış, benzer ve farklı yönler belirtilmiştir.

Evren ve Örneklem

Bu çalışmada, 2018 Türkçe öğretim programı ile 2013 yılında hazırlanıp 2014 yılında uygulanmaya başlanan İngiliz ulusal müfredatı; Türkiye’de ve İngiltere’de ana dili derslerinde kullanılan ders kitapları üzerinde çalışılmıştır. 12 – 15 yaş arası öğrencilerin ana dili öğretimindeki ilke ve yöntemler Türkiye – İngiltere örneklemini üzerinden değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin incelenip çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. “İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha büyük içerik kategorileri ile özetlendiği, sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır” (Büyüköztürk vd, 2015, s.246). “İçerik analizi amaçları belirleme, kavramları tanımlama, analiz birimlerini belirleme, mantıksal bir yapıyı geliştirme, kodlama kategorilerini belirleme, sayma, yorumlama ve sonuçları yazma aşamalarından oluşur” (Büyüköztürk vd, 2015, s.247).

Bu kapsamda 2014 İngiltere Ulusal Müfredatı Türkçeye çevrilmiş ve incelemesi yapılmıştır. Yine alanla ilgili makaleler orijinal dilinden çevrilip incelenmiştir. Araştırma konusu olan Türkiye ve İngiltere öğretim programlarının ortak başlıklarının yanında farklı olan tarafları da tespit edilmiş ve analiz edilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. DİL

Türkçe Sözlük'te dil; “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan” (TDK,2005: 526) biçimde; Ergin (1997: 3) “ İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta, kendisine mahsus kanunları olan ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlara atılmış gizli antlaşmalar sistemi, seslerden örülmüş içtimai bir müessesedir.” şeklinde açıklar. Dil bağlamında önemli çalışmaları bulunan Aksan da (1997:55) dili, “Dil; düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.” şeklinde açıklar. Dil kavramı üzerinde birçok tanım ve görüşler bulunmaktadır.

Şimşek, *Türkiye ve ABD’de Ana Dili Öğretimi* adlı doktora tezinde dili şöyle tanımlamıştır: “Dil, sözlü ve yazılı iletişimde kullandığımız, insana has bir düzendir. Aksan’ın (1999) da belirttiği gibi, “Dil, sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünülene aktarma dizgesidir” (Aksan, 1999: 13). Bu düzen, insanın dünyadaki yerini ve değerini belirler. Aslında biz, “Dili kullanmayı bir düzen kurmak için isteriz” (Wittgenstein, 2006: 71). Dil, var olabilmek için gereklidir. “İnsanı biriktirip bir varlık haline getirir, gelenek ve tarih sahibi kılar” (Karaağaç, 2002: 7).

“Düşünme ve konuşma yeteneği insanları diğer canlılardan ayıran ve onun sosyal bir varlık olmasını sağlayan en temel özelliklerin başında gelmektedir. Bu özellikleri nedeniyle toplum içinde yaşamak zorunda olan birey, gereksinimlerini gidermek,

duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşmak ve bilgi alış verişinde bulunmak gibi temel nedenlerle iletişim kurmak zorundadır” (Anılan, 2004: 90).

“Türk dili Türk milletinin kalbidir, zihnidir.” Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün sözlerinden yola çıkarak okullar, ana dili düzenli bir şekilde öğretmekle yükümlüdürler. *“İyi bir ana dili eğitimi görmüş kimse, kendisine anlatılmaya çalışılan bir bilgi, duygu ya da düşünceyi, herhangi bir noktayı atlamadan, sırasını bozmadan, olduğu gibi kavrayabilir, anlayabilir”* (MEB, 2007: 7). Bundan dolayı diğer dersleri de öğrenebilmek, kavrayabilmek için ana dili öğretiminin sağlam temeller üzerine inşa edilmesi gerekmektedir. Okul hayatındaki başarının yanı sıra toplum içerisinde yaşayan bireyler arasındaki anlaşmazlıkların ortadan kalkması, bu kişiler arasında oluşması hedeflenen ortak ülkü birliği için düzenli, sistemli bir ana dili öğretimi yapılmalıdır.

Milletlerin kullandıkları dil, konuşma dili ve yazı dili olmak üzere ikiye ayrılır. *“Dilbilimciler de bu ayrımı yapmakta ve konuşma dilini bir ulusun, bir dil birliğinin dilin yazıyla ilişkili olmayan ve çeşitli söyleyiş özellikleri taşıyan yönü olarak, yazı dili de, konuşma dilinin yazıya geçirilmiş biçimi”* (Aksan, 1997: 85) şeklinde tanımlar.

Millet olarak hepimizin dilimizi korumak, yaşatmak ve gelecek kuşaklara sağlam bir şekilde aktarabilmek gibi bazı sorumluluklarımız bulunmaktadır. Aynı zamanda dilimize gerekli önemi göstermeli dilimizi yabancı dillerin baskısından kurtarabilmeliyiz.

Dil sayesinde ulusların hafızası korunacak, gelecek kuşaklara aktarımı sağlanacaktır. Dil, insan topluluğunu millet olma bilincine ulaştıran bir yapı taşıdır. Bu nedenle ana dil öğretimi programlı ve sistemli bir şekilde genç kuşaklara programlar vasıtasıyla ulaştırılmalı ve öğretilmelidir.

“Dil, her milletin önemle üzerinde durduğu, korumaya ve geliştirmeye özen gösterdiği milli hassasiyetlerin ilk sırasında yer almaktadır. Çünkü dil, milletin milli kimliğinin belgesi, bütünlüğünün senedi, vatana sahipliğinin tapusu; his ve hayal dünyasının fotoğrafı, mantık ve düşünce tarzının dokusunu oluşturan sistematigi, hafızası, kısacası yaşayış biçiminin aynasıdır” (Karakuş, 2006: 252).

Dilimizin; kültür, tarih ve geleneklerimizin aynası olduğunu düşündüğümüz bu bağlamda dilimize sahip çıkmak ve özünde olması gerektiği gibi çağa ayak

uydurması, özünü kaybetmemesi millî benliğimiz ve varlığımız açısından büyük önem taşımaktadır.

Dil, toplumsallaşmanın göstergesidir. Anlaşma aracıdır. Düşüncelerin dışı vurumu, ifade edilmesidir. Dil öğretimi eğitimin olmazsa olmaz ana hedefidir, amacıdır. “Dilimiz her derste öğretilir” gibi söylemler olsa da aslında ana dil öğretimi Türkçe derslerinde gerçekleştirilmektedir.

Yukarıda yapılan tüm tanımlara rağmen dil, hayatın doğal akışında seyreden bir olgudur.

“Dil kadar insana yakın, dil kadar insandan ayrılmaz bir nesne yoktur. Kavga ederken de, sevgi sözcükleri söylerken de hep dili kullanırız. Tek başımıza olduğumuz anlarda bile, düşünmemiz, kendi kendimizle konuşmamız demektir. Ama böylesine yakın, böylesine tanış olduğumuz dil -tıpkı zaman gibi- ne olduğu sorulduğunda, inceleme konusu yapılmak istendiğinde belirsizleşir, tanınmaz olur, sanki yok olur” (Kıran-Kıran, 2006: 29).

“Dil, sadece sözcükler bütünü değildir. Bir milletin ahlâki özellikleri, incelikleri, estetik güzellikleri ve aynı evrene bakışının bir bütünüdür.” (Şimşek, 2012: 40)

2. ANA DİLİ

Ana dili deyince aklımıza ilk olarak gelen, annemizden öğrendiğimiz dildir. Fakat her zaman veya her durumda kişinin annesinin dili anlamında kullanılmaz. “Başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireylerin bir toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir” (Aksan, 1975).

Ana dili bir milletin kimliğini, özünü, yaşam biçimini yansıtan bir ayna konumundadır. Bu kadar önemli bir meseleyi sağlam ve disiplinli bir temele oturtmalı ve öğretmeliyiz. Bunun için ana dilimiz ile ilgili öğretim programları hazırlanmalı ve sistemli bir şekilde uygulanmalıdır.

“Anadili öğretimi, tüm diğer derslerde olduğu gibi, amaç, içerik, yöntem ve değerlendirme aşamalarından meydana gelmektedir. Her bir aşama etkili ve verimli bir araştırmayı gerektirmektedir. Türkiye, çeşitli mozaikleri içinde barındıran bir ulus devlettir. Belirlenen amaçlar ve öğretim içeriklerinin ülkenin her yöresine uyacak ölçütlere sahip olması gerekir.” (Durmuşçelebi, 2007:28)

Bireyin kendini en iyi şekilde ifade ettiği, düşünce çevresini oluşturan en önemli etken olan ana dili, insanların kendi yaşadıkları toplum içerisinde olumlu iletişim kurabilmelerini sağlar. “Birey çevresini, içinde yaşadığı toplumu ve bu toplumun kültürel birikimini ana diliyle algılar. Dil geliştikçe bireyin bilgisi, kültürü ve düşünce dünyası da gelişir.” (Şimşek, 2012: 40)

Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ana dilimiz Türkçe ile ilgili şu sözleri koyduğu hedefler açısından büyük önem arz etmektedir.

“Millî his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin millî ve zengin olması, millî hissin inkişafında [gelişmesinde] başlıca müessirdir [etkendir]. Türk dili, dillerin en zenginlerindedir. Yeter ki bu dil şuurla işlensin. Ülkesini, yüksek istiklâlini korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.” (Atatürk, 02.09.1930)

Dil insanlar arasındaki duygu ve düşünceleri birbirlerine aktarma aracı olmasının yanında ortak hafızanın oluşturulması ve geliştirilmesi için büyük bir etkidir. Dil eğitimi ailede başlar, okulda devam eder. Okulun ana dili öğretiminde rolü çok yüksektir.

Ortak hafızanın korunması ve geliştirilmesi planlı bir dil eğitimi ile sağlanabilir. Ailede başlayan dil eğitiminin geliştirilmesinde okullar da önemli bir görev üstlenir. Okullarda anlama ve anlatma çalışmaları temel alınarak yapılan dil eğitimi içerisinde dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dil bilgisi öğretimi de planlı bir şekilde yapılır. Bu çalışmalar, bireylerin hem günlük yaşantılarında hem de eğitim öğretim süreçleri boyunca dili, etkili ve doğru kullanmalarını sağlamada önemlidir. (Temiz, 2015:2)

“Ana dilimiz Türkçenin gücü, zenginliği, birleştiriciliği ve dünya üzerindeki Türk varlığının sürekliliği açısından önemi, ancak Osmanlı Devleti dağılırken anlaşılabilmiştir. Milletlerin varlığının devamı için ana dili öğretimi çok önemlidir. Bir İngiliz, İngilizce olduğu için vardır. Bir Ermeni, Ermenice olduğu için vardır. (Demir ve Yapıcı, 2007: 177,178). Bu sebeplerden dolayıdır ki ana dili öğretimi, bir dersten öte milletlerin var olabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

“Bugüne kadar yapılan Millî Eğitim Şuralarında ve hazırlanan eğitim programlarında Türkçenin öğretimine çok önem verilmiş ve üzerinde önemle durulmuştur. Buna karşılık insanlarımızın anadilimizi doğru kullanmadıkları hatta kötü kullandıkları konusundaki eleştiriler de yoğun biçimde devam etmektedir” (Durmuşçelebi, 2007: 24).

Ana dili öğretimimiz Tanzimat'a kadar okullarımızda kendisine gerekli alan bulamamıştır. "Tanzimat Dönemi'nde ise rüştiyelerin eğitim programlarında ana dil olarak Türkçenin öğretimine yer verilmeye başlanmıştır." (Demirel, 1999: 13).

Ana dili en başta çocuğa gelişigüzel, hayatın içerisinde plansız bir şekilde öğretilir. Hayatın olağan seyri içerisinde yaşananlardan, ailesinden ve yakın çevresinden edinir. Okul çağıyla beraber bu öğretim işi belirli bir plan çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

3. DİL EĞİTİMİ / ANA DİLİ ÖĞRETİMİ

"Ana dilinin bireyin ve toplumun yaşantısındaki yeri yadsınamayacak kadar önemlidir. Uluslar hem kendi ana dillerini en iyi şekilde öğrenmeye çalışırlar hem de ana dillerini yaymak için her türlü öğretim ve eğitim yoluna giderler." (Şimşek, 2012: 42). Bu noktada kültürler arası işbirliği / iletişimi araya girer.

Teknolojinin hızla geliştiği, hayatımıza girdiği, bizi etkilediği günümüzde ana dilin öğretimi ve korunması büyük önem arz etmektedir. Hayatımızın bu denli değişikliğe uğradığı bu zamanlarda dil öğretiminde de yenilikler çok olağan bir durumdur. Milletler kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarmak için dillerin gelişimini ve yaşatılmasını önemsemek zorundadırlar. Milletlerin dünya üzerinde var olabilmesi, söz sahibi olabilmesi tarihinden, kültüründen, dilinden güç almasına bağlıdır. Sağlam temeller üzerine inşa edilmiş ulusların dünyada söz sahibi olması daha kolay ve olağan bir durumdur.

Dilbilgisinin dilin doğru ve düzgün kullanımındaki önemi tartışılmaz. Ancak beceriler – konuşma, okuma, yazma, dinleme- bağlamında nasıl kullanacakları, çocuklara öğretilemez ise; teorik olarak öğretilmiş olan dilbilgisi kurallarının, çocuklara girdikleri sınavlar dışında fayda sağlaması beklenemez. Son zamanlarda derslerde uygulanan, öğrencilerin öğretim ortamında etkin rol alması yani öğrenci merkezli eğitimin de en büyük amacı öğrencilerin dört temel dil becerisini en doğru ve etkin bir şekilde kullanmalarını sağlamaktır.

"Her dil, kurallarını kendisi yaratır ve o kurallar içerisinde yaşar ve gelişir. Çocuklar ana dillerini önce kulaktan, yaşayarak öğrenirler. İlköğretim döneminde okul, dil öğrenimini önce bir sistem içerisine sokar ve yavaş yavaş öğrencilere dilin kurallarını sezdirir. Onların, dillerini bu kurallara uygun olarak kullanmalarında bir bilince varmalarını sağlar. Öğrenci, bu bilinci kazandıktan sonra konuştuğu dili

kullanmada özen gösterir. Giderek, dilinin özellik, incelik ve güzelliklerini sezip dilini sever” (Girgin, 2011: 23).

Ana dili öğretimi, bireylerin anlama ve anlatma ile ilgili beceri ve alışkanlıklarının geliştirilmesini hedefler. “Bu becerilerin kazandırılması ise ‘dinleme’, ‘konuşma’, ‘okuma’ ve ‘yazma’ gibi dört ana etkinliğe dayanır. Dil becerileri, anılan bu dört etkinlik alanının birbirini bütünleyen ilişkileri içinde edinilir” (Sever, 2004: 11).

Ana dili öğretiminde dikkate alınacak bazı ilkeler vardır.

Şimşek, Türkiye ve ABD’de Ana Dili Öğretimi adlı çalışmasında: (2012: 44) bu durumu şu şekilde ifade etmiştir. Durmuşçelebi (2006: 285-307)’nin makalesinde ifade ettiği bu ilkeleri kısaca şöyle sıralayabiliriz:

- “Ana dili öğretiminde çocuğun dilsel evreni çıkış noktasıdır ancak bu nokta çevre, ilgi ve gereksinimlerle sınırlıdır.
- Etkinlikler arasındaki ilişki ağını okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri oluşturur.
- Ana dili dersi bir bilgi dersi değil, beceri dersidir.
- Ana dili dersinin temeli metinlerdir. Derslerde işletilecek metinler öğrencilerin kişiliğinin oluşumunda çok önemlidir. Bu nedenle metinler ulusal bilinci geliştirecek, çocuklara estetik duygu kazandıracak, güzel ve etkili metinler olmalıdırlar.
- Ana dili öğretiminde kazandırılmak istenen davranışlar tüm öteki dersleri de kapsar”.

Ana dili öğretimi ilkokuldan başlamak üzere diğer tüm derslerin temelini oluşturur. Öğrenci ilk önce kendi ana dilinde düşünmeyi, konuşmayı ve yorum yapmayı öğrenir. Öğrendiği bu bilgileri, edindiği bu becerileri diğer dersler için de kullanır. Tüm bunlardan yola çıkarak ana dili öğretimi uluslar için, toplum için büyük önem taşımaktadır.

3.1. ÖĞRETİM PROGRAMI

TDK’ye (Güncel Türkçe Sözlük) göre program, okullarda haftanın belli günlerinde, belli saatlerde verilecek dersleri gösteren çizelge; öğretim programı ise

bir okulu bitirmek veya bir alanda uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan plan, ders programı, müfredat, müfredat programı olarak tanımlanmaktadır.

Öğretim programları ulusların ulaşmak istedikleri hedeflerin somutlaştırılmış halidir. Öğretim programları sürekli değişen ve gelişmeye çalışan hayata ayak uydurmak için güncellenebilir değişken bir yapıda olmalıdır.

Öğretim programı, bir dersle ilgili öğrenme – öğretme sürecinde nelerin, niçin ve nasıl yer alacağını gösteren bir kılavuzdur. (Özçelik, 3. Baskı: 4)

“Türkçenin ana dili eğitimi ve öğretimi söz konusu olduğunda öncelikle şu soruların cevaplanması gerekmektedir: Doğal ortamında kendiliğinden işleyen ana dilini öğrenme sürecinin neresinde ve nasıl müdahale edilecek? Formal eğitim kurumlarında ise Türkçenin konuları hangi aşamada, ne kadar, nasıl ve kim tarafından öğretilecek?” (Demir ve Yapıcı, 2007: 185).

Öğretim programları, yetiştirdiği kişilerden, öğrencilerden istediği hedefleri yerine getirmelerini beklemektedir. İstendik davranışları sergilemelerini istemektedir. Öğretim programlarında amaç, nitelikli ve eğitilmiş bireylerdir.

“Toplumların gelişmişlik düzeyini belirleyen en önemli etkenlerden biri eğitim sisteminin ortaya koyduğu insan modelidir. Gelişmiş toplumlar, nitelikli ve eğitilmiş bireylere ihtiyaç duymaktadır.” (Bilen, 2006, 1 – 2)

Eğitimi düzenleyen ve yönlendiren sistem olarak tanımlanan eğitim programı, kapsamına göre öğretim programını ve ders programını da kapsamaktadır. Eğitim ve öğretim programları birbiri ile aynı tutulsa veya karıştırılsa bile birbirinden farklı kavramlardır. “Eğitim programı ve öğretim programları arasındaki farklılıkla ilgili olarak, eğitim programının “ne öğretelim?” öğretimin ise “nasıl öğretelim?” sorusuyla ilgilendiğini belirtmek gerekir” (Laska, Gürbüz Türk, 258).

Eğitim programlarını hazırlarken “ne öğretelim?” sorusuyla beraber programın hedefinin neye, nasıl hizmet edeceğini belirlemek ve duruma göre çalışma yapmak gereklidir.

“Öğrenmenin etkili biçimde gerçekleşebilmesi için, eğitim ve öğretimin önceden planlanmış bir program içerisinde yapılması gerekir. Program, okula devam eden çocukların gelişmelerini sağlayacak biçimde onları, eğitim amaçlarına yetiştirmek için, çocuklara kontrollü bir çevrede işleyeceği ilgi çekici, isteklendirici ve faydalı bütün eğitici tecrübelerin ve etkinliklerin dizildiği bir tasarıdır.” (Güngördü, 1996, Akt. Benzer, 2004: 36)

Eğitim programları ile eğitimin dđrt ana boyutun en önemli ikisi olan “hedef ve niçin eğitiyoruz?” sorularına cevap aranır.

“Eğitim programları hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme olmak üzere dđrt ana boyuttan oluşmaktadır. Bu ögeler arasından hedef boyutu ile “bireyleri niçin eğitiyoruz?” sorusuna yanıt aranır. Eğitimde hedefler; öğretimi yönlendirmesi, öğretme- öğrenme işleminin yapılmasını ortaya koyması ve ölçmeler kılavuzluk etmesi açısından gerekli görölmektedir.” (Demirel, 2004:105).

Eğitim öğretim etkinliklerinde hedef; yönlendirme ve kılavuzluk etme açısından mutlaka olması gereken bir özelliktir.

Eğitimde hedefler üç düzeyde belirtilmektedir:

Eğitimde hedef belirlenirken üç düzeye çok dikkat edilmelidir. Bunlar kapsamlı belirlenen uzak hedefler, milli eğitimin yerel – ulusal- hedefleri ve bir alana ait özel hedeflerdir.

“1. Ülkenin eğitim politikaları ve felsefesi doğrultusunda hazırlanan ve kapsamlı olarak belirlenen uzak hedefler, 2. Milli eğitimin yetiştireceği insan tipini ana hatlarıyla tanımlayan Milli Eğitimin genel hedefleri, 3. Bir konu alanının ya da disiplinin hedeflerini belirleyen özel hedefler” (Demirel, 2004; 105-106).

Sürekli güncellenen ve yenilenen hayatımızda ihtiyaçlar da farklılaşmıştır. Öğrencilerin okula, derse bakış açıları değiştirdiği gibi öğretmenlerin uyguladıkları yöntem ve tekniklerde de değişmeler olmuştur.

“Ülkemizde dil ve edebiyat öğretiminde teorik bilgilerin çoğunun düz anlatıma dayalı olarak öğrencilere aktarılması, değişmez bir yöntem gibi uygulanagelmiştir. Herhangi bir öğretim kademesinden mezun olan öğrencileri izleme araştırmalarının bazı kademeler için hiç olmaması, bazıları için de son derece yetersiz bulunması, izlenen yöntemlerin istenen verimi sağladığı konusunda çok önemli ve haklı şüpheleri doğurmaktadır.” (Çifçi, 2003: 1)

4. DİL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Dil öğretimi alanında çeşitli yaklaşım ve yöntemler uygulanmıştır. Bunlar “davranışçı, bilişsel ve yapılandırıcı” olmak üzere üç ana grupta toplanmıştır.

Davranışçı yaklaşıma göre “öğrenme, uyarıcı – tepki arasında bağ kurma işidir. Verilen bir uyarıcıya öğrencinin istenen tepkiyi (cevabı ya da davranışı) göstermesi öğrenme olarak kabul edilir.” (Güneş, 2007)

Davranışçı yaklaşıma göre boş bir levhaya benzetilen insan beyni; uyarıcı, tepki ve pekiştirme yoluyla çalışmakta dolmaya başlamaktadır. İnsan beyni çeşitli tekrarlar sayesinde dili öğrenmektedir. “Davranışçı yaklaşımda öğrenci davranışlarını değiştirmek ve istedik davranışlar öğretmek amaçtır.”(Güneş, 2007)

Davranışçı yaklaşımın temsilcisi Skinner’dır. Ona göre “Dil, bir davranıştır. Diğer davranışlar gibi uyarıcı – tepki bağlamında çeşitli tekrarlarla öğretilir.

Bilişsel yaklaşımda davranışçı yaklaşımın aksine zihin karmaşık, birçok donanımdan oluşan bilgisayara benzetilmektedir. Bilişsel yaklaşıma göre insan beyni boş bir yapı değildir. İçerisinde farklı farklı birçok bellekler olan bir yerdir. Beş duyu organı vasıtası ile alınanlar aşamalı bir şekilde değerlendirmekte uygun belleğe gönderilmektedir.

“Oysa bilişsel yaklaşımda zihnimiz bilgisayara benzetilmekte ve öğrenme süreci bilgisayarın veri işleme süreci gibi açıklanmaktadır. Bu yaklaşıma göre beynimizde görsel, işitsel, sözel, simgesel, anlamsal, hızlı, yavaş gibi çeşitli bellekler vardır. Dışarıdan alınan bilgiler beş duyu organı ile bu belleklere gelmekte ve aşamalı olarak işlenmektedir. Bilgi işleme sürecinde bütün bellekler uyum içinde çalışmakta ve öğrenilen bilgiler yavaş bellekte depolanmaktadır. Dil öğretiminde de benzer anlayış söz konusudur. Bilişsel dil yaklaşımında beynimizin dil edinmek için bilgisayar gibi özel olarak programlandığı iddia edilir. Bu nedenle “Dil, öğrenilmez edinilir.” görüşü hâkimdir” (Güneş, 2007, 168).

Bilişsel yaklaşımın en önemli temsilcisi Chomsky’dir.

Yapılandırmacı yaklaşım, öğrenci odaklı bir yaklaşımdır. Öğrenme ortamındaki süreç, ödevler, beceriler ve performans yapılandırmacı yaklaşımın özünü oluşturur. “Öğrenci odaklı” bir yaklaşım olan yapılandırmacı yaklaşımın temsilcisi, Piaget’tir. Piaget’e göre “zekâ, çevreye uyum sağlama gücüdür. Uyum, bireyin çevreyle etkileşimi sonucu, çevresindeki değişiklikleri ve bilgileri öğrenmesidir.”

“Dünyamızda 1900’lü yıllardan günümüze kadar dil öğretimi alanında çeşitli yaklaşım ve yöntemler uygulanmıştır. Bunlar “davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı” olmak üzere üç ana grupta toplanmıştır. Dil öğretim alanında en eski yaklaşım olan geleneksel yaklaşımda dil bilgisi kuralları, atasözleri, edebiyat, genel kültür gibi konuların öğretimine ağırlık verilmiştir. Davranışçı yaklaşımda ise dil diğer davranışlar gibi uyarıcı-tepki bağlamında çeşitli tekrar, taklit, ezberleme ve şartlandırma yoluyla öğretilmiştir. Günümüzde ise yapılandırmacı yaklaşımla birlikte “Dil, sosyal etkileşim aracıdır.” görüşü gündeme gelmiştir. Bu yaklaşımda dil, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerin geliştirilmesi ön plana alınmış ve çeşitli etkinlik, görev, proje vb. aracılığıyla dil öğretimi yapılmaktadır” (Güneş, 2011, 1).

Daha önceki öğretim yaklaşımlarının ezberci, sorgulamayan, belirli kalıpların dışına çıkamadığı için yorum yapamayan, kişisel görüş belirtemeyen bireyler ortaya çıkardığı saptanmıştır. Üst düzey düşünme becerilerinin – analiz, sentez, uygulama-kullanılabilmesi en büyük amaç haline gelmiştir. Öğrenen, öğrendiğini sorgulayan, bilgileri transfer edip yeni şeyler üreten nesiller yetiştirmek yapılandırmacı yaklaşımın en belirleyici özelliği olmuştur.

Ülkemizde etkinliğini uzun yıllar korumuş olan “öğretmen merkezli” eğitim anlayışı okullarımızda uygulanmıştır. Bu eğitim modelinde – adından da anlaşılacağı gibi- öğretmen merkezde yer alır yani aktif olarak rol oynar, öğrenci ise sadece dinleyerek ve not alarak – pasif şekilde- derste bulunur. Eğitim öğretim faaliyetlerinin içerisine aktif olarak katılmaz.

Ancak bir süredir bu eğitim tarzının istenilen faydayı sağlayamadığı konusunda hem fikir olunmuş ve bir takım değişiklikler yapılmaya gidilmiştir. Yapılan düzenlemelerde en büyük hedef, öğrencinin öğrenme ortamında aktif hale gelmesidir. Yapararak, yaşayarak öğrenmedir. Yıllar içerisinde değişen müfredatlar ve en son olarak bakanlığımızın açıkladığı 2023 Vizyon Eğitim Belgesinde öğrencinin merkezde ve uygulayıcı olması, öğrendiklerini anında uygulamaya geçirebileceği eğitim öğretim ortamlarının düzenlenmesi hedeflenmiştir.

Böyle bir değişikliğin yapılması eski tarz (öğretmen merkezli) eğitim veren öğretmenlerimizin yeni metodlar öğrenmesini ve artık önceki kullandıkları yöntemlerin birçoğundan vazgeçip öğrenciyi merkeze alan yöntemleri sınıflarında kullanmaya başlamaları gerekmektedir. Öğretmenlerimize bu konularda zaman zaman verilen hizmet içi eğitim programlarıyla amaçlanan hedef budur. Ve hatta bu eğitimlerin artırılması gerekmektedir. Vizyon belgesinde öğretmen eğitimlerine geniş yer verilmiş ve önemi vurgulanmıştır.

5. DİL VE TEMEL BECERİLER

Millî Eğitim Bakanlığının asıl hedefi öğrencilerin toplum içerisinde kendisini gerçekleştirmiş sağlıklı ve mutlu bireyler olarak yer almasını sağlamaktır. Temel eğitimden başlayarak bu yönde etkinlik ve faaliyetler gerçekleştirmek için eğitim vermektedir.

“Millî Eğitim Bakanlığının eğitim politikaları ve öncelikleri; temel eğitim almış öğrencilerin millî, manevi, evrensel değerlere sahip; hem akademik hem de sosyal anlamda başarılı olabilen; teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen; kendisine, toplumuna ve farklı kültürlere karşı yüksek düzeyde farkındalıkla saygı duymayı başarabilen, hayata hazır, mutlu ve sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak yönündedir.” (Şehrimiz ... Dersi Öğretim Programı, 2017: 4)

Her bireyin öğrenme alanları, ilgi, yetenek, istek ve eğilimleri farklıdır. İyi bir eğitim ve öğretimin yolu bireysel farklılıkları dikkate almakla olabilir. Sayılan özelliklerin yanı sıra ailedeki yetişme durumları, ailenin ekonomik durumu, öğrencinin etnik kökenleri ile cinsiyetleri öğrenmeyi etkileyen önemli faktörlerdir. Eğer bu değişkenler dikkate alınmazsa yapılacak olan eğitim öğretim faaliyetleri istenilen sonuçları getiremeyecektir. Öğrencilerin bu farklılıklarının doğuştan olup olmaması sonuç açısından önemli değildir. Nihayetinde iyi bir eğitim bireysel farklılıklar gözetenilerek gerçekleşir.

“Öğrencilerin öğrenme ve öğretmenlerin öğretme modellerini birbirine bağlamak için bilgiyi edinmek, becerileri geliştirmek ve yetkinlikleri artırmak şeklinde ifade edilebilecek üç durumun birlikte ele alınması gerekir.” (Şehrimiz ... Dersi Öğretim Programı, 2017: 4)

Günümüzde bilgiye ulaşmak, bilgiyi edinmek kolaylaşmıştır. Ön plana çıkanlar ise, bilgiyi kullanma ve üretmedir. Toplum içerisinde saygın bir yer edinebilmek, mutlu bir yaşam sürebilmek için öğrencilerin temel becerilerinin geliştirilmesi gerekmektedir.

5.1. TEMEL BECERİLER

Gümüş, “Dil Öğretiminde Temel Beceriler” adlı makalesinde şöyle söylemiştir: “Dil öğretiminde temel beceriler genel başlıklar halinde anlama becerileri(okuma, dinleme), anlatım becerileri (konuşma, yazma) olmak üzere ikiye ayrılır.” (Kavcar: 98,56). Anlama becerileri konuşanı veya yazılı bir ifadeyi anlayabilmekle ilgilidir.

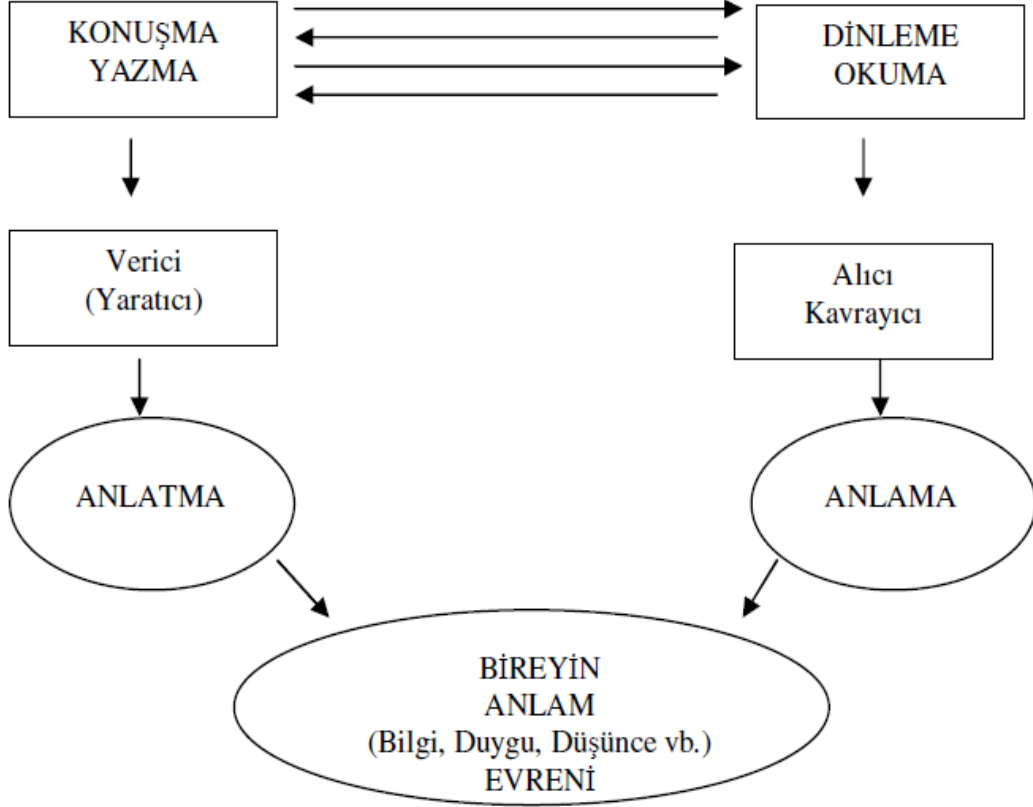
Dört temel dil becerisi birbiriyle bağlantılı ve birbirini etkiler durumdadır.

Bulut, 2013 “Etkin Dinleme Eğitiminin Dinlediğini Anlama, Okuduğunu Anlama Ve Kelime Hazinesi Üzerine Etkisi” isimli tezinde: “Öğrenme alanları karşılıklı olarak birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır.

Sever (2011: 27) bu ilişkiyi şu şekilde göstermektedir.” diye belirtir.

Tablo 1. Bireyin Anlam Evreni

Bireyin Anlam Evreni

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi bireyin anlama evreni; dinleme, okuma ve yazmanın etkileşimi ile oluşmaktadır. Anlama ve anlatma birbirini etkiler ve bütünler. Konuşma ve yazma becerisi kişinin kendisini veya düşüncesini anlatma; dinleme ve okuma kişinin kendisini veya düşüncesini anlatmaya yaramaktadır.

Bireylerin dili kazanması yani dili düzgün bir şekilde öğrenmesi ve etkili kullanabilmesi kişinin zihinsel gelişimi ile doğrudan ilişkilidir. Bu yüzden çocukların zihinsel gelişimlerini bilmek gereklidir.

Tablo 2. Bireyin Gelişim Dönemleri

Yaşa Göre Zihinsel Gelişim Dönemleri	
Dönem	Yaş Aralığı
Duyusal Motor Dönemi	0 - 2 yaş arası
İşlem Öncesi Dönem	2 – 7 yaş arası
Somut İşlemler Dönemi	7 – 12 yaş arası
Soyut İşlemler Dönemi	12 – ve üstü

Bizim inceleme alanımız soyut işlemler dönemidir. Bu dönemde çocuk artık yetişkin gibi soyut düşünmeye başlayabilmekte, problemleri sembollerle anlamlandırabilmektedir.

Bireylerin tam öğrenmeyi gerçekleştirebilmesi için çevresini görmesi, tanınması ve çevresi ile etkileşim halinde olması gerekmektedir. Kişi çevresinde olup biteni anlamaya çalışır; sesleri ve davranışları tekrar eder. Bu sayede öğrenme gerçekleşmiş olur.

2018 Türkçe dersi Öğretim Programında yetkinlikler aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır.

- *Ana Dilde İletişim*
- *Yabancı Dillerde İletişim*
- *Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinlikler*
- *Dijital Yetkinlik*
- *Öğrenmeyi Öğrenme*
- *Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yeterlilik*
- *İnisiyatif Alma ve Girişimcilik*
- *Kültürel Farkındalık ve İfade (MEB, 2018:4,5)*

6. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ BAKIŞ AÇISI

Geçmişten günümüze kadar öğrenmenin merakla başladığına yönelik görüş değişmemiştir. Merak eden kişi öğrenmeye hazırdır, sorularına cevap aramak için çeşitli yollar dener ve ayırt etmeyi, bilgileri bir araya getirmeyi becerir. Yani öğrenir. Kişi öğrenince kendine olan güveni artar, dünyayı yeniden inşa etme kaygısına düşer ve gelişir, geliştirir.

Günümüz koşullarında değerlerimize sahip, donanımlı bireyleri topluma kazandırabilmek milletlerin uluslararası gücü ile doğrudan ilişkilidir.

“Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir.”(MEB, 2018: 4)

İş birliği ve iletişim beraberinde iş birliğine dayalı öğrenmeyi getirir. İş birliğine dayalı öğrenme farklı düşüncelere saygılı olmayı, bizden farklı düşünenleri bir zenginlik olarak algılamayı bunlarla beraber fikirlerin daha rahat paylaşılmasına ve sonucunda yeni düşüncelerin ortaya çıkmasına olanak sağlar.

Bireylerin sosyal alanda başarılı olmaları, başkaları ve çevreyle doğru iletişimi sağlamada büyük rol oynar. İnsanların sosyal alanda başarılı olmalarını sağlayan beceriler ise empati kurma yeteneği, grup etkinlik ve çalışmalarında yer alma, cömertlik, başkalarına yardım etme, iletişim halinde bulunma, tartışma ve sorun çözme gibi davranışlardır. Bireyin kendisi ve toplum ile barışık - uyum içerisinde olan - sorumluklarını bilen ve sorumluluklarını yerine getiren, diğer bir yandan da milli ve manevi değerleri özümsemiş özgüven sahibi kişiler olarak yetişmesini sağlamak öğretim programının felsefesini oluşturur.

Yeni düşüncelerin, fikirlerin ortaya çıkmasını sağlayan eleştirel düşünmedir. Eleştirel düşünmede birey, düşüncelerini belgeler ortaya koyarak savunduğu için düşünce ve fikirlerin tekrar değerlendirilmesi sağlanmış olur. Öğretim programlarında eleştirel düşünce biçimini içselleştirmeye, yaratıcı düşünce becerilerinin geliştirilmesine, hayati tecrübeyi zenginleştirmeye büyük önem verilmiştir. Eleştirel sorgulama niteliğine sahip olmak kişinin kendisi için olduğu kadar toplum içinde önemlidir. Kişiler eleştirel düşünme yeteneğine sahip olurlarsa toplum gelişme göstermeye hazırdır düşüncesi hâkimdir.

Yeni şeylerin anlaşılmasına öncülük eden düşünce biçimi, yenilikçi düşünme becerisidir. Bu beceri ile farklı – özgün- yaklaşımlar, farklı bakış açıları değer kazanır.

İnovatif düşünme: Bilgiyi yararlı ve ekonomik olarak toplumun yararına dönüştürmek demektir.

Günümüzde eğitim öğrencinin bilginin ne kadar bildiğinin değerlendirilmesinden daha çok, bilginin kişi için anlamlı ve sosyal hayatında kullanılabilir olup olmamasına dayanmaktadır. Eğitim felsefesinde bu yönde bir değişim olmuştur. Bu değişim eğitimde sistemlerin tekrardan düzenlenmesini, müdahalelerle yenilenmesini zorunlu kılmaktadır. Bu güncelleme ve yenilenmeler eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu kabul edilmektedir. Yeni öğretim programlarında öğrenme süreci sadece okul veya sınıf değildir anlayışı ortaya çıkmıştır. Bütün hayatı kapsayan öğrenme süreci öğrenilen bilgilerin günlük yaşantıda pratiğe dökülmesinin yolunu açan bir anlayışı benimsemiştir.

Öğretim programlarında, öğrencilerin farklı beceri ve yeteneklerini aynı ölçüde geliştirmelerine fırsat yaratmak amacıyla planlamalar yapılmıştır. Bunlar duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerdir. Mümkün olduğunca eşit ölçüde geliştirmeleri amaçlanmıştır.

Tarih bilgisi ve tarih bilincinin geleceğe ışık tutma, yol gösterme açısından büyük bir önemi vardır. Tarih bilinci öğrencilere doğru ve tarafsız bir şekilde aktarılabilmesi yani öğretilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda da milletimizin tarihteki başarıları da göz ardı edilmemeli, öğrencilerin tarihimizle ve atalarımızla övünmeleri için gerekli bilinçlendirmeler yapılmalıdır. Bu konular üzerine de eleştirel bir tarih felsefesi gözetilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ ve TÜRKÇE ÖĞRETİMİ / İNGİLTERE EĞİTİM SİSTEMİ ve İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ

1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Program, eğitimin ayakta kalmasını sağlayan iskelet sistemidir. Programlar kapsam alanı olarak önce eğitim programı, öğretim programı ve ders programı şeklinde sıralanırlar.

2018 Türkçe dersi öğretim programının hedefi, öğrencilerin hayatları boyunca mutlu olmalarını sağlamaktır. Öğrenciler kazanımlar yolu ile bilgi, beceri ve tutum geliştirmeli ve dille edinecekleri değerleri hem okul hem de yaşamları süresince başarılı bir şekilde hayatlarına uygulayacaklardır. “Dil öğretimini nasıl yapacağız?” sorusuna Yalçın (2002), dil öğretiminin amaçlarını; “algılamaya yönelik (cognitive) olmak, iletişime yönelik (communicative) olmak, işlevsel (functional) olmak, planlama becerisine yönelik olmak” üzere dört başlıkta incelemiştir. Bu amaçların genel kabul gördüğünü ve bu amaçlara yönelik dil öğretimi zorunluluğundan söz etmiştir.

Program Türkçe Sözlükte; “1. Belirli şartlara ve düzene göre yapılması öngörülen işlemler bütünü, izlenec. 2. Yapılacak bir işin bölümlerini, bölümlerin sırasını ve zamanını gösteren tasarı” (TDK, 2005: 1627) olarak tanımlanmıştır.

Özçelik’e göre “öğretim programları, derslerin etkin bir şekilde sürdürülmesini amaçlayan bir yol haritasıdır.”

Öğretim programı her ders için ayrı olarak hazırlanan bir kılavuz niteliğindedir. Öğretmenlere ders esnasında ve ders dışı çalışmalarda yol gösteren etkinliklerin türlerini ve sırasını belirten bir yol göstericidir.

Öğrencilerin kazanımlar yoluyla bilgi, beceri ve tutum geliştirmelerini, hem okulda hem yaşamları boyunca onların mutlu olmalarını hedefleyen Türkçe öğretim programı; programın amaçları, perspektifi ve uygulanmasında dikkat edilecek hususları belirtmektedir.

1.1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞİŞTİRİLME NEDENLERİ

Türkçe, Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar Arapçanın etkisi ile geri planda kalmış durumda idi. 1789 Fransız İhtilali sonra milliyetçilik akımının etkisi, Cumhuriyetin ilanı ve harf İnkılabı ile dil öğretimi çalışmaları büyük bir hız ve önem kazanmıştır. “Ana dilimiz Türkçenin gücü, zenginliği, önemi ancak Osmanlı Devleti dağılırken anlaşılabilmiştir.”(Demir ve Yapıcı, 2007:177).

Ana dili öğretimi milletler için büyük önem arz etmektedir. Bu yüzden ana dili öğretimine önem verilmeli, bir düzen halinde öğretilmesi sağlanmalıdır. Sağlam temeller üzerine kurulmuş sistemli bir eğitim programı hazırlamak mutlaka gerekli bir durumdur.

İletişim becerileri insanların toplum içerisindeki durumlarını etkiler. Kişinin ana dilini iyi, etkili kullanması statüsü için önemlidir. Buna bağlı olarak hayattaki gelişmeleri yakalayabilmenin, toplumda iyi bir yer edinebilmenin temeli iyi bir ana dili eğitimi almaktan geçmektedir.

Türkçe eğitim programlarının değiştirilmesinde dünyada yaşanan ekonomik, teknolojik gelişmeler; ülkemizde meydana gelen ekonomik, politik ve toplumsal değişimlerin etkisi olduğunu görmekteyiz. Eğitim alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlar da Türkçe eğitim programlarının yeniden şekillenmesinde önemli pay sahibi olmuştur.

Türkçe eğitim programları öğrencilerden üst düzey becerileri kullanabilmelerini, toplum içerisinde çevresine, kendisine yarar sağlayabilmesini ve esasında toplum içinde mutlu olabilmelerini amaçlamaktadır. Program bu amaçlara ulaşmada bir araçtır. Bu yüzden temelde bireylerin ihtiyaçları esas alınarak program şekillenir, hazırlanır.

“Çağımız; bireylerinden araştıran, sorgulayan, eleştiren bir bakışa sahip olmalarını beklemektedir. Bu bakış acısı ile bireylerin içinde yaşadıkları topluma katkı sağlamaları ve bilgi üretimi gerçekleştirerek mutlu olmalarını amaçlamaktadır. Programlarda bireylerin mutlu olmalarını sağlayacak hedeflere ulaşmaları için, bir araç olduğundan temellerine bireylerin bu ihtiyaçlarına ulaşmalarını sağlayacak yaklaşımı alacak şekilde yenilenirler” (Temiz, 2015: 17).

1.2. CUMHURİYET’TEN GÜNÜMÜZE TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Milletlerin var olmasında büyük önem taşıyan ana dili öğretimini daha etkili hale getirmek için ana dili öğretimi programları yapılmış; yenilikler, gelişmeler sürekli takip edilmiş ve bunlara bağlı olarak da yeni öğretim programları hazırlanmıştır.

Bazı durumlarda programlarda ufak tefek güncellemeler yapılmış gereken durumlarda ise program yeniden oluşturulmuştur.

1924’ten başlayarak Türkçe öğretimi ile ilgili farklı kademe isimleri altında programlar oluşturulmuştur:

1. 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı
2. 1924 Lise Birinci Devre Müfredat Programı
3. Lise Müfredat Programlarının Esbâb-ı Mûcibe Lâyihası
4. 1929 Ortamektep Türkçe Programı
5. 1931–1932 Ders Senesi Tadilatı Türkçe Programı
6. 1938 Ortaokul Türkçe Programı
7. 1949 Ortaokul Türkçe Programı
8. 1962 Ortaokul Türkçe Programı
9. 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı
10. 2005 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı (Eyüp, 2008: 3)

1.2.1. 1924 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı

Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk eğitim programıdır. Aslantaş’ın belirttiğine göre (2017), “Maarif Vekili Vasıf Çınar başkanlığında II. Heyeti İlmiye toplantısında 1924 İlk Mektepler Müfredat Programı kabul edilmiştir. Bu müfredat programı kesintisiz 5 yıllık ilköğretim eğitimi için hazırlanmış bir programdır. Bu müfredat programında derslerin amaçları ayrı bir başlık olarak yazılmamıştır. 1924 İlk Mektepler Müfredat Programı’nda okutulacak dersler, derslerin konuları ve öğretim yöntemlerinden bahsedilmiştir. Türkçe bu derslerin başında gelir.”

1.2.2. 1924 Lise Birinci Devre Müfredat Programı

Cumhuriyetin ilk yıllarında 2. kademe lise olarak adlandırılıyordu. Dil devriminden önce hazırlandığı için Arapça ve Farsça derslerine de yer verilmiştir.

“1924 yılında ikinci kademeye “lise” denilmekteydi. 1924 Lise Birinci Devre Müfredat Programına göre, “Bu programa göre Türkçe dersinde okutulacak dersler; Kıraat, Sarf ve Nahiv, İnşat, Kitabet, Edebi Kıraattir ve bu derslerin her biri için ayrı saatler konulmuştur. Arapça ve Farsça dönemin kullanılan dilleri olduğu için Sarf ve Nahiv adlı dilbilgisi dersinde bu dillerin kuralları üstünde durulmuştur.” (Aslantaş, 2017: 7)

Bu program çok ayrıntılı bir program olmayıp daha çok çerçeve program olarak göze çarpmaktadır.

1924 Tevhid-i Tedrisat kanunu ile hazırlanan ilk Türkçe programı, kapsamlı olmasa da programların hazırlanmasına öncülük etmiştir. “Varış’a göre eğitim programlarındaki programların özünü lâiklik, batıya dönüş ve müspet ilimler ve ulusal bütünlük oluşturmuştur.” (Arslan, Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Programları ve Belli Başlı Özellikleri)

1.2.3. 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı

Cumhuriyet döneminde hazırlanan en kapsamlı ilk müfredat olan 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programında her dersin amaçlarına ayrı ayrı yer verilmiştir. Kullanılacak yöntem, araç ve gereçlerden ise genel olarak bahsedilmiştir. “1924 programına göre daha ayrıntılı hazırlanan 1926 programında en önemli yenilik, Türkçe dersinin genel hedeflerinin ve okuma, yazma, ezber ve inşad, imla, kavaid (dil bilgisi) gibi öğrenme alanlarının her biri için kazanımların belirtilmiş olmasıdır.” (Kırkkılıç & Akyol, 2014, s.4).

1.2.4. 1929 Ortamektep Türkçe Programı

1928 Harf İnkılabı her alanı etkideği gibi şüphesi eğitim alanını da büyük ölçüde etkilemiştir. Yeni Türkçe Öğretim Programında da köklü değişikliklerin olması doğal bir durumdur. 1929 yılında hazırlanan yeni program, 1930 yılında uygulanmaya başlamıştır.

Öztoprak’a (2007) göre, 1929 Orta mektep Türkçe Öğretim Programı ilkokul, ortaokul ve lise olmak üzere bütün eğitim kademelerinde bütün sayılarak bütün bu

düzeyler için dersin adı Türkçe olarak değiştirilmiştir. Topbaş (1998), öğrencilere düşünme alışkanlığının kazandırılması için bir bütünlük içerisinde dil uygulamalarının yapılmasının, konuşma ve yazma becerilerinin bir bütün olarak uygulanmasının ve anadilin doğru kullanılmasının gündeme geldiğini ifade etmiştir. 1929 Ortaokul Türkçe Programında, ortaokul kısmından birinci devre, lise kısmından ise ikinci devre olarak bahsedilmiştir. Bu programda okumaya önem verilmiş, okuma alanına yönelik çalışmalar yapılması, öğrencilerin okuduklarından özetler çıkarması beklendiği belirtilmiştir.

1.2.5. 1938 Ortaokul Türkçe Öğretim Programı

“1936 yılında, Atatürk’ün emriyle, Türk dili incelenip kuralları tespit edilinceye kadar dil bilgisi konuları programdan çıkartılmıştır” (Kırkkılıç & Akyol, 2014, s.8). Atatürk’ün emrinden yola çıkılarak 1938 yılında uygulanmaya başlanan Türkçe öğretim programından dil bilgisi konuları çıkartılmıştır. Dil bilgisi konuları haricinde pek fazla değişiklik yapılmayan 1938 programı on yıl uygulamada kalmıştır.

Programda Türkçe derslerinin genel hedefleri yazılmıştır. Türkçe dersinin içinde yer alan tahrir (yazma) ve okuma becerileri ayrıca ele alınmış, bunlar için özel hedeflere yer verilmiştir (MEB Ortaokul Programı, 1938).

Temiz, (2015: 78)’in belirttiğine göre; “1924,1929 programları okuma, yazma, gramer gibi becerilerde her sınıf seviyesinde bu becerilere yönelik haftalık ders saatleri belirlemiştir. Programlara baktığımızda sınıflar arası kademeli olma durumunu sadece 2015 taslak programı göz önünde bulundurmuştur.”

“1929 programı, 1928 Harf İnkılabından sonra hazırlanmış ve dönemine göre işlek bir program özelliği göstermektedir. Daha sonraki yıllarda hazırlanan programlara temel oluşturmuş, içeriği zengin programdır.” (Temiz, 2015:78)

1.2.6. 1949 Ortaokul Türkçe Programı

1938 programında çıkarılan dil bilgisi konuları 1949 programında kendisine tekrar yer bulmuştur.

“1949 programında ana dil öğretiminin kuramsal bilgiler öğretme olarak değil, beceri kazandırma şeklinde yapılması gerektiği belirtilmiştir. Programda

etkinlikler de okuma, sözle ve yazıyla anlatım, dil bilgisi, yazım, inşaat ve yazı başlıkları ile açıklanmıştır” (Göğüş, 1978, s.51). Anlaşılacağı üzere 1949 ortaokul Türkçe Programı kendisinden önceki programlara göre daha kapsamlı bir program olma özelliği göstermektedir. Program; amaçlar, açıklamalar, okuma, söz ve yazıyla ifade, yazı, imla, dilbilgisi bölümlerinden oluşmaktadır.

“‘Amaçlar ve Açıklamalar’ bölümlerinde özellikle anlama ve anlatım üzerinde durulmuş, anlamaya ve anlatmaya yönelik metinlerle öğrencilere dil sevgisi, okuma alışkanlığı kazandırma, milli duyguların ve hayata yönelik davranışların kazandırılması amaçlanmıştır. Okuma çalışmalarında ise okuduğu metni anlama, sesli ve sessiz okuma, okuma ilgi ve alışkanlığını kazandırma, kitap sevgisini aşılama amaçlanmış, böylece metin incelemelerine dikkat edilmesine önem verilmiştir. Söz yazıyla ifade bölümünde ise genel olarak anlatım çalışmaları yer almıştır.” (Temizyürek & Balcı, 2006)

1.2.7. 1962 Ortaokul Türkçe Öğretim programı

1962 ortaokul Türkçe Öğretim Programı genel hatları ile 1949 programının özelliklerini içermektedir. Ufak değişikliklerle güncellenmiştir.

Bircan EYÜP, Değerler Eğitimi Sempozyumu Bildirisinde belirttiği üzere: “1931 – 1932, 1938, 1949 ve 1962 programları küçük değişiklikler dışında 1929 programıyla benzer özellikler göstermektedir.”

1968 İlkokul Programı, “1968 programı oldukça uzun bir deneme devresinden ve bu devrin sonunda yapılan değerlendirmelerden sonra 1968-1969 öğretim yılında uygulamaya konmuştur.” (Arslan, Milli Eğitim Dergisi).

1.2.8. 1981 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı

1970 yılında ilkokul ve ortaokul kısımları birleştirilerek ilköğretim kurumu olmuştur. 1981 programı Temel Eğitim Okullarını kapsadığı için 1 ve 8. sınıf Türkçe dersini bir bütün olarak ele almış ve ona göre hazırlanmıştır.

Eyüp, (2008) bu programın kendinden önceki programlara göre daha kapsamlı olduğunu ve programda dinleme becerisine ilk defa yer verilerek, okuma, dinlemeizleme, konuşma, yazma ve dil bilgisi alanlarında öğrencilerin edinmesi beklenen davranışların sınıf seviyelerine göre ayrı ayrı belirlendiğini ifade etmiştir. Bu programda dinleme becerisinin yer alması programın diğer programlardan ayrılan önemli bir parçasıdır.

“Programda genel amaçlar, açıklamalar, ilkokuma-yazma, anlama, anlatım, dilbilgisi, yazı sıralaması yapılmıştır. Her bölümün özel amaçlarından sonra öğrencilerin kazanacakları davranışlar (bilgi, beceri ve alışkanlıklar) belirtilmiştir. İlkokuma-yazma bölümünün özel amaçları ve ilkokuma-yazmada öğrencilerin kazanacakları davranışlara yer verilmemiştir” (Koçak, 1993, s.231).

Bu ifadeden de anlaşılacağı gibi programda 7 başlık yer almıştır. Bunlar: Genel Amaçlar, Açıklamalar, İlkokuma-yazma, Anlama, Anlatım, Dilbilgisi ve Yazıdır. Her başlıktan sonra ise öğrencilere kazandırılmak istenen davranışlar belirtilmiştir. Ölçme ve Değerlendirmeye ayrı bir bölüm açılması bu programın diğer programlardan en büyük farkı olarak görülmektedir.

1981 programında genel amaçlar (MEB, 2000, s.7) şöyle sıralanmıştır:

1. Öğrencilere, görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, tam ve doğru olarak anlama gücü kazandırmak;
2. Onlara, görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini ve düşündüklerini, tasarladıklarını söz ya da yazı ile doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığını kazandırmak;
3. Öğrencilere Türk dilini sevdirmek, kuralları sezdirmek; onları, Türkçeyi gelişim süreci içinde bilinçli, özenle ve güvenle kullanmaya yöneltmek,
4. Onlara, dinleme, okuma alışkanlık ve zevkini kazandırmak; estetik duygularının gelişmesinde yardımcı olmak;
5. Türlü etkinliklerle öğrencilerin kelime dağarcığını zenginleştirmek;
6. Onların ulusal duygusunu ve ulusal coşkusunu güçlendirmede kendi payına düşeni yapmak;
7. Sözlü ve yazılı Türk ve dünya kültürü ürünleri yoluyla, Türk kültürünü tanıma ve kazanmalarında; Türk yurdunu ve ulusunu, doğayı, hayatı, insanlığı sevmelerinde yardımcı olmak;
8. Onlara, bilimsel, eleştirci, doğru, yapıcı ve yaratıcı düşünme yollarını kazandırmada Türkçe dersinin payına düşeni gerçekleştirmektir.

1981 programı genel olarak ezberci bir programdır. Bu programda bireysel farklılıklar göz ardı edilmiş, geleneksel bir tarzda hazırlanmıştır. Öğretmenin öğrencilerden sınavlarda kitapta yazılı olan ifadeleri istemesi davranışçı yaklaşımla hazırlandığının bir göstergesidir.

“1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı'nın önceki programlardan ayrılan bir yönü program içinde, “Yöntem, Araç ve Gereçler, Ölçme ve Değerlendirme” bölümlerine ayrı bir yer verilmesidir.”(Oğuzkan, 1981:154)

1.2.9. 2005 İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı

Aslantaş'ın belirttiği üzere (2017), “Bu program 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programından farklı olarak 1 - 5. sınıflar ilköğretim birinci kademe için ayrı 6-8. sınıflar ilköğretim ikinci kademe için ayrı olarak hazırlanmıştır. İlk kademe için hazırlanan program 2004 – 2005 eğitim öğretim yılında pilot uygulaması yapılmış ve 2005 yılında uygulamaya konulmuştur. Çolak, (2013) 1981 programında öğrenci aktif durumda bulunmadığından ve bu anlayışın çağın eğitim kuramlarıyla bağdaşmadığı için öğretim programının yenilenmesinin gerekliliğini ve yapılandırmacı anlayışa uygun olarak programda gerekli çalışmalara yer verilmesini ifade etmiştir. Bu ifadeden anlaşıldığı gibi 2005 Türkçe Öğretim programını diğer programlardan farklı kılan unsurlardan bir tanesi yapılandırmacı anlayışa göre hazırlanmış olmasıdır.”

2005 programında diğer programlardan farklı olarak bilimsel düşünme basamakları ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Türkçe dersinde herhangi bir konu işleniyorken bu konu diğer derslerle de bağlantılı hale getirilmiş, aralarında bağ kurulmuştur. Bu programa göre öğrencilerin bilgiyi transfer etmeleri istenmiştir. Dersler arasında kopukluk değil, bağlantı kurulması hedeflenmiştir.

Bu programın getirdiği başka bir yenilik ise çağdaş öğrenme yaklaşımlarından özgüncü merkezli öğrenme ve çoklu zekâ kuramına göre hazırlanmış olmasıdır. Ölçme değerlendirme çalışmalarında ise sonuç odaklı değil süreç odaklı bir ölçme değerlendirme anlayışı benimsenmiştir. “2005 programı; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel sunu ve görsel okuma öğrenme alanlarından oluşmaktadır. Dilbilgisine ayrı bir alan olarak programda yer verilmemiş bu öğrenme alanları içinde yer almıştır” (Aslantaş, 2017).

1.2.10. 2006 Türkçe Öğretim Programı

2006 programı; Türk Millî Eğitimin genel amaçları, programdaki temel yaklaşım, programın yapısı, genel amaçlar, temel beceriler, temel dil becerileri ve dilbilgisi, dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma, dilbilgisi, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, ara disiplinler, Atatürkçülük, Öğrenme ve öğretme süreci, hazırlanacak kitapların forma sayıları, temel dil becerileri ve dilbilgisi oranı

başlıklarından oluşan giriş bölümü; Türkçe Dersi 6, 7 ve 8. sınıflar Öğretim programı, programla ilgili açıklamalar, yöntemler, etkinlik örnekleri, ölçme ve değerlendirme, ders işleniş ile ilgili açıklamalar, ders işleniş örnekleri, sözlük ve kaynakça olmak üzere 11 bölümden oluşmaktadır. Programda 5 temel öğrenme alanı yer almaktadır bunlar: dinleme/izleme, okuma, konuşma, yazma ve dil bilgisidir.

“2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın felsefesi öğrencilerin sorunlara alternatif ve yaratıcı çözümler üretmeleri, grup çalışması yapabilmesi, üretme ve tartışma becerilerine sahip olabilmesi, farklı araştırma yöntem ve tekniklerini kullanmaları, doğru olarak anlama becerisine sahip olmaları, disiplinler arası bir bakış kazanmalarındır.” (Ayrancı, Mutlu, 2017: 124)

2006 Türkçe Öğretim Programında eğitim öğretim sürecinin başında öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi ve öğretim sürecinde değerlendirme öğretimin değerlendirilmesi ve öğrenme eksikliklerinin belirlenmesi hedefi koyulmuştur. Öğretim süreci içerisinde, özellikle süreç değerlendirme amacıyla kullanılacak ölçme araçları: performans ödevleri, öğrenci ürün dosyaları, öz, grup ve akran değerlendirme formları olarak belirlenmiştir.

2006 Türkçe Öğretim Programı ile geleneksel eğitim anlayışına son verilmiş, eğitimde yeni yaklaşımlara yönelinmiştir. 2006 Programı ile yapılandırmacı yaklaşım merkeze alınmıştır. Çoklu zekâ, öğrenci merkezli eğitim öğretim modeli benimsenmiş, bireysel farklılıklara duyarlılık gibi hususlara önem verilmiştir.

2006 Türkçe Öğretim programı daha önceki programlar gibi ufak tefek değişikliklerle değil köklü değişimlerle hazırlanmış ve 2015 Türkçe Öğretim Programının temelini oluşturmuştur.

“2006 Türkçe Öğretim Programı etkinlik temelli bir programdır. 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programı temaları olarak sevgi, millî kültür, toplum hayatı, okuma kültürü, iletişim, kişisel gelişim, bilim ve teknoloji, alışkanlıklarımız, zaman ve mekân, duygular, hak ve özgürlükler, doğa ve evren, güzel sanatlar, kavramlar ve çağrışımlardır.”(Ayrancı, Mutlu,2017: 125)

1.2.11. 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı

Eğitim canlı bir yapıya sahiptir. Canlı olmasından dolayı zamana ayak uydurmalı, değişime ve gelişmeye her zaman müsait olmalıdır. Programlar da kendini güncellemeli, uygulanabilir olmalı ve öğrencilere fayda sağlamalıdır. Bu bakımdan 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı teknolojik gelişmelere sırt çevirmemiş ve ona göre düzenlenmiştir.

Fatih projesi ile getirilen yenilikler, akıllı tahtalar, elektronik kitaplar hayatımızı olduğu gibi öğrencileri ve okulları da etkilemiştir. 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı hazırlanırken bu değişkenler göz önünde bulundurulmuştur.

“2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile basılı ve elektronik ortamlarda dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade eden; eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Program; öğrencinin birikim, beceri ve gelişimini göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup bütün kazanımlar sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde tasarlanmıştır.”(TTKB: 2015)

2015 Türkçe Öğretim programı 8 temadan oluşmaktadır. Biz ve değerlerimiz, dünya ve çevre, millî kültürümüz, millî mücadele ve Atatürk, vatan bilinci, sağlık - spor ve oyun, sanat ve toplum, bilim ve teknoloji tema başlıklarıdır. Öğrenme alanları ise 3 ana başlıktan meydana gelmektedir. Bunlar: sözlü iletişimi okuma ve yazmadır. 2015 programında konuşma ve dinleme becerisi ortak alınmıştır. Dilbilgisi ayrı bir alanda verilmemiş, diğer öğrenme alanlarının içerisine serpiştirilmiştir.

2015 Türkçe Öğretim programı temelinde yapılandırmacı yaklaşımı esas alarak hazırlanmış bir program özelliği göstermektedir.

1.2.11.1. 2006 ve 2015 Türkçe Öğretim

Programların Vizyon Açısından Karşılaştırılması

Günümüzde çok sık kullanılan bir sözcük olan vizyon, ulaşılması istenilen nokta (hedef) anlamına gelmektedir. İnsanların hedeflerini geri çekilebilmek için oluşturdukları fikirselle modele vizyon denilmektedir (Kılıç, 2010,s.8).Bir başka ifadeyle vizyon; gelecekte oluşturulmak istenilen en iyi durumun zihinsel ifade biçimi olan ve mevcut durumdan daha kapsamlı, daha iyi ve daha güzel bir duruma gelme düşüncesidir (Avamleh ve Gardner,1999,s.346’dan aktaran, Kılıç,2010).

2006 Türkçe Dersi Öğretim Programında vizyon kavramından bahsedilmediği görülmüştür. 2015 programında ise programın vizyonu şu şekilde belirtilmiştir: (T.T.K.B.,2015,s.3)

“Türkçe Dersi Öğretim Programı’nın vizyonu;

1. Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan,
2. Kendini ifade eden, iletişim kuran, iş birliği yapan, girişimcilik ve sorun çözme kapasitesi gelişmiş,
3. Bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan ve yorumlayan,
4. Haklarını ve sorumluluklarını bilen, öz güveni yüksek, çevresiyle uyumlu, görüş ve tezlerini gerekçe ve kanıtlarla destekleyerek yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen,
5. Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilen, sentezleyebilen, okuma ve öğrenmeden zevk alan,
6. Bilgi teknolojilerini güvenli bir şekilde kullanarak bilgi edinme, oluşturma ve paylaşma becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmektir.”

2006 Türkçe Dersi Öğretim Programıyla;

“Dinlediklerini, izlediklerini ve okuduklarını anlayan; duygu, düşünce ve hayallerini anlatan; eleştirel ve yaratıcı düşünen, sorumluluk üstlenen, girişimci, çevresiyle uyumlu, olay, durum ve bilgileri kendi birikimlerinden hareketle araştırma, sorgulama, eleştirme ve yorumlamayı alışkanlık hâline getiren, estetik zevk kazanmış ve millî değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır” (MEB,2006,s.7).

2006 İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8.Sınıflar) Öğretim Programı Yapılandırmacı Yaklaşımı esas alan bir programdır. Bireyin kendi öğrenme sürecinde aktif olduğu, önceki öğrenmelerin de sürece dâhil olduğu, buluş yoluyla eğitim öğretim sürecinin yürütüldüğü, öğrenci merkezli bir anlayış hâkimdir.

2015 Türkçe Dersi Öğretim Programıyla;

Türkçe Dersi Öğretim Programı ile basılı ve elektronik ortamlarda dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade eden; eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi amaçlanmıştır (T.T.K.B.,2015,s.4).

Bilgi ve bilişim teknolojileri günümüzde hızla gelişmektedir. Artık okullarda akıllı tahtalarla, tablet bilgisayarla eğitim yapılması öngörülmektedir. Bu açıdan bakıldığında 2006 programının ihtiyaca cevap veremeyecek duruma geldiği ve

neticesinde 2015 programının dinleme ve okuma boyutuna elektronik ortamları da dâhil ederek eksik kalan kısmı çağın gereklerine uygun olarak tamamladığı tespit edilmiştir.

1.2.12. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı

2017 yılında hazırlanan taslak programın yeniden düzenlenmiş halidir. Öğrenci merkezli eğitim ve öğrencilere merak duygusunun aşılması hedeflenmiştir. Eleştirel düşünebilen, estetik bilinç sahibi ve disiplinler arası etkileşime açık bireyler yetiştirme 2018 programının esasını oluşturur. Milli ve manevi değerlere saygı –önem verme-, dilin kurallarına uyma gibi konular bakımından 2015 ve 2018 programı aynıdır.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı öğretme - öğrenme yaklaşımında etkinlik çeşitliliğine vurgu yapar. 2015 Türkçe Öğretim Programı ise sözlü iletişim, okuma, yazma, öğrenme alanlarına metinler üzerinde çalışmalarla yaklaşır. Dil bilgisini metin bağlamından vermeyi hedefler. 2006 Türkçe Öğretim Programı da etkinlik temelli bir programdır.

Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar Türkçe dersi öğretim programları hazırlanmış ve hazırlanan bu programlar günümüze kadar bazen çeşitli değişikliklerle bazende tamamen yeniden yazılarak eğitim camiasının hizmetine sunulmuştur. Türkçe öğretim programları, Türkçe dersinin işleyişini belirleyen, dersin eğitim ve öğretim faaliyetlerine yön veren bir kılavuz niteliğinde olduğu için programların güncel ve çağın gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikte olması son derece önemlidir.

1.2.12.1. 2018 Türkçe Öğretim Programına Eklenen Yeni Beceriler

2017 yılında hazırlanan Türkçe Öğretim Programı ile değerler eğitimi, birlikte yeni bir boyut kazanmıştır. 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programları ile birlikte; “Kök Değerler” belirlendi: Adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik becerileri eklenmiştir.

Türkçe Dersi 2018 Öğretim Programında Neler Değişti?

- 2006 programına göre kısmen azaltılan kazanım sayısı korundu.

- Dört temel dil becerisine yeniden dönüldü.
- Kazanımların açıklama kısımları netleştirildi. Kazanım açıklamaları yolu ile sınırlar belirgin hale getirilerek uygulama birliği amaçlandı.

Türkçe Öğretim Programlarının Genel Amaçları

Tablo 3. Türkçe Öğretim Programlarının Genel Amaçlarının Alanlara Göre Dağılımı

Program*	Okuma	Yazma	Konuşma	Dinleme	Görsel Okuma		Zihinsel	Toplam
					Sunu	Ulusal Değerler		
1	1	1	2	1	-	-	1	6
2	10	15	9	1	-	3	-	38
3	1	1	2	1	-	-	1	6
4	10	15	9	1	-	3	-	38
5	1	2	1	-	-	1	-	5
6	9	15	9	2	-	3	-	38
7	1	2	1	-	-	2	-	6
8	1	2	1	1	-	3	-	8
9	1	2	1	1	-	3	-	8
10	3	3	3	2	-	1	-	12
11	4	1	1	3	1	4	5	19
12	4	1	1	2	2	3	19	32
13	2	1	1	2	2	4	14	26
Toplam	48	61	41	17	5	30	40	242

* Programlar: 1- 1926 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı (1-5) 2- 1929 Ortamektep Türkçe Programı (6-8) 3- 1930 İlk Mektep Türkçe Müfredat Programı (1-5) 4- 1931-1932 Ders Senesi Tadilatı Türkçe Programı (6-8) 5- 1936 İlkokul Türkçe Programı (1-5) 6- 1938 Ortaokul Türkçe Programı (6-8) 7- 1948 İlkokul Türkçe Programı (1-5) 8- 1949 Ortaokul Türkçe Programı (6-8) 9- 1962 Ortaokul Türkçe Programı (6-8) 10- 1968 İlkokul Türkçe Programı (1-5) 11- 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı (6-8) 12- 2005 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-5) 13- 2006 İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6-8).

Kaynak: Balcı, v.d., 2012.

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi Türkçe dersi öğretim programları dört temel becerinin yanı sıra değerler ve sunu kazanımlarına da yer vermiştir. 1981 Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitim Programı ile “sunu” ile ilgili alana yer vermeye başlanmıştır. Son yıllarda zihinsel beceriler önem kazanmış olup zihinsel becerilerin geliştirilmesi yönünde hazırlıklar yapılmıştır.

2. ANA DİLİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL ÖZELLİKLERİ

“Eğitim ve öğretim programı kavramları birbirinin yerine kullanılsa da eğitim programı; öğrenene okulda ve okul dışında plânlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği olarak tanımlanırken; (Demirel, 2007) eğitim ve öğretim programı tanımları birbirinin yerine kullanılmaktadır. Ancak tam olarak

aynı durumu karşıladıkları söylenemez. Eğitim programı bir çeşit öğrenme yaşantıları düzeneğidir. Öğretim Programları ise öğrenciye okulda veya sosyal hayatında kazandırılması planlanan bir dersle ilgili tüm etkinlikleri kapsar.

Yabancı dil öğrenebilmenin ön koşulu; ana dilini yeterli düzeyde kullanıyor olabilmekten geçer. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminden önce ana dilde dört temel dil becerisinin doğru ve düzgün bir şekilde kullanılıyor olması gerekmektedir. Bu sayede öğrenci kendi dilinde edinmiş olduğu anlamlar sistemini yeni öğrendiği dile aktarmakta zorluk çekmeyecektir.

“Eğitim sürecinde okullarda gerçekleştirilen ana dili öğretimi öğrencilerin anlama (dinleme/izleme-okuma) ve anlatma (konuşma-yazma) becerilerinin geliştirilmesini hedeflemektedir. Aynı zamanda eğitim sürecinde her derste kullanılmakta; eğitim ve öğretimin aracı niteliğini taşımaktadır” (Göğüş, 1968).

Ana dili öğretilirken hedef davranışların dinleyerek izleyerek anlama, konuşup yazarak anlatma olduğu söylenebilir. Ancak bunun yanında ana dili yetkin bir şekilde kullanan bir bireyin diğer dersleri de kavrayıp anlamlandırması çok daha kolay olacaktır. Yani tüm öğrenmelerin temelinde “ana dil” öğrenimi vardır.

Dil öğrenimi “anlamlar ve seslerden oluşan yeni bir dizgenin edinimi, bu dizgeye ilişkin konuşma kuralları ile iletişim işlevlerinin değişik biçemlerinin öğrenilmesi, uygun ve geçerli olarak kullanılması” demektir. *Dil öğretimi ise yeni bir dil dizgesinin kazanılmasında öğrenciyi bilgilendirici ve yönlendirici çalışmaların bir bütünü olarak tanımlanabilir.*

“Yaklaşım, dil öğretiminin ve öğreniminin doğasına ilişkin bir dizi birbiri ile bağlantılı hipotezdir. Yaklaşım kendi kendini kanıtlar nitelik taşır. Öğretilecek konunun doğasını tanımlar.

Yöntem, tümü de seçilen yaklaşım ile uyum içinde olan ve bu yaklaşıma dayanan dil malzemesinin düzenli sunuluş plânıdır. Yaklaşım kendi kendini kanıtlar nitelik taşırken yöntem sonuca yönelik özelliklerdir. Bir yaklaşımda birçok yöntem olabilir.

2.1. DÜNYADA ANA DİLİ EĞİTİMİ

21. yüzyıl gelişmelerin ve değişimlerin kaçınılmaz olduğu bilgi ya da teknoloji yüzyılı olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde teknoloji ile başlayan bu değişim ve gelişmeler her alanda olduğu gibi eğitim alanını da doğrudan etkilemiştir.

Bu zamanda bilgiye ulaşmak artık çok kolaylaştı. Her tür bilgi, görsel veya video bir “tık” ötemizde. Buna bağlı olarak toplumların birbiriyle haberdar olmaları, etkileşim içerisine girmeleri olağan bir durumdur. Sorunlar artık evrensel nitelik kazanmaya başlamıştır. Toplumlar karşılaştığı sorunlara çözüm üretebilmek için diğer toplumlarla iş birliği yapmak veya onların sistemlerini, yöntemlerini, felsefelerini incelemek; benzer veya farklı yönleri tespit etmek, ilerleyebilmek için dünyayı takip etmek zorundadır.

“Günümüzde farklı milletlerin ana dili öğretimi ile ilgili politikaları, gelişmeleri, sorunları ve daha birçok bilgiyi çeşitli kaynaklardan öğrenebilmekteyiz. Bu çalışmalarla ana dili ile ilgili birçok gelişmenin, değişimin ve sorunların birbirine benzediği görülmektedir. Bu nedenle artık ana dili öğretiminin her millet için ortak amaçları dikkate alınarak hareket edilmektedir.” (Topçuoğlu, 2012: 69)

Tüm dünyada ana dili eğitimine gereken önem gösterilmektedir. Yapılan araştırma ve tezler bunları kanıtlamaktadır. Ülkeler ana dili eğitimi için programlar oluşturup sürekli güncellemekte, çeşitli materyaller kullanmaktadır.

2.2. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI

Türkçe dersi öğretim programının en temel amacı öğrencilerin sosyal hayatlarında, ilerleyen yıllarda, meslek hayatlarında etkin bir şekilde kullanabilmeleri için dört temel dil becerisi olan -okuma, yazma, konuşma ve dinleme- becerilerini edinmelerini sağlamaktır. Öğrenciler bu becerileri ne kadar iyi kullanırlarsa kendilerini her anlamda o kadar iyi ifade eder ve toplumda daha iyi bir yer edinme şansı yakalar. Program tüm bunlar göz önünde bulundurularak; öğrencilerin ana dillerine karşı ilgi ve sevgi tutumları geliştirebilmeleri; okuma ve yazma alışkanlığı edinerek bunu hayat boyu alışkanlık hâline getirebilmeleri planlanarak hazırlanmıştır.

Diğer tüm alanlarda öğrenmenin meydana gelebilmesi ve ilerleyen yıllarda mesleki donanımın oluşabilmesi için dil becerilerinin geliştirilmesi Türkçe dersi öğretim programı tarafından ön koşul olarak kabul edilmektedir.

“Tematik yaklaşım esas alınarak hazırlanan öğretim programında okuma ve yazma kazanımları metin içi, metin dışı ve metinler arası okuma yoluyla anlam oluşturmaya sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar kazanımların yapısı ve hiyerarşisi, öğrencilerin temel dil becerilerinin yanı sıra üst düzey bilişsel becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak dil bilgisi ve yazım kuralları ile ilgili kazanımlar artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır.” (MEB, 2018: 8)

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- “Dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi,
- Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması,
- Okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,
- Okuma yazma sevgisi ve alışkanlığını kazanmalarının sağlanması,
- Duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması,
- Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihinde yapılandırma becerilerinin geliştirilmesi,
- Basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi,
- Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması,
- Millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi,
- Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla estetik ve sanatsal değerleri fark etmelerinin ve benimsemelerinin sağlanması amaçlanmıştır.” (MEB, 2018: 9)

3. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA METİN SAYISI VE METİN TÜRLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Türkçe dersinde temel dil becerilerinin kazandırılmasında metinlerden yararlanılır. Metinlerin seçiminde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır.

Tüm sınıf düzeylerinde 8 tema ve her temada 4 metin kullanılacaktır. Bu metinlerin 3'ü okuma 1'i dinleme/ izleme metnidir. Böylece kitap bütününde toplamda 32 okuma ve dinleme/izleme metni kullanılacaktır.

Tablo 4. Metin Sayısı ve Metin Türleri (T.D.Ö.P. Sınıf Düzeylerine Göre Metin Türlerinin Dağılımı: 18)

TÜRLER	1	2	3	4	5	6	7	8
BİLGİLENDİRİCİ METİNLER								
<i>Anı</i>		+	+	+	+	+	+	+
<i>Biyografiler, Otobiyografiler</i>							+	+
<i>Blog</i>						+	+	+
<i>Dilekçe</i>					+		+	+
<i>Efemera ve Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler)</i>		+	+	+	+	+	+	+
<i>e-posta</i>			+	+	+	+	+	+
<i>Günlük</i>		+	+	+			+	+
<i>Haber Metni, Reklam</i>		+	+	+	+	+	+	+
<i>Kartpostal</i>		+	+	+				
<i>Kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.)</i>		+	+	+	+	+	+	+
<i>Gezi Yazısı</i>						+	+	+
<i>Makale / Fıkra / Söyleşi /Deneme</i>					+	+	+	+
<i>Mektup</i>					+	+	+	+
<i>Özlü Sözler (atasözü, deyim, duvar yazıları vb.)</i>	+	+	+	+				
<i>Özlü Sözler (vecize, atasözü, deyim, aforizma, duvar yazıları, motto, döviz vb.)</i>					+	+	+	+
<i>Sosyal Medya Mesajları</i>				+	+	+	+	+
HİKÂYE EDİCİ METİNLER								
<i>Çizgi Roman</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Fabl</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Hikâye</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Karikatür</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Masal / Efsane / Destan</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Mizahi Fıkra</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Roman</i>				+	+	+	+	+
<i>Tiyatro</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
ŞİİR								
<i>Mani / Ninni</i>	+	+	+	+				
<i>Şarkı / Türkü</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Şiir</i>	+	+	+	+	+	+	+	+
<i>Tekerleme / Sayışmaca / Bilmece</i>	+	+	+	+				

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında hangi sınıf düzeyinde hangi türde metinlerin öğrencilere öğretileceği belirtilmiştir. Türler 3 ana bölüme ayrılmıştır. Bunlar: Bilgilendirici metinler, hikâye edici metinler ve şiirdir. 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda “tekerleme, sayısmaca, bilmece; özlü sözler ilk kademe ve kartpostal” metinlere yer verilmemektedir. Hikâye edici metinler sınıfların düzeylerine göre her sınıf düzeyinde verilmektedir.

4. TÜRKÇE DERS KİTAPLARINA ALINACAK METİNLERİN NİTELİKLERİ

2018 Türkçe Dersi Öğretim programında derslerde okutulacak olan kitaplarda bulunması gereken özellikler belirtilmiştir. Belirtilen özelliklerde metinler nasıl olması gerektiği, hangi sınıf düzeyinde metinlerin kullanılıp kullanılmayacağı belirtilmiştir.

“Türkçe eğitiminde dinleme, konuşma, okuma ve yazma olmak üzere dil becerilerini kazandırmada, dil bilgisi alanında yeterlilik sağlamada ders kitaplarının önemli bir işlevi vardır. Bu becerilerin dışında öğrencilere değerler eğitimi vermek için de ders kitaplarına başvurulmaktadır. Özellikle ders kitaplarındaki kazanıma uygun metinler vasıtasıyla öğrenciler programdaki değerleri içselleştirmektedir” (Gül, 2017:64).

Çeviri metinlerle ilgili olması gerekenler, serbest okuma metinleri, metinlerin uzunluk ve kısalıkları ile ilgili bilgiler öğretim programında yer almıştır. Yine metinlerin dil ve anlatımı, estetik değerde olması gibi nitelikler programda belirtilmiştir.

2018 Türkçe Öğretim Programına göre Türkçe ders kitabına alınacak metinlerin aşağıdaki nitelikleri sağlaması gerekir:

- a) Ders kitaplarına alanda yaygın olarak kabul görmüş yazar ve eserlerden, edebî değer taşıyan metinler alınmalıdır.*
- b) Seçilen metinler ikincil aktarımlar yerine yazarın eserinden alınmalıdır.*
- c) Ders kitaplarında “Bu kitap için yazılmıştır.” ifadesini içeren metinler kullanılmamalıdır. Yalnızca 1.sınıf ders kitaplarında ders kitabının yazarı/yazarları tarafından yazılan en fazla iki metne yer verilebilir.*
- d) Aynı yayınevine ait kitaplarda bir sınıf düzeyi için seçilen metin, başka bir sınıf düzeyinde kullanılmamalıdır.*
- e) Öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacıyla aynı yazar ve/veya şairlerden (serbest okuma metinleri hariç, ders kitabı yazarı/yazarları tarafından yazılan metinler dâhil) en fazla iki metin seçilmelidir.*

f) Dünya edebiyatından seçilen metinler, doğru ve nitelikli çevirilerden alınmalıdır.

g) Ders kitabında temaları destekler nitelikte edebî ve estetik değer taşıyan serbest okuma metinlerine yer verilmelidir.

h) Tamamı ders kitabına alınamayacak uzunluktaki roman, hikâye, tiyatro, destan gibi türlerdeki eserlerden yapılan alıntılarda eserdeki bağlamın yakalanabilmesi için metnin başında eserin seçilen bölümüne kadar olan kısmın kısa özeti verilmelidir. Seçilen metnin eserin hangi bölümünden alındığına dair kısa bir açıklama yapılmalıdır.

i) Metinlerdeki eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler (argo ve küfür, olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar, cinsellik, şiddet vb. içeren unsurlar) metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla çıkarılmalıdır.

j) Yazarın söyleyişinden ya da Türkçenin dönemsel söyleyiş özelliklerinden kaynaklı yazım farklılıkları hata olarak nitelendirilip düzeltilmez. Metin içerisinde yer alan dönemsel farklılıklara (yazım ve noktalama) yönelik açıklamalar dipnot şeklinde verilmelidir. Ayrıca bu hususlardan öğretim amaçlı olarak yararlanılabilir.

k) Ders kitabında gazete haberi, reklam, dilekçe, tutanak, öz geçmiş, ağ günlüğü (blog), sosyal medya uygulamalarında yer alan yazı türlerinde ders kitabının yazarı/yazarları tarafından üretilen metinler de kullanılabilir. Bu türler 3 ve 5. maddelerdeki açıklamalar kapsamında değerlendirilmez.

l) Metinlerde tema ve kazanımlara uygun olarak metnin bütünlüğü ve tutarlılığı korunmak kaydıyla bazı bölümler çıkarılarak kısaltmaya gidilebilir. Çıkarılan bölümler parantez içinde üç nokta ile gösterilmelidir.

m) Çeşitli metinler içinde yer alan kimi bağımsız ve kendi iç bütünlüğüne sahip anı, fıkra, anekdot vb. bölümler metin olarak seçilebilir.

n) Yazar ve şairlerin biyografilerinde yalnızca edebî yönleri ön plana çıkarılmalıdır. (MEB, 2018:19,20)

5. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

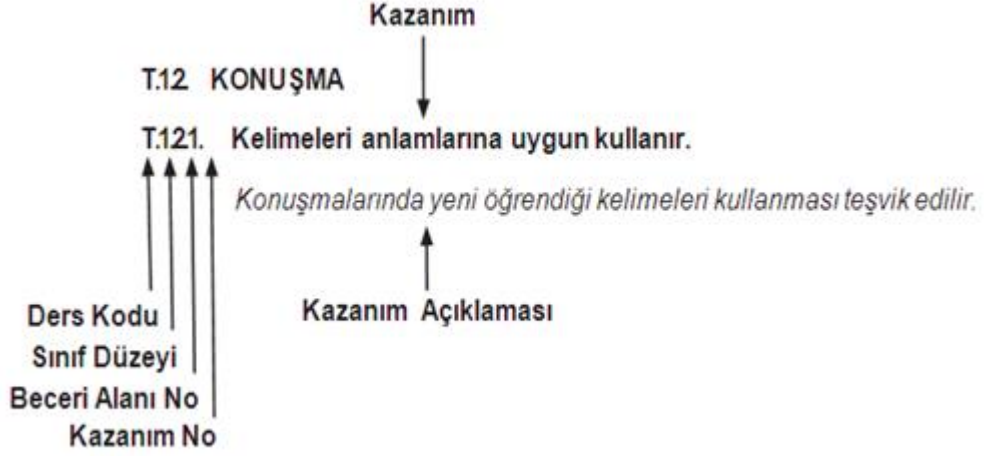
5.1. KAZANIMLARIN YAPISI

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında kazanımlar sınıf sınıf ayrılmıştır. 4 temel dil becerisi ile ilgili kazanımlar becerilere göre gruplara ayrılmıştır. Dil bilgisi kazanımları okuma becerisi içerisinde yer almaktadır.

“Tematik yaklaşımla hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan kazanımlar her sınıf düzeyi için dört temel dil becerisi altında gruplandırılmıştır. Kazanımların yapısı Tablo 4’te sunulmuştur” (MEB, 2018:20).

Tablo 5. Kazanımların Yapısı (Türkçe Dersi Öğretim Programı: 20)

Kazanımların Yapısı

Kazanımların yapısı tablosunda görüldüğü gibi, kazanım numaralandırılmasında çeşitli kodlar kullanılmıştır. Dersin kodu en başta yer almaktadır. Ders kodunu sırası ile sınıf düzeyi, hangi beceri alanına ait olduğu ve kazanım numarası izlemektedir. Yan tarafta ise kazanıma ait açıklama yer almaktadır.

5.2. KAZANIMLAR VE AÇIKLAMALARI

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında her kazanımın altında gerekli açıklamalara yer verilmiştir. Programda kazanımlar ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

“Kazanımlar dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine göre gruplandırılarak sınıf düzeylerine göre farklı başlıklar altında verilmiştir. Bazı kazanımların gerçekleştirilmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar, ilgili kazanımların altında açıklama olarak belirtilmiştir. Ayrıca sınıf düzeylerine göre sınırlılıklara da kazanım açıklamalarında yer verilmiştir.” (MEB, 2018: 20)

6. İLKÖĞRETİM KURUMLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 27.02.2018 tarihide yayınlanan haftalık ders çizelgesi aşağıdaki gibidir. 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda 29 saat zorunlu ders; 6 saat seçmeli ders bulunmaktadır. Öğrenciler haftada toplam 35 saat ders görmektedirler. Seçmeli derslerin kaç defa seçileceği parantez içerisinde belirtilmiştir.

Tablo 6. İlköğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgesi (TTK)

İLKÖĞRETİM KURUMLARI (İLKOKUL VE ORTAOKUL) HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERSLER	SINIFLAR								
	İLKOKUL				ORTAOKUL				
	1	2	3	4	5	6	7	8	
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5
	Hayat Bilgisi	4	4	3					
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4
	Sosyal Bilimler				3	3	3	3	
	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük								2
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2
	Genel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1
	Beden Eğitimi ve Oyun	5	5	5	2				
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2
	Teknoloji ve Tasarım							2	2
	Trafik Güvenliği				1				
	Bilgi Teknolojileri ve Yazılım					2	2		
	Rahberlik ve Kariyer Planlama								1
	İnsan Hakkarı, Yurttaşlık ve Demokrasi				2				
	ZORUNLU DERS TOPLAMI	26	28	28	30	29	29	29	29
SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler					2	2	2	2
						2	2	2	2
						2	2	2	2
	Dil ve Anlatım					2	2	2	2
						2	2	2	2
								2	2
	Yabancı Dil					2	2	2	2
						2	2	2	2
	Fen Bilimleri ve Matematik					2	2	2	2
						2	2	2	2
								2	2
								2	2
	Sanat ve Spor					2(+)	2(+)	2(+)	2(+)
						2(+)	2(+)	2(+)	2(+)
						2(+)	2(+)	2(+)	2(+)
						2	2		
						2	2	2	2
	Sosyal Bilimler					2	2	2	2
						2	2	2	2
								2	2
							2	2	2
								2	2
	Seçilebilecek Ders Saati Sayısı					6	6	6	6
	SERBEST ETKİNLİKLER	4	2	2					
	TOPLAM DERS	30	30	30	30	35	35	35	35

Ortaokullar için hazırlanan haftalık ders çizelgesinde belirtildiği gibi öğrencilerin zorunlu derslerin yanında haftalık 6 saatlik seçmeli dersleri bulunmaktadır. Seçmeli dersler toplamda başlık altında verilmiştir. Bunlar: “Din,

ahlak ve değerler eğitimi, dil ve anlatım, yabancı dil, fen bilimleri ve matematik, sanat ve spor, sosyal bilimler olmak üzeredir.

7. TÜRKÇE DERSİ TEMEL DİL BECERİLERİ

Ortaokul 11 – 15 yaş arası öğrenciler için Türkçe dersi temel dil becerileri ve dil bilgisi oranları aşağıdaki gibidir:

Tablo 7. Temel Dil Becerilerinin Türkçe Ders Kitabındaki Oranları

Temel Dil Becerileri	Oran (%)
Dinleme / İzleme	15
Konuşma	20
Okuma	30
Yazma	20
Dil Bilgisi	15

Temel dil becerilerinin Türkçe ders kitaplarındaki oranlarına bakıldığında %30'luk oranla en büyük yeri okuma becerisi almaktadır. Okuma becerisini sırası ile konuşma ve yazma %20 ile, dinleme/izleme ve dil bilgisi %15'lik bir oranla takip etmektedir.

7.1. DİNLEME / İZLEME

Çiğçi'nin Sosyal Bilimler Dergisi sayfa 166'daki görüşü şu şekildedir: "Batıda dinlemeden ihmal edilmiş bir yetenek (listening the neglected skill), unutulmuş bir yetenek (Listening: The forgotten skill) olarak söz edilmektedir. Ülkemizde de durum bundan daha iyi değildir."

"Öğrendiklerimizin %83'ünü görme, %11'ini işitme, % 3,5'ini kokuyla, %1,5'ini dokunma, %1'ini tatma yoluyla elde ettiğimiz belirtilmektedir. Günlük yaşantımızda dinleme yoluyla öğrendiklerimizi bir kenara bırakırsak, öğrenim sürecimizde öğrendiklerimizin önemli bir kısmı dinleme yoluyla kazanılmıştır"(İnan, 98: 66).

Dinlemenin önemi gerek eğitim hayatımızda gerekse sosyal hayatımızda önemi büyüktür. "Minnesota Üniversitesi'nden Dr. Lyman K. Steil'in yaptığı dinleme' ile ilgili araştırmalarda insanların her gün iletişime ayırdıkları sürenin, %9'unda yazı yazdıkları, %16'sında okudukları, %30'unda konuştukları ve 45'inde

ise dinledikleri ortaya çıkmıştır.” Bu durum eğitim öğretimde dinleme çalışmalarına önem verilmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Dinleme, “konuşan kişinin vermek istediği mesajı, pürüzsüz olarak anlayabilme ve söz konusu uyarana karşı tepkide bulunabilme etkinliğidir.” (Demirel, 1996: 33). Dinleme, kulağa gelen birçok sestten uygun olanını ayırt etme, algılama ve değerlendirme sürecidir.

Yeni doğan bir çocuk hayata ilişkin ilk bilgileri, ana dili ile ilgili ilk söylemleri dinleme sayesinde edinir. Konuşmaya başlayıncaya kadar tüm bilgileri, fikir ve düşünce alt yapısını dinleme/ izleme ile oluşturur. Tüm bunlarla birlikte teknolojinin gelişimi, görsel ve işitsel uyarıcıların çevremizde fazlaşması etkili bir dinleme / izleme eğitimini gerekli hale getirmiştir.

7.2. KONUŞMA

Kişinin diğer kişilerle ilişkilerini sürdürmesi ve iletişim sağlaması için en çok gereksinim duyduğu dil etkinliği konuşma becerisidir. “Konuşma, düşüncelerin, duyguların ve bilgilerin seslerden oluşan dil aracılığıyla aktarılmasıdır.”(Demirel ve Şahinel, 2006: 98).

Günümüzde Türkçenin özensiz ve yanlış kullanımı hemen her yerde karşımıza çıkmaktadır. Özellikle gençler arasında ana dilin değişik bir şekilde kullanımı, yabancı dilden alıntılarla kullanımı bir moda haline gelmiştir. Dilin doğru kullanımına yönelik en önemli görev biz öğretmenlere özellikle de ana dili öğretmenlerine düşmektedir. Okullarımızda verilen derslerdeki konuşma eğitiminin amacı, öğrencilere duygu ve düşüncelerini ana dili kurallarına uygun, etkili şekilde anlatabilme yeteneği kazandırmaktır. “Konuşma becerisi doğuştan getirilir, fakat doğru ve etkili konuşma eğitim ile elde edilen bir beceridir.” (Temizyürek, 2004: 2773). Düzgün konuşma becerisi ancak iyi bir konuşma eğitimiyle kazanılabilir. Okul dönemi, dilin doğru ve etkili; inceliklerinin ve güzelliklerinin sistematik olarak verildiği bir dönemdir (Sever, 1993: 2). Bu nedenle okul dilin doğru ve güzel kullanımının bir alışkanlık haline dönüştürülmesinde önemli görevler üstlenmektedir.

Konuşma becerisi bazı kuralları ezberlemekle veya uygulamakla kazanılmaz. Bunun için bol bol ve çeşitli egzersizler yapmak; değişik, etkili konuşmaları dinlemek gereklidir.

7.3. OKUMA

Türkçe Sözlük'te (1998:1675) okumak, "Yazıya geçirilmiş bir metne bakarak bunu sessizce çözümleyip anlamak veya aynı zamanda seslere çevirmek." şeklinde tanımlanmıştır.

Okuma; yazılanları görmedir, algılamadır ve kavramadır. Okuma aktif bir eylemdir. Kişinin iyi okuyabilmesi için bazı özellikleri edinmiş olması gerekir. Çünkü okuyup anlayabilmek, bilgi birikimi gerektirir.

Türkçe öğretiminin genel amaçları içerisinde öğrencilere okuma ve okuduğunu anlama becerisi kazandırmak amacı ile değişik türden metinler okutularak düşünme ve bunlara anlam kazandırma bulunmaktadır. Okuma becerisi, öğrenme, araştırma, yorumlama ve eleştirel düşünmeyi kapsayan bir alandır. Bu beceri okullarda sesli ve sessiz okuma olmak üzere iki bölümde verilmektedir.

"Çağdaş ve düzeyli bir birey ya da toplum olabilmenin ilk şartı okuma yetenek ve alışkanlığının kazanılmış olmasıdır. Çünkü okuma, bireyin düşünce, davranış ve diğer insanlarla ilişkilerini yönlendirir, iç dünyasını zenginleştirir, bakış açısını geliştirir, ön yargılarından arındırır, beğeni düzeyini artırır ve yaratıcılığını geliştirip değerlendirme alışkanlığı kazandırır"(Topçuoğlu, 2012:65).

7.4. YAZMA

"Yazma, düşüncelerin ifade edilebilmesi için gerekli sembol ve işaretleri motorsal olarak üretebilme; beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi; duygu ve düşüncelerin bir takım işaretlerle anlatılması olarak tanımlanabilir (Özbay, 2009). Ancak bu anlatım gelişi güzel bir anlatım değildir. Anlatılmak istenenin belli kurallar zinciriyle, bir bütünlük içerisinde ele alınmasıdır" (TDK, 1998).

Düşündüklerimizi, hissettiklerimizi, karşı tarafa aktarmak istediklerimizi yazı ile belirtme yazma eylemidir. Türkçe öğretim programında öğrencilere kazandırılmak istenen bazı üst düzey beceriler vardır. Bunlar; eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisi, problem çözme ve teknolojiyi etkili kullanma becerisi, Türkçeyi etkili ve güzel kullanma becerileridir. İfade edilen bu üst düzey becerileri en iyi şekilde yerine getirebilmek ve geliştirebilmek için yeterli düzeyde yazma becerisine

sahip olunması gerekmektedir.

Okuma ve yazma birbiriyle fazlasıyla beraber olan kavramlardır. İkisini ayrı tutmak imkânsızdır. Okuma alışkanlığı ne kadar gelişmişse, okuma eylemi ne kadar sık yapılmışsa yazma da o denli gelişir. Bu yüzden yazma becerisini geliştirmek için okumaya gerekli özeni göstermek gereklidir. Ayrıca yazma, bisiklete binme gibidir. Çok antrenman yapılmalı, bol bol yazma çalışmaları olmalıdır.

7.5. DİL BİLGİSİ

“Dil bilgisi, Latince “harf ve işaret” anlamındaki “gramma” kelimesi ile “harfleri yazma ve okuma sanatı” olarak açıklanan “grammatica” kelimesinden gelmektedir. Eskiden harf okuma- yazma sanatı olarak ele alınan dil bilgisi günümüzde bir dilin ses, biçim, cümle ve metin yapısını inceleyen, anlam ve görevlerini ortaya koyan geniş bir alan olmuştur” (Güneş,2013: 172).

“Dil bilgisi; bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel dil becerilerini destekleyen kurallar bütünüdür.” Programda, Türkçenin kuralları ile ilgili kazanımlar, öğrencilerin düzeylerine göre aşamalı olarak kolaydan zora doğru verilmiş, konuların birbiri ile ilişkilerine dikkat edilmiştir. (MEB, 2006: 7-8).

Dil bilgisi; doğru anlama, konuşma ve yazmaya yardım eden kurallar bütünüdür. Amaçlar, anlatılmak istenenler dil bilgisi kuralları ile daha düzgün ve etkili bir biçimde anlatılır. Birey dinlerken, konuşurken ve okurken dil bilgisi kurallarını da farkında olmadan sezer. Bu nedenle dil bilgisi birinci derecede beceri olarak alınmamış, diğer dört temel beceri içerisine serpilmiştir. Etkinliklerde de sezme yöntemi ile kuralların öğretilmesi amaçlanmıştır.

İNGİLTERE HAKKINDA GENEL BİLGİ

8. İNGİLTERE HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Tablo 8. İngiltere Genel Bilgiler

Nüfusu	Yaklaşık 66 Milyon
Yüzölçümü	242.514 km ²
Yönetimi	Anayasal Monarşi
Başkenti	Londra
Resmî Dili	İngilizce
Coğrafi Konumu	Avrupa'nın kuzeybatı kıyısında yer alan Britanya Adalar Topluluğu üzerinde, dört ülkeden oluşan bir devlet. Bu adalar topluluğu Büyük Britanya ve İrlanda Adalarıyla birlikte, 5000 küçük adadan meydana gelmiştir. Batısında İrlanda Denizi, doğusunda Kuzey Denizi, kuzeyi, güneybatısı ve kuzeybatısı Atlas Okyanusu ile çevrilidir.
Ekonomisi	18. yüzyıla kadar tarıma dayanan İngiltere ekonomisi sanayi devrimi ile birlikte yerini sanayiye bırakmıştır. Günümüzde dünyanın en büyük ekonomilerinden birisidir. Londra en önemli finans merkezlerinden birisidir.
İklimi	Ilıman okyanus iklimi hâkimdir. Yıl boyu yağmur alır. Bu nedenle nem oranı yüksektir.

İngilizler sosyal sınıflara dayalı bir toplum yapısı ile dikkati çekmektedir. Kuzey İrlanda ve Büyük Britanya Birleşik Krallık içerisinde yer alan bir ada ülkesidir. Anayasal Monarşi ile yönetilen ülkenin başkenti Londra'dır.

İNGİLTERE EĞİTİM SİSTEMİNDE ANA DİLİ / İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ

9. İNGİLTERE EĞİTİM SİSTEMİ

İngiltere, dünyaca büyük üne sahip üniversiteleriyle farklı milletlerden insanların lisans ve lisansüstü eğitim için rağbet gören bir eğitim sistemine sahiptir. İngiltere eğitim sistemi Ulusal Program esas alınarak bu program üzerine oturtulmuş ve uygulanmaktadır.

“İngiltere’de eğitim, üç temel basamaktan meydana gelmektedir. Temel Eğitim (Primary School), Orta Eğitim (Secondary), İleri ve Yüksek Eğitim (Further and Higher Education). Zorunlu eğitim 5 yaşında başlar ve 16 yaşında sona erer.

Zorunlu eğitimin toplam süresi 11 yıldır. Öğrencilerin bu süreyi eksiksiz tamamlamaları gerekmektedir.

5 – 16 yaş arasındaki tüm çocuklara zorunlu olan eğitim, (1) tam gün olma, (2) onların yaşlarına, kapasitelerine ve yeteneklerine uygun olma, (3) özel eğitim gereksinimlerini karşılayabilme ve (4) okula devam ederek ya da başka bir şekilde zorunlu eğitimini tamamlama, ilkesine dayanır. 5- 16 yaş arasındaki tüm çocuklara eğitim parasızdır. Okullarda ya da zorunlu eğitim sonrası eğitim kurumlarında verilen tam gün eğitim, en fazla 19 yaşında olan öğrenciler için parasızdır” (Enginer, 2012:216).

Ulusal Eğitim Sistemleri Avrupa Ansiklopedisi olarak tanımlanan İngiltere eğitim sistemi, okul öncesi eğitim ile başlayıp yetişkin eğitimi şeklinde sıra ile devam eder. İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'nın eğitim felsefesi, ortak çerçevede sürdürülmektedir.

İngiltere’de eğitim dört basamaktan (4 key stage) meydana gelir.

1. Aşama: 5- 7 yaş aralığı (Key Stage 1- Infant Schools)
2. Aşama: 7- 11 yaş aralığı (Key Stage 2- Junior Schools)
3. Aşama: 11- 14 yaş aralığı (Key Stage 3)
4. Aşama: 14- 16 yaş aralığı (Key Stage 4)

Her aşama sonunda öğrenciler ulusal program uygulamalarına göre değerlendirilir. 16 yaşındaki son değerlendirmede Ortaöğretim Genel Sertifika (GSCE) düzeyinde değerlendirme ile öğrencilerin iş hayatına mı yoksa üst öğrenime mi devam edecekleri öğrencilerin kendileri tarafından tercih edilir.

Enstitülere girebilmek için mesleki eğitim önemlidir. 16 yaş sonunda değerlendirmeye göre enstitüye girilebilmekte, enstitüden sonra üniversiteye devam etmek isteyenler için üniversiteye giriş yaşı 18’dir.

Ülkemizde olduğu gibi İngiltere eğitim sisteminde de mesleki eğitime önem verilmektedir. Amaç, ülkelerin ihtiyaç duyduğu alanlarda gerekli eğitimi sağlayarak nitelikli eleman yetiştirmektir.

“Yükseköğretim, üniversitelerde ve Tarım, Sanat ve İlahiyat Kolejleri gibi uzmanlaşmış kurumları içeren diğer yükseköğretim kurumlarında verilir. Yükseköğretim programları, bazı ileri eğitim kolejlerinde de görülür. Açık üniversite, uzaktan öğrenmeyi sağlayan yükseköğretim programıdır.” (Enginer, 2012: 214).

İngiltere Ulusal Öğretim Programına göre İngilizce (ana dil), matematik ve fen bilimleri üç temel alanı oluşturur. Diğer dersler bunların çevresinde ve seçmeli olarak verilmektedir.

İnceleme alanımız olan 3. Aşamada (12- 15 yaş arası) bulunan dersler ve yan alanları şöyledir:

-Ana Dersler (core subjects): İngilizce, Matematik, Fen Bilgisi üç çekirdek alan olarak,

-Yan Dersler (non-core subject): Tasarım ve Teknoloji, Bilgi İletişim Teknolojisi, Tarih, Coğrafya, Modern Yabancı Diller, Sanat, Müzik, Beden Eğitimi ve Vatandaşlık yan alanlar olarak belirlenmiştir. (Teachernet, 2009; National Curriculum, 2009).

İngiltere’de eğitim, Eğitim ve Beceri Bölümü’nün (Department for Education and Employment, DfES) sorumluluğundadır. İlköğretim süresince yani 7-14 yaş dönemi için Ulusal Program (National Curriculum)’in değerlendirilmesi, geliştirilmesi ve yönetilmesinden sorumlu olan kurum ise Nitelikler ve Program Otoritesi’dir. (Qualifications and Curriculum Authority, QCA)’dir. (MEB, 2005).

10. İNGİLTERE ULUSAL MÜFREDATI

2014 yılında uygulanmaya başlanan İngiltere ulusal müfredatı 4 temel evreden oluşmaktadır. İnceleme alanımız olan 12 – 15 yaş arası öğrencilerde için uygulanan program temel evre 3 ve 4. basamaklarını kapsamaktadır.

İngiltere Ulusal Müfredatında genel amaçlar yer almaktadır. Okullar kendi programlarını bu amaçlar çerçevesinde kendi koşullarına göre düzenlerler.

Bu belge ulusal öğretim programının 3. ve 4. kademesini (İngiltere’de öğretim programını) ve

- Tüm okul müfredatını ve son yasal ulusal müfredatın temelini bağlamsal bilgisini
- Yasal ulusal öğretim programının amaçlarını
- Okul müfredatındaki kaynaştırma ve öğrencilerin matematiğe, dile ve okuryazarlık becerilerine yatkınlığını içeren açıklamaları

- 4. kademede Fen hariç 3. ve 4. kademede tüm ulusal öğretim programındaki konuların çalışma programlarını göstermektedir.

10.1. İNGİLTERE'DEKİ ULUSAL ÖĞRETİM PROGRAMI

Ulusal öğretim programı öğrencilerinin merak duygusunu uyandırmayı, yeteneklerini fark etmelerini, öğrenmeye karşı daha hevesli olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Öğrencilere ve öğretmenlere eğitim öğretim süresince yardımcı olmak için hazırlanmış bir materyaldir.

İngiltere Ulusal Öğretim Programına göre (2014):

Ulusal öğretim programının amacı, öğrencilere eğitilmiş vatandaş olmaları için gerekli bilgiyi sağlamaktır. Öğrencilerine en iyi düşünülen ve en iyi söylenen sunar ve insanın yaratıcılığına ve başarısına takdirin oluşmasına yardımcı olur.

Ulusal öğretim programı, her bir çocuğun eğitiminde unsurlardan sadece biridir. Okul gününde, her haftada, döneminde ve yılında ulusal öğretim programına erişmek için zaman ve boşluk vardır. Ulusal öğretim programı, geniş okul müfredatının parçası olarak öğrencilerin bilgi, anlama ve yeteneklerini geliştirmek için öğretmenlerin heyecanlı ve uyarıcı ders geliştirebileceği, bilginin özünü sağlar.

10.1.1. Yapı

Eğitim öğretim süreci içerisindeki bütün kurumların ulusal müfredata uymaları gerekmektedir. Temel Evre 3 ve Temel Evre 4 ülkemizdeki ortaokul kısmına denk gelir ve müfredatta olması gereken zorunlu dersler, kazandırılması gereken beceriler burada yer alır.

İngiltere eğitim bakanlığı her ders için verilecek olan beceri, kazanım ve uygulanacak olan metodu tüm okulların rehber edinmesi için yayınlar. Okulların da bu müfredat çerçevesinde kendi programlarını hazırlamalarını bekler.

Devlet ve vakıf okullarındaki zorunlu okul yaşındaki çocuklar ve gönüllü yardımcı okullar ve gönüllü kontrollü okullar ulusal öğretim programını takip etmelidirler. Program 4. key stage'e (kademeye), çekirdek ve diğer altyapılar terimleriyle sınıflandırılan 12 derse dayalı olarak düzenlenir.

Eğitim bakanlığının, her bir key stage de (kademede) öğretilmesi gereken metot, beceri ve konuların gösterildiği ulusal müfredat için programları yayınlaması gerekir. Okullar, tüm öğrencilere ulusal müfredatın içeriği öğretildiği sürece okul günlerini düzenlemekte özgürdürler.

10.1.2. Basamak Yetki Alanları

Zorunlu eğitim süresince ulusal müfredatta alınması gereken dersler belirtilmiştir. Fakat seçmeli derslerle ilgili okulun konumu, çevrenin etkisi ile seçmeli dersler okul tarafından seçilmeli, her öğrencinin seçmeli derslerden istediklerine ulaşabilmeleri sağlanmalıdır.

2014 İngiltere Ulusal müfredatta belirtildiği üzere; 7 - 14 yaşından sonra, ulusal müfredatta, sanat (Sanat ve tasarım, müzik, dans, drama ve medya sanatı), teknoloji tasarım, beşeri bilimler (tarih, coğrafya), modern yabancı dil zorunlu değildir fakat devlet okullarındaki tüm öğrencilerin her bir 4 alandan birini alabilme hakları vardır.

Yasal ihtiyaçların yetki alanları ile ilişkisi:

- Okullar her bir yetki alanından en az bir kursa erişimi sağlamalıdır.
- Okullar 4 alanda da eğitim almak isteyen öğrenciye bunu sağlamalıdır.
- Yetki alanları ile ilgili kurs, öğrencilere, yeterlilikleri elde etmesini sağlamalıdır.

10.2. İNGİLTERE ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI

Ulusal program ile öğrencilere verilmesi gereken temel beceri ve dersler belirtilir. Okullar için temel çerçeve programı hazırlanmış olur. Aynı zamanda taslak program olarak da nitelendirilebilir. Taslak program üzerinde çevre ve okula uygun ders programları hazırlanabilmektedir.

İngiltere’de İngilizcenin ana dili olarak öğretim programı 2014 yılında uygulamaya konulan program kullanılmaktadır. İngiltere’de okullar yerel yönetimlere bağlı olmasına rağmen ödeneğini merkezi yönetimden alır. Bütün okulların takip etmeleri gereken “Ulusal Program” vardır.

Ulusal Program: Yasal olarak çalışma programlarına uyan, eğitim basamaklarına, öğrencilere öğretilmesi gereken temel ve diğer konuların ders içeriğine uygun programdır. Tüm okullar kendi okul programlarını uygulayabilirler. Aynı zamanda kişisel eğitim, sosyal, sağlık ve iktisadi eğitim hazırlamakla mükelleftirler. Bu programlar Ulusal Programa uygun olmalıdır.

Bireylerin eğitilmiş kimseler olmaları için ihtiyaç duyulan temel bilgi ve becerileri kazandıran Ulusal Program, yaratıcılığın ve başarının takdir edilmesini sağlar. Ulusal Program genel olarak okullarda olması ve uygulanması gereken bir taslak olarak adlandırılabilir.

Her türden okullarda zorunlu eğitim çağındaki öğrenciler Ulusal Programı takip etmek zorundadırlar.

10.3. İNGİLTERE EĞİTİM PROGRAMININ GENEL AMAÇLARI

Her ülkede olduğu gibi İngiltere’de de ana dilin öğretilmesine, korunmasına büyük önem verilmektedir. Öğretim programında ana dilin önemli olduğu vurgulanmaktadır. Öğrencilerin manevi ve toplumsal olarak gelişmesi, estetik zevk kazanması, okuyup kültürlü birer birey olması gerektiği bunun da ana dilini doğru öğrenmekle olacağı ulusal müfredatta yer almaktadır.

İngiltere öğretim programına göre İngilizce, eğitimde önemli bir yere sahiptir. Kendi içerisinde bir derstir. Öğrenciler için dili anlamak, programın bütünü anlamak bakımından önemlidir. Öğrenciler akıcı konuşmayı ve yazmayı öğrenerek duygu ve düşüncelerini karşı tarafa daha güzel anlatır; dinledikleri zamanlarda ise daha iyi iletişim kurabilirler. Okuyarak kültürel, duygusal, manevi ve toplumsal olarak gelişir ve donanımlı birey haline gelir. Toplumun bir bireyi olabilmek için dil tüm becerileriyle etkili kullanılmalıdır.

Aşağıdaki tabloda İngiltere’nin eğitim sistemi ile ilgili kısa bilgiler yer almaktadır.

Tablo 9. İngiltere Eğitim Sistemi

İngiltere Eğitim Sistemi Hakkında Genel Bilgiler	
Yıllık Eğitim Süresi	<ul style="list-style-type: none"> • 190 gün (380 yarım gün) • Yazın Eylül Başı- Haziranın 3.haftası arası
Günlük Ders Saati	<ul style="list-style-type: none"> • İlköğretim: Sabah 9-12, Öğle sonrası 13.30-15.30 arası açık • İlköğretim: 4.5 saat 60 dakika • Orta Öğretim: 5 saat 60 dakika
Tatiller	<ul style="list-style-type: none"> • 3 dönemi içerir. 8 hafta yaz dönemi (Haziran - Ağustos), • 2 kısa 3 haftalık Yılbaşı ve Easter tatili • Her dönem arası 1 hafta
Haftalık Ders Saati	<ul style="list-style-type: none"> • İlköğretim (DSCF tavsiyesi) I. Kademe (1-2.sınıf): 21 saat, II. Kademe (3-6 sınıf): 23,5 saat • Ortaöğretim: III. Kademe (7-9. sınıf) :24 saat IV. Kademe (10-11. sınıf) : 25 saat
Program Geliştirme	<ul style="list-style-type: none"> • Lokal Otoritelerce

Kaynak: National System Overview On Education System in Europe 2011 Edition, Eurodyce, United Kingdom-England, November 2011.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi İngiltere’de okulun açık olduğu gün sayısı ülkemiz ile benzerlik göstermekte ve 190 gün olarak belirlenmiştir. Günlük ders saatlerine baktığımızda Temel Evre 3’te 5 ve bazı günler 6 saat; Temel Evre 4’te ise günlük 6 saat ders görülmektedir. Tatiller için önümüzdeki dönem ülkemizde de uygulanacak olan 3 dönem görülmektedir. Programın geliştirilmesi yerel otoritelerce sağlanmaktadır.

10.4. İNGİLTERE EĞİTİM PROGRAMININ TEMEL BECERİLERİ

İngiltere ana dili öğretim programı ikinci ve üçüncü aşamadaki temel beceriler:

Tablo 10. İngiltere Eğitim Programının Temel Becerileri

İkinci Aşama	Üçüncü Aşama
Konuşma Dili	Okuma
Okuma	Yazma
Yazma	Dil bilgisi ve söz dağarcığı
İmla, telaffuz, dil bilgisi, noktalama işaretleri ve sözlük	Konuşma İngilizcesi

İngiltere eğitim programında Temel Evre 3'te dört temel beceri göze çarpmaktadır. Bunlar okuma, yazma, Dil bilgisi ve söz dağarcığı ile Konuşma İngilizcesi becerileridir.

10.4.1. Konuşma Dili

Konuşma insanın toplum içerisindeki yerini büyük ölçüde etkileyen bir faktördür. Öğretmenler okulda öğrencilere konuşma becerisi kazandırmak, konuşma dilinin yeterliliğini geliştirmek için çalışmalar yapmalıdır.

Program, öğrencilerin gelişiminde konuşma dilinin bilişsel, sosyal ve dilsel önemini yansıtır. Öğrenciler için onların duyduğu, toplum içerisinde konuştuğu dil onların kelime hazinesi (dağarcığı), temel kavramları oluşturmaya dair anlayışını geliştirmede büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle okulda öğretmenler, öğrencilerin konuşma dilinin ve yeterliğinin sürekli gelişimini sağlamalıdır. Öğrenciler okuma anlama çalışmalarına başlamadan önce düşüncelerini ifade edebilmek için iyi ve sağlam bir alt yapıya sahip olmalıdırlar.

10.4.2. Okuma

Okuma becerisi insanın düşünmesini, yeni şeyler öğrenmesini ve daha donanımlı olmayı bizlere kazandırır. İnsan okurken düşünür, yorumlar.

Okuma, 1 ve 2. basamakta iki boyutta gerçekleşir:

Kelime okuma

Kavrama (dinleme ve okuma)

“Okumak, öğrencilerin hayal dünyasını geliştirir ve meraklı genç zihinler için eğlenceli ve şaşkınlık verici bir hazine evinin kapılarını açar.” (Yaman, Dünyada Ana Dili Öğretimi: 347)

10.4.3.Yazma

İlk 2 basamak için transkripsiyon(telaffuz ve el yazısı) ve kompozisyon olarak ele alınır.

Öğretimin bu iki boyutta öğrencilerin yeterliliğini geliştirmesi zorunludur.

10.4.4. Dil Bilgisi ve Noktalama işaretleri

Dil bilgisi kazanımlarına ayrıca yer verilmemiş, parçaların içerisinde sezdirme yolu ile öğretme yoluna gidilmiştir.

“Edinilen ilk dile ait dil bilgisi, okumalar ve diğer konuşmacılarla kurulan etkileşimler aracılığıyla doğal ve dolaylı bir şekilde öğrenilir.”

11. İNGİLTERE ULUSAL PROGRAMINDA TEMEL BECERİLER

Temel beceriler insanların günlük hayatta kullandıkları, onların yaşamlarını kolaylaştıran, toplum içeirsinde önemli rol edinmesini sağlayan yeterliliklerdir. Programda belirlenen bu beceriler insanların günlük hayatlarını kolaylaştırmak için vardır.

Ulusal Program okul programları için altı temel beceri belirlemiş ve bu becerilen öğrencilerin günlük hayatında kendilerine çok faydalı olacağını belirmiştir.

Bu temel beceriler:

1. İletişim
2. Sayıların kullanımı
3. Bilgi teknolojileri
4. Başkaları ile çalışma

5. Bireysel öğrenmeyi geliştirme ve performans

6. Problem çözme

İngiltere eğitim sisteminde İngilizcenin önemine değinilmiştir.

Ana dil olan İngilizce; öğrencinin çevresi ile daha iyi iletişim kurmasına, müfredatı daha iyi kavramasına yarar sağlar. Öğrenciler İngilizceyi öğrenirken konuşmayı da, dinlemeyi de, yazmayı ve okumayı da öğrenirler. Böylece toplumsal yaşamda ve iş hayatında diğer insanlardan bir adım öne çıkarlar. Öğrenciler güzel ve etkili İngilizce ile kendilerini daha iyi ifade edebildiklerinden diğer insanlarla iyi ilişkiler içerisinde bulunurlar.

İngilizce ile öğrenciler farklı yazı türleri ile de karşılaşır ve bunları okurlar. Düz yazının yanı sıra şiir, eleştiri ve de drama. Bu gibi değişik türden metinlerle karşılaştıkça, dilin nasıl kullanıldığını gördükçe dile ait kuralları da dilin işlevlerini de sezecek ve öğreneceklerdir.

12. İNGİLTERE ANA DİLİ ÖĞRETİMİ HEDEFLERİ

İngiltere’de ana dili öğretim programına göre temel amaç; öğrencilere güçlü bir yazılı ve sözlü kelime dağarcığı kazandırarak yüksek okuma-yazma standartlarını geliştirmek ve keyifle yapılan okumalarla öğrencilerin edebiyat sevgisini arttırmaktır.

İngilizce dünyanın her yerinde konuşulan, toplum içerisinde önemli bir yer tutan dildir. Toplumdaki önemi kadar eğitimde de önemli bir yere sahiptir. Kişi duygu, düşünce ve hislerini başlarına iletmeyi, akıcı bir şekilde konuşmayı öğrenirler. Bu sayede diğer insanlarla iletişim içerisine girerler. Toplumun bir bireyi olmak için dilin tüm becerileri gereklidir; bu sebeple akıcı bir şekilde ve kendine güvenerek okuma ve yazmayı öğrenmeyen öğrencilerin haklarından mahrum kaldıkları Ana dili öğretim programında bildirilmektedir.

13. İNGİLİZCEDE ÖĞRENME ALANLARINA AİT GENEL VE ÖZEL KAZANIMLAR

“İngilizce için temel hedef; öğrencileri güçlü bir yazılı sözlü kelime dağarcığı kazandırarak yüksek okuma-yazma standartlarını geliştirmek ve keyifle yapılan okumalarla öğrencilerin edebiyat sevgilerini arttırmaktır.”

Ulusal program ana dili olan İngilizce için şunları amaç edinmektedir:

- Kolayca, akıcı bir şekilde iyi anlayarak okumak,
- Hem zevk için hem de bilgi edinmek için sık sık ve oldukça çok okuma alışkanlığı geliştirmek,
- Zengin bir kelime dağarcığı, dil bilgisi kavrayışı ve okuma, yazma ve konuşma dili için dilbilimsel kuralların bilgisini edinmek,
- Zenginlik ve çeşitlilik taşıyan edebi mirasın değerini bilmek,
- Dillerini ve tarzlarını bir içerik, amaç ve hedef kitle bağlamında açık, doğru ve tutarlı bir şekilde yazmak,
- Öğrenmek için tartışmayı kullanmak; bilgileri ve fikirlerini detaylandırmak ve anlaşılır biçimde açıklamak,
- Konuşma ve dinleme, resmi sunumlar hazırlama ve sunma, tartışmalara katılma becerisini geliştirmek.

“Eğitimde program geliştirme süreci, programın öğeleri olan hedef, içerik, öğrenme- öğretme süreci ve değerlendirme boyutları arasındaki dinamik ilişkiler bütünüdür. Program öğelerinden hedef boyutu ile ilgili hazırlıklar yaparken işe “bireyleri niçin eğitiyoruz?” sorusuna yanıt aranmakla başlanır (Demirel, 2007). Öğretimde amaçlar, gereksinimlere (ihtiyaçlara) göre belirlenir. Her ülkenin gerçeği diğerinkiyle aynı değildir. Örneğin ABD, Fransa, İngiltere, bilgi ve ileri sanayi toplumları iken, Türkiye geliştirmekte olan bir ülkedir. Bu sebeple eğitim sistemleri belirlenen o ülkeye özgü hedeflere göre plânlanıp uygulanmalı; uygulama sonuçlarına göre sürekli değerlendirilip geliştirilmelidir” (Sönmez, 2008).

14. İNGİLTERE ULUSAL MÜFREDATI

14.1. ÇALIŞMANIN AMACI

İngilizcenin toplumda ve eğitimde seçkin bir yeri vardır. İngilizcede yüksek seviyede eğitim verilerek çocukların akıcı bir şekilde konuşması ve yazması; duygularını ve düşüncelerini okuma ve dinleme yoluyla aktarmaları ve diğer inşalarla bu yolla iletişim kurmaları amaçlanmaktadır. Detaylı okuma yaparak çocuklar; kültürel, duygusal, entelektüel, sosyal ve ruhsal açıdan gelişme şansı yakalar. Bu tür gelişimde edebiyat özellikle etkin rol oynamaktadır. Okuma, aynı zamanda çocukların bilgiyi edinmelerini ve eski bilgilerinin üzerine inşa etmelerine olanak sağlar. Toplumun tam bir parçası olabilmek için dilin tüm becerilerini

kullanmak gerekir, bu nedenle akıcı ve düzgün bir şekilde konuşma, okuma ve yazma becerilerini yapamayanlar ise tüm bu haklarından mahrum edilmiş olurlar.

14.2. HEDEFLER

Ulusal müfredatta “İngilizce” dersinin kapsayıcı hedefi; dilin yüksek standartlarını ve okuryazarlığı teşvik etmek; çocukları konuşma ve yazma konusunda donanımlı hale getirip edebiyat vasıtası ile eğlenerek okumalarını sağlamaktır. İngilizce dersi için ulusal müfredat çocuklarda şunları kazanmayı hedefler:

Anlayarak ve akıcı bir şekilde okumak, okuma alışkanlığının daha sık ve geniş anlamda hem zevk almak hem de bilgi edinmek adına olmasını sağlamak, geniş bir kelime dağarcığı edinmek, dilbilgisini ve aynı zamanda okuma, yazma ve konuşma becerilerindeki dilsel uygulamaları anlamalarını sağlamak, zengin ve çeşitli edebi mirasımızın takdir edilmesini sağlamak.

Düzgün, doğru ve akıcı bir biçimde; çeşitli içerik, amaç ve okura hitap edebilecek şekilde dili kullanarak yazabilmelerini sağlamak,

Öğrenmek için tartışabilmelerini; düşünce ve anlayışlarını düzgün bir şekilde açıklamalarını ve detaylandırmalarını sağlamak,

Konuşma ve dinleme becerilerinde yetkin olmalarını, resmi sunumlar yapabilmelerini ve bir tartışmaya katılabilmelerini sağlamak.

14.3. KONUŞMA DİLİ

Bedensel, ruhen ve ahlaken kendini iyi yetiştiren öğrenciler hedefleyen program aynı zamanda toplumda kendine yer edinen bireyleri hedefler. Konuşma becerisi kişinin kendini anlatması ve kabul ettirmesi bakımından çok önemli bir beceridir. Konuşma sayesinde öğrenci duygu, düşünce ve isteklerini karşı tarafa aktarabilir, kendisini anlatabilir.

İngilizce dersi için ulusal müfredat konuşma dilinde çocukların; bilişsel, sosyal ve dilsel olarak gelişmelerinin önemini tüm müfredat boyunca belirtmiştir.

Konuşma dili; anahtar seviye 3 ve 4'te çocukların okuma ve yazma becerilerinin gelişimde temel oluşturmaktadır. Bu sayede çocukların bu alanlardaki özgüven ve kabiliyetlerini geliştirmeye devam ettirmektedir.

Çocuklara; müfredat boyunca akranlarıyla işbirliği halinde okuma, yazma ve konuşma becerilerini tartışarak geliştirebilmeleri, tartışmaların sonunda anlaşma ve birbirini anlama öğretilmelidir. Öğrenciler; planlama becerilerini iyileştirerek ve uzunlukta yazma etkinliğini geliştirerek yazma bilgi ve becerilerini geliştirmeye devam etmelidirler. Hayal ürünü yazılar yazmanın yanı sıra resmi ve akademik makaleler yazmaları da öğretilmeli. Bu da giderek büyüyen bir dilbilgisi ve kelime bilgisi gerektirir.

Öğrencilerin kelime bilgisi kendi okuma yazmalarında doğal olarak artacak bu da öğretmenler için iyi bir fırsat olacaktır. Öğretmenler öğrencilerine, kelimeler arasındaki ilişkiyi anlamayı, anlamlar arasındaki küçük farkları anlamayı ve değişmeceli (mecazî) dili anlama ve kullanma yeteneğini geliştirmeyi göstermelidirler.

Öğrencilere konuşmalarını ve yazmalarını bilinçli olarak kontrol edebilmeleri, cümlelerin yapılarının niçin böyle olduğu ve Standart İngilizcenin kullanımını öğretilmelidir. Öğrenciler okuma, yazma ve konuşma dilinde tartışmak için dilbilimsel ve edebi terminoloji içeren yaşlarına uygun kelimeleri anlamalı ve kullanmalıdırlar. Bu, dilin sağlamlaştırma, pratik ve münazarasını içerir. Öğrencilerin; öğretmeyle bütünleşmiş olan İngilizcedeki doğru dilbilgisi ifadelerini öğrenmeleri önemlidir.

Öğretmenler; bir önceki seviyede öğretilenleri geliştirip yeni konuları onun üstüne inşa etmelidirler. İlerlemedeki kararlar; öğrencilerin dilsel bilgi, beceri ve anlamaları ve bir sonraki aşama için hazır bulunuşlukları göz önünde bulundurularak verilmelidir. Dilsel gelişim daha üst düzey olan öğrencilere ise derinlik ve genişlik açısından daha kapsamlı okuma ve yazma fırsatları sunulmalıdır. Daha az akıcı olanların ise bilgi, beceri ve anlamaları ekstra alıştırmalar ile takviye edilmelidir.

15. İNGİLTERE OKUL ÖĞRETİM PROGRAMI

Okul, öğrencileri hayata hazırlamak için vardır. Her okul kendi müfredatını ulusal müfredatı temel alarak hazırlar. Çevrenin koşullarına göre özel kazanımlar belirler ve bu yönde faaliyetler yapar.

Her devlet fonlu okul dengeli ve (aşağıdaki) maddelere dayanan müfredatı sunmalıdır.

- Öğrencilerin okulda ve toplumda ruhsal, ahlaki, kültürel, mental ve fiziksel gelişimini destekler
- Okulda öğrencileri gelecek hayatın fırsatlarına, sorumluluklarına ve tecrübelerine hazırlar.

Okul müfredatı, her okulun öğrencileri için planladığı tüm öğrenme ve diğer deneyimleri içerir. Ulusal müfredat okul müfredatının bir bölümünü şekillendirir.

Tüm devlet okullarının her devirde öğrencilerini günlük kolektif ibadete hazırlamaları ve öğrencilerine dini eğitimi vermeleri ve ortaöğretimde öğrencilerine cinsiyet ve ilişki eğitimi vermeleri gerekmektedir.

İngiltere'deki devlet okullarının, çalışma programında gösterilen kademe (key stage) temellerine, tüm öğrencilere öğretilmesi gereken konu içeriklerine dayanan ulusal müfredatı resmi olarak takip etmesi gerekmektedir. Tüm okullar kendi müfredatını konuya ve akademik yılına göre online yayınlamalıdır.

Tüm okullar kişisel, sosyal, sağlık ve ekonomik eğitimini iyi bir pratik ile hazırlamalıdır. Okullar kendi eğitim programını tasarlarken başka ders ve temaları eklemekte özgürdürler.

16. İNGİLTERE EĞİTİM KADEMELERİ

Tablo 11. İngiltere Eğitim Kademeleri

YILLAR	YAŞ ARALIĞI	KADEMELER	OKUL ADI
1	5 – 6	1	İlkokul
2	6 – 7	1	İlkokul
3	7 – 8	2	İlkokul
4	8 – 9	2	İlkokul
5	9 – 10	2	İlkokul
6	10 – 11	2	İlkokul
7	11 – 12	3	Ortaokul
8	12 – 13	3	Ortaokul
9	13 – 14	3	Ortaokul
10	14 – 15	4	Ortaokul
11	15 – 16	4	Ortaokul
12	16 – 17		Lise
13	17 – 18		Lise

İngiltere’de eğitim üç temel basamaktan meydana gelmekte ve 5 -16 yaş arası çocuklara zorunludur. Bu durum anayasada “ ailelerin çocukları için zorunlu eğitimle yasaya uymak zorundadır.” şeklinde belirtilmiştir. Aynı zamanda devlet okullarında parasızdır. Okulun ilk altı yılı ilkokul, sonraki beş yılı ortaokul, son iki yılı ise lise olarak adlandırılmaktadır.

4 temel evreden oluşan zorunlu eğitimin 11 – 14 yaş arası öğrenciler için adlandırılması “Temel Evre 3” şeklindedir. Türkiye’deki ortaokul kısmına denk gelen kısımdır.

Tablo 12. İngiltere Ortaokullarda Ders Dağıtım Çizelgesi (III. Kademe)

Dersler	Haftalık Tavsiye Edilen Saat	Yıllık Tavsiye Edilen Saat
İngilizce	3	108
Matematik	3	108
Bilim	3	108
ICT	1	36
Teknoloji ve Tasarım	1,5	54
Tarih	1,25	45
Coğrafya	1,25	45
Modern Diller	2	72
Sanat ve Tasarım	1	36
Müzik	1	36
Beden Eğitimi	1,25	54
Vatandaşlık	0,45	27
Din Eğitimi	1,25	45

Temel evre 3'te ders dağıtım çizelgesi yukarıdaki şekilde görüldüğü gibidir. İngiltere'de ulusal müfredatta temel çerçevenin çizildiğinden ve okulların buna göre kendi programlarının oluşturacağından bahsetmiştik. Okullar kendi durumlarına göre ders dağıtım çizelgesinde belirtilen saatlere uygun ders programı hazırlarlar. Zorunlu ders olan İngilizce, Matematik ve Fen Bilimlerinin yanına diğer dersler çizelgelere uygun olarak yerleştirilir.

17. ANA DİLİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ İSİMLERİ VE YAYINLANMA TARİHLERİ

Tablo 13. Ana Dili Öğretim Programlarının İsimleri ve Yayınlanma Tarihleri

ÜLKE ADI	Program Adı	Değiştirilme Tarihi
ABD Kaliforniya	Ana Dili Öğretim Programı	2009
ABD New York	Ana Dili Öğretim Programı	2005
Avustralya	Avustralya İngilizce Öğretim Programı	2012
Almanya	İlköğretim Almanca Öğretim Programı (Berlin-Brandenburg Eyaletleri)	2004-2005
Danimarka	Dil Öğretim Programı	2009
Finlandiya	Ana Dili ve Edebiyat Öğretim Programı	2004
Fransa	Ana Dili Öğretim Programı	2008
İngiltere	Ana Dili Öğretim Programı	2013

Öğretim programları dünyadaki teknolojik ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak sürekli güncellenmektedir. Eğitim alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlar ana dili öğretim programlarının yenilenmesini zorunlu hale getirmektedir. Dünya'nın farklı yerlerindeki ülkelere baktığımızda ana dili öğretim programlarını son 15 yıl içerisinde değiştirdiğini görmekteyiz. Yeni, yapılandırmacı yaklaşıma uygun, öğrenciyi merkeze alan, teknojiyle uyumlu, 21. yüzyıl becerilerine yönelik değişimler tüm dünyanın öğretim programlarında gördüğümüz ortak özelliklerdendir.

“Eğitim sistemi içerisinde program geliştirme çalışmalarının süreklilik gösteren, değişime açık bir yapıda olması beklenmektedir. Ana dili öğretim programları da çağın gereklerine, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre yenilenmektedir. Aşağıdaki tabloda öğretim programlarının yayınlanma tarihlerine bakıldığında, dokuz programın son beş yıldır; diğer on programın ise son on yıldır yürürlükte olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bazı ülkelerde belirtilen tarihlerden sonra programın temelinde değişiklik yapılmadan güncelleme çalışmaları yapılmıştır. Programların yenilenmesinde dil becerilerinin gelişen teknoloji ile yeni boyutlar kazanması etkili olmaktadır. Örneğin okuma-yazma becerilerine ekrandan okuma-yazma, medya okur-yazarlığı; dinleme becerilerine izleme becerileri eklenmektedir” (Yaman, 2013: Bölüm 11).

18. İNGİLTERE ANA DİLİ ULUSAL MÜFREDATI

18.1. KONU İÇERİĞİ (BECERİLER)

18.1.1. Okuma

Ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından analiz edilip değerlendirilerek anlam kazanması olarak tanımlanabilen okuma, insanın kendini gerçekleştirmesi ve yaşamını sürdürmesi bakımından çok büyük öneme sahiptir.

Dilin anlama ve anlatma olmak üzere iki boyutu vardır. Okuma becerisi dilin anlama boyutu içerisinde yer alır ve öğrenmenin en önemli bölümüdür. İngiltere Ulusal Müfredatında öğrencilerin okumaya ve okuma alışkanlığı kazanmalarına yönelik olumlu yönde tutum sergilemeleri beklenmektedir.

Okuma becerisi için öğrencilerin farklı türleri okumaları sağlanacaktır. Serbest okuma ile kütüphaneyi kullanacaklar ve kütüphane kültürü oluşacaktır. Okuma becerisi gelişen öğrencilerde olayları yorumlamak, tartışmak, olay üzerine fikir beyan etmek daha kolay olacaktır.

Öğrencilere öğretilmesi gerekenler:

- Okuma zevk ve mutluluğunu geliştirmek ve gittikçe fazla zorlayan materyaller okumak. Örneğin;

* Geniş bir zaman dilimini ve tarihsel periyodu, formu ve yazarı kapsayan şiir, oyun, kısa hikâye ve belirli kitapların tamamını,

* İngiliz edebiyatına ait 1914 öncesi ve çağdaş edebiyat örneklerinden düzyazı, şiir ve drama,

* Shakespeare (2 oyun),

* Yeni ufuk açan Dünya Edebiyatı,

* İlgi ve zevk için kitap seçmeyi ve okumayı,

* Daha önce okunan kitapları, daha iyi anlamak ve diğerleriyle kıyaslayabilmek için tekrar okumak,

- İlgi çekici metinleri şu doğrultuda anlamaları:

* Yeni kelimeler öğrenmek ve bunları daha önce bilinenler ile ilişkilendirmek ve bu yeni kelimelerin anlamını parçanın içeriğinden ve sözlük kullanarak anlamak,

* Parçada kanıt göstererek çıkarımlarda bulunmak,

* Anlamayı desteklemek üzere kitabın amacı, kimin için yazıldığını ve içeriğini bilmek,

* Okuduğu şeyin kendisi için ne kadar anlam ifade ettiğini anlamak için anlamasını kontrol etmek,

18.1.2. Eleştirel okuma

Eleştirel okuma metni okurken veya okuduktan sonra metin üzerinde kafa yormaktır. Okuduğumuz metin üzerinde düşünme, metinle ilgili sorular sorma ve konuyu yorumlama eleştirel okumanın alanına girmektedir.

Aynı zamanda okurken düşünülmesi, konunun yorumlanması ya da konuya eleştirel bir gözlebakılması söz konusudur (Özdemir, 1997: 19). Diğer okuma tekniklerine göre okuyucunun daha fazla zaman, emek ve dikkat harcamasını gerektiren eleştirelokuma anlama, çözümlenme ve değerlendirmeyi içerir. Bu okuma tekniğinde insanın okuma eylemi sırasında ve sonrasında zihinsel bakımdan daha etkin olması; yani okumanın sona ermesiyle bitmeyen bir araştırma ve inceleme çabası söz konusudur.

* Simgesel (mecazi) dili kelime seçiminin, dil bilgisinin, metin yapısının ve organizasyonun ne anlam ifade ettiğini bilmek,

* Şiirsel içerikleri ve nasıl kullanıldıklarını anlamak,

* Sahne, konu, karakterizasyon ve bunların etkilerini çalışmak,

* Tiyatro oyuncularının performansları esnasında nasıl etkin bir şekilde iletişim kurduklarını ve alternatif sahnelemenin oyunu farklı yorumlamaya nasıl izin verdiğini anlamak,

* Metinler arasında kritik karşılaştırmalar yapmak,

* Her yıl derinlemesine – en azından iki yazarı olacak şekilde- bir dizi yazarı incelemek.

Görüldüğü gibi İngiliz eğitim sisteminde önemli olan dil bilgisi tabanlı eğitimden ziyade “skill- based” yani beceri tabanlı eğitimidir. Öğrencilerin dili ne kadar bildikleri, konuşma, okuma, yazma ve dinleme becerilerini ne kadar iyi kullandıklarıyla ilişkilendirilmiştir.

18.1.3. Yazma

Göçer (2010) Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisinde yazma ile ilgili şunları belirtmiştir: Yazma, bilginin elde edilmesi ve bilginin ifade edilmesi ile ilgili süreçlerden oluşan bir beceridir (Carter vd., 2002: 246). Yazma, üst düzeyde düşünme aracı, düşünme üzerinde düşünme (Güne, 2007: 161), düşünceleri ifade edebilmek için gerekli sembol ve işaretleri kurallara uygun kullanma ve okunaklı olarak düşünce üretebilmedir (Akyol, 2000: 146).

Yazı yazma becerisi ilkokulun ilk yıllarında kazandırılması gereken beceridir. Yazı yazma görsel ve motor becerilerin kazanımını gerektiren bir süreçtir. Öğrenci yazı yazmaya başladığı zaman kendine güveni gelir, kendini farklı yollarla ifade etme seçeneği kazanmış olur. Aynı zamanda yazma etkinlikleri öğrencilerin yazım kurallarını fark etmelerini ve bu kuralları uygulamaya dönüştürmeleri bakımından önemlidir.

İngiltere’de okullarda öğrencilerin farklı okuyucular için başka başka amaçlarla kendine güvenerek yazı yazması sağlanır. Öğrencilerin estetik ve yaratıcı yazı çalışmalarına özendirme yapılmaktadır. Ulusal müfredatta öğrencilerin kompozisyon yazarken dil bilgisi kurallarına ve şekle uymaları, ifade gücünü etkin bir biçimde kullanmaları istenmektedir.

Öğrencilere öğretilcekler:

- doğru, akıcı, etkin ve zevk ve bilgi içeren uzunlukta yazmaları,

+ çok çeşitli amaç ve okuyucuyu hedefleyebilmek:

* düzgün yapılandırılmış resmi olarak bilgilendirici ve hikâye tarzında denemeler,

* hikâyeler, senaryolar, şiir ve diğer hayal ürünü yazılar,

* sunum ve konuşmalar için gösterişli not ve konuşma yazıları,

* kurgu veya kurgu olmayan yazılar, kişisel ve resmi mektuplar, materyal özetleme ve organize etme, fikir ve savları gerekli gerçekçi detaylar ile desteklemek, büyüyen kelime, dilbilgisi ve metin yapısıyla ilgili bilgilerini yazma ve uygun formu seçmelerine uygulamak, okuma ve dinleme becerileriyle edindikleri edebi ve söz sanatlarıyla ilgili araçları; yazma becerileri üzerine yansıtıp kullanmak.

- planlama, taslak oluşturma, düzenleme ve düzeltme okuması

yazdıklarının amaca ve okuyucuya hedeflediği gibi hitap edip etmediğini değerlendirmek,

yazdıklarının kelime, dilbilgisi, yapısını ahenk ve genel etkililiğini artırmak için düzeltmek,

doğru dilbilgisi, noktalama ve imla (yazılış, dikte) kullanımına dikkat etme; anahtar seviye 1 ve 2’de kullanılan imla kurallarını uygulamak.

18.1.4. Dil Bilgisi ve Kelime Bilgisi

Güncel Türkçe Sözlük’te; bir dilin ses, biçim ve cümle yapısını inceleyip kurallarını tespit eden bilim, gramer olarak tanımlanan dil bilgisi ve noktalama işaretleri anlatılmak isteneni doğru ve eksiksiz anlatmamızı sağlar. Dil bilgisi ile ilgili kazanımlar öğrencilere doğrudan verilmez. Metinler içerisinde sezdirme yolu ile kavratılır. Aynı zamanda fark ettiği dil bilgisi kurallarını kendi yazılarında ve kendi konuşmalarında ifade etmeleri istenir.

2014 İngiltere Ulusal Müfredatı’na göre öğrencilere öğretilcekler:

- Dilbilgisi ve kelime bilgilerini şunlar üzerine geliştirmeliler:

+ 1 ve 2. seviyede öğrendikleri dilbilgisi donanımlarını artırmak ve daha zorlu metinlere uygulamalarını sağlamak,

+ okudukları parçalardaki dil bilgisel faktörlerin etkililiğinin tesiri üzerinde çalışmak,

+ yeni kelimeleri ve dilbilgisi yapılarını okurken ve dinlerken fark edip bunları kendi yazı ve konuşmalarında belli bir etki yaratmak amacıyla bilinçli bir şekilde kullanmak,

+ konuşma ve yazı dili arasındaki farkı bilmek – anlamak resmi ve gayri resmi girdilerde farkları standart İngilizce ve İngilizcenin diğer çeşitleri arasında ilişkilendirmek,

+ standart İngilizceyi kendi yazı ve konuşmalarında rahatça kullanmak,

+ dilsel ve edebi terminolojileri okuma, yazma ve konuşma dilinde kullanmak.

18.1.5. Konuşma Dili

Taşer'e (2000, 27) göre konuşma; duygu, düşünce ve isteklerin işitsel ve görsel öğeler aracılığıyla dışa vurulmasıdır. Konuşma, zihinde başlayan ve düşüncelerin sözle ifade edilmesiyle tamamlanan bir süreçtir (Güneş, 2007, 100).

“Günlük yaşayışta kullanılan ve yazı dilinden az çok farklarla ayrılmış bulunan dil, günlük konuşma, günlük dil”. “Bir dilde ağızdan ağıza değişerek çeşitli söyleyiş özellikleri taşıyan ve yazı dilinden farklı olan dil” (TDK, 2005).

Konuşma dili “günlük dil” olarak nitelendirilebilir. Konuşanın eğitim durumu, sosyal yapısı ve çevresi kişinin konuşmasını etkilemektedir. Ulusal müfredat bu farklılıkları ortadan kaldırmak, standart bir İngilizce konuşturmak amacı ile program hazıramıştır.

Öğrencilere öğretilenler:

- rahat ve etkili bir şekilde konuşmak,

* pek çok resmî ve gayri resmî bağlamlarda – sınıf tartışmaları dâhil- standart İngilizceyi rahat bir şekilde kullanmak,

* kendi fikrini ifade edip odak noktasından sapmadan kısa konuşma yapmak,

* gayri resmi tartışmalara veya yapılandırılmış tartışmalara katılmak, söylenenlerin üzerine ekleme yapabilmek veya özet geçebilmek,

* tiyatro oyunlarında doğaçlama yapmak, ezber yapmak, şiir okumak bu esnada rol yapmak, tonlama, ses, mod, sessizlik ve durgunlukla beraber etkiyi artırmak için aksiyon kullanmak.

19. İNGİLTERE DERS KİTAPLARI

Eğitim öğretimin üç temel boyutundan birisi olan ders kitapları – diğerleri öğretmen ve öğrenci- basılı eğitim aracı olarak adlandırılır.

“Ders kitabı, Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliği’nde; “Her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılacak olan, konuları öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış basılı eser” olarak tanımlanmaktadır.”
(MEB 1995: 1)

Ders kitapları öğrencinin yaşadığı çevreyi, edebiyatı, kültürü tanınmasını sağlayan gelenek ve görenekleri açıklayan ilk kaynaktır. Bununla beraber öğretmenin ve öğrencinin istediği kaynağa veya metne kolaylıkla ulaşmasını sağlayan en önemli kaynaktır denilebilir.

İngiltere’de ana dili ders kitapları ülkenin eğitim anlayışına bağlı olarak bölgeye, okula hatta öğretmene göre farklılık göstermektedir. Ders kitapları genellikle tek kitaptan oluşur. Öğretmen isterse kendisine kılavuz kitap veya yardımcı kitap almakta özgürdür. Kitaplar devlet tarafından basılmamakta değişik yayınevlerinden temin edilmektedir. İngiltere’de ders kitapları İngiltere Ulusal Müfredatı esas alınarak hazırlanmaktadır.

Örnek bir giriş sayfası:

Tablo 14. İngiltere’de Kullanılan Ana Dili Ders Kitabının Giriş Sayfası

İçindekiler (Contents)		
	Temalar	Sayfa
Giriş: (Introduction)		3
Ünite 1:	Uzay (Space)	4
Ünite 2:	Doğal Afetler (Natural Disasters)	18
Ünite 3:	İnternet (The Internet)	32
Ünite 4:	Uç Sporlar (Extreme Sports)	46
Ünite 5:	Veba (The Black Death)	60
Ünite 6:	Suç (Crime)	74
Ünite 7:	Moda (Fashion)	88
Ünite 8:	Fantezi Dünyalar (Fantasy Worlds)	102
Ünite 9:	Komik ha ha (Funny ha ha)	116
Ünite 10:	Çöl (Deserts)	130

Örnek kitabın önsözünde: “Bu kitap sizin İngilizcenizi geliştirecek, sizin düşünmenizi sağlayacak. Bu kitap çok eğlenceli.” gibi yazılar yazmakta ve öğrencinin dikkati çekilmektedir.

Öğrencilere her temanın başında “Neler öğrenileceği, istenilenlerin öğrenilip öğrenilmediği ve yardım kutuları” bölümlerinin olduğu hatırlatılmaktadır.

Hangi etkinliklerin hangi tür beceriyi geliştirmek için konulduğu da ayrıca belirtilmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE ve İNGİLTERE EĞİTİM SİSTEMİNDE ANA DİLİ ÖĞRETİMİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde güncel 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile İngiltere Ana Dili Ulusal Müfredat temel dil becerileri bakımından karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Aynı zamanda ana dili öğretiminde kullanılan ders kitapları da örnek kitaplar üzerinden karşılaştırılmış, örnek kitaplar üzerinden inceleme yapılmıştır.

1. TÜRKİYE İNGİLTERE EĞİTİM FELSEFESİ KARŞILAŞTIRMASI

İnsanların birbirleriyle anlaşmalarını, duygu ve düşüncelerini ifade etmeye yarayan en temel araç dildir. Toplumların millet olarak bir arada yaşayabilmelerinin, ortak kültür oluşturabilmelerinin en büyük etkeni kendine ait olan ana dilidir. Dilin, milletlerin geçmiş ve gelecekleri ile bir köprü vazifesi gördüğünü söyleyebiliriz.

Ana dili öğretmenin asıl gayelerinden birisi de kişilerde dil bilinci oluşmasını sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak için hazırlanan programlarda her şey dikkatli ve özenli bir şekilde yer almalıdır. Ana dilin yok sayıldığı, dilin özensiz kullanıldığı metinler öğrencilere dil sevgisi ve dil bilinci kazandırmaz. Kazanımların amaca uygun hizmet eden nitelikli metinlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Türkçe öğretim programlarının hazırlanmasında üç ana kuram gözetilmiştir. Bunlar: Davranışçı Yaklaşım, Bilişsel Yaklaşım ve Sosyal Bilişsel Yaklaşımdır.

Değişik davranışların öğrenmeye yoluyla kazandırılıp istendik yöne eğilmesi davranışçı yaklaşımın; sanatın çocukların dünyası olduğu ve gelişimlerinde önemini vurgulaması bilişsel yaklaşımın; öğrenmenin diğer insanları izleyerek gerçekleşeceğini savunma ise sosyal bilişsel yaklaşımın savunduğu ilkedir.

Her insanın bilgi, beceri ve yeteneğinin farklı olduğunu; öğrenme istek ve arzusunun kişiden kişiye değiştiği bilinmektedir. Bu düşünceyi savunan yaklaşım ise Çoklu Zekâ Kuramıdır. Tek tip insan yetiştirmeye çalışma anlayışından çoklu zekâ kuramı sayesinde vazgeçilmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programında belirtildiği gibi; eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgiye ulaşılabilmenin farklı ve kolay yolları bulunmaktadır. Bu yüzden öğretmen bilgiyi direkt veren değil, bilgiye farklı yollardan nasıl ulaşılacağını gösteren lider konumundadır.

Bu bakımdan Türkçe öğretim programımız temel felsefe olarak yapılandırmacı kuramı kullanmaktadır. Yapılandırma kuramında; öğrencilere devamlı bilgi vermek, yüklemek değil; kazandıkları bilgilerden yola çıkarak yeni bilgiler edinme becerilerini geliştirme esası temel alınmıştır.

Dünyada eğitime bakış açısında bilginin ne kadar bilindiğinden daha çok sosyal hayatta bilginin kullanılması yönünde bir değişim olmuştur.

İngiltere’de eğitim, Türkiye’deki eğitim anlayışının aksine yerel bir yapı etrafında şekillenmektedir. Ulusal müfredat çerçevesinde her okul kendi programını oluşturmakta, ders araç gereçlerini kendisi seçmektedir.

Bireylerin eğitimli kimseler olmaları için ihtiyaç duyulan temel bilgi ve becerileri kazandıran Ulusal Program, yaratıcılığın ve başarının takdir edilmesini sağlar. Ulusal Program genel olarak okullarda olması ve uygulanması gereken bir taslak olarak adlandırılabilir. Her türden okullarda zorunlu eğitim çağındaki öğrenciler Ulusal Programı takip etmek zorundadırlar.

İngiltere öğretim programı da temel felsefe olarak yapılandırmacı kuramı kullanmaktadır. Bu kuramda; öğrencilere bilgi yüklemek değil; kazandıkları bilgilerden yola çıkarak yeni bilgiler edinme becerilerini ilerletme gözetilmiştir.

Türk eğitim sistemi ile İngiliz eğitim sistemi birbirinden çok farklılıklar gösterse de öğrencilere verilmek istenen kazanımlara bakıldığında büyük benzerlikler göze çarpmaktadır. İngiltere’de yerel yönetimler çok güçlüdür ve bölgenin ihtiyaçlarına göre yöntem seçilebilmektedir. Ulusal program çerçevesinde planlamalar yerel olarak yapılmaktadır.

2. TÜRKİYE İNGİLTERE DÖRT TEMEL DİL BECERİSİ KARŞILAŞTIRILMASI

Dil, insanların birbiriyle sağlıklı iletişim kurmasını sağlayan toplum içerisinde kişinin mutlu, huzurlu, anlayan ve anlaşılabilir birey olmasına yardım eden en önemli iletişim aracıdır. Kendini ifade etmenin dil olmadan mümkün olamayacağı gibi sevinçlerde, hüznelerde ortak bir nokta yakalamak neredeyse imkânsızdır. Bu nedenle dil, hayati önem taşıyan bir iletişim ve duyguları karşı tarafa aktarım aracıdır.

Dil, toplumsal anlaşmanın bir ürünü olarak bireyler arasındaki iletişimi, bir uzlaşma zemini içinde sağlar. İyi bir dil öğretimi sağlıklı anlaşmaları; sağlıklı anlaşılarsa iyi bir kültür yapısını ortaya çıkarır.

Dil sayesinde ulusal bir hafıza oluşturulup korunabilir ve gelecek nesillere aktarılabilir.

2.1. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI - İNGİLTERE ULUSAL MÜFREDATI

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

Dört temel becerilerin geliştirilmesi, ana dillerini düzgün ve özenli kullanması, dil zevki bilincine ulaşılmasını, sözcük dağarcığını geliştirmeyi, okuma yazma alışkanlığı kazanmalarını, hislerini, herhangi bir konu hakkındaki görüşlerini etkili ve anlaşılır şekilde ifade etmelerini, üst düzey düşünme becerileri ile bilgiyi

araştırma ve yorumlamasını, okuduklarını anlamlandırarak eleştirel bir bakış ile değerlendirebilmelerini, milli, manevi, kültürel ve sosyal değerlere önem vermelerini ve korumalarını, estetik ve sanatsal değerleri fark edip benimsemeleri hedeflenmiştir.

Kazanımlar yönüyle baktığımızda Türkçe öğretim programında da İngiliz ulusal müfredatında da benzer becerilerin kazandırılmak istendiği görülmektedir.

İngilizce öğretim programı olan ulusal müfredatta; ana dil İngilizce çok önemlidir. Öğrencilerin dili anlamaları için, akıcı konuşabilmek ve fikirlerini karşı tarafa daha güzel, etkili anlatabilmek için, okuyarak kültürel ve toplumsal olarak gelişmiş ve donanımlı birey haline gelebilmek için dili tüm becerileriyle etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

İlköğretim Kurumları Haftalık Ders çizelgesine göre 29 saati zorunlu 6 saati seçmeli olmak üzere toplamda 35 saat ders vardır.

İngiltere Ulusal Öğretim Programına göre İngilizce (ana dil), matematik ve fen bilimleri üç temel alanı oluşturur. Diğer dersler bunların çevresinde ve seçmeli olarak verilmektedir. Öğrenciler haftalık 24 – 25 ders saati öğrenim görmektedir.

2.2. OKUMA

Sever'e göre (1995) okuma, sözcüklerin duyu organlarıyla algılanması, yorumlanmasına yönelik zihinsel etkinliktir.

“En çok duyduğumuz, çocuklarımıza en çok söylediğimiz sözlerden biri şudur: Okumak iyidir. Nedir okumak? Okuma ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Reşat Nuri Güntekin'e atfedilen okuma ile ilgili güzel bir söz vardır: “Niye kitap okumuyor demek, niye piyano çalmıyorlar demek gibi bir şeydir. Kafayı kitap okumaya alıştırmak parmakları piyano çalmaya alıştırmaktan daha kolay değildir.” (Uçan, 2005, 39).

Okuma aktif bir eylemdir. Kişinin iyi okuyabilmesi için birçok özelliği edinmiş olması gerekir. Çünkü okuyup anlayabilmek, bilgi birikimi gerektirir.

2018 Türkçe Dersi Öğretim programına göre 12 – 15 yaş arası ortaokul öğrencilerinin okuma kazanımları üç bölüm den oluşmaktadır. Bunlar: akıcı okuma, söz varlığı ve anlamadır. 5. sınıf kazanımlarında akıcı okumada 4 kazanım, söz varlığında 7 kazanım, anlama bölümünde ise 23 kazanım bulunmaktadır.

İngiltere Ulusal Müfredatında ise genel çerçeve çizilmiş kazanımların özele indirilmesi bölgeye ve okula bırakılmıştır. Öğrencilerin farklı türde metinler okumaları, okuma alışkanlığı kazanmaları esas alınmıştır. Okuma zevk ve alışkanlığını geliştirmek için gittikçe zorlayan metinlerin seçilmesi istenmiştir.

2.3. YAZMA

“Yazma, duygu, düşünce, görüş ve hayallerin düzenli biçimde açık canlı ve çarpıcı bir anlatımla ortaya konmasıdır.” (Kavcar, 2002, 12). Düşündüklerimizi, hissettiklerimizi, karşı tarafa aktarmak istediklerimizi yazı ile belirtme yazma eylemidir. Türkçe öğretim programında öğrencilere kazandırılmak istenen bazı üst düzey beceriler vardır. Bunlar; eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisi, problem çözme ve teknolojiyi etkili kullanma becerisi, Türkçeyi etkili ve güzel kullanma becerileridir. İfade edilen bu üst düzey becerileri en iyi şekilde yerine getirebilmek ve geliştirebilmek için yeterli düzeyde yazma becerisine sahip olunması gerekmektedir.

2018 Türkçe Dersi Öğretim programına göre 5. sınıf yazma kazanımları 16 maddeden oluşmaktadır. Yine yazma etkinliklerinde öğrencilere nelerin kazandırılacağı ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

İngiltere’de okullarda öğrencilerin başka amaçlarla kendine güvenerek yazı yazması sağlanır. Öğrencilerin estetik ve yaratıcı yazı çalışmalarına özendirme yapılmaktadır. Ulusal müfredatta öğrencilerin kompozisyon yazarken dil bilgisi kurallarına ve şekle uymaları, ifade gücünü etkin bir biçimde kullanmaları istenmektedir.

İngiltere öğretim programına göre İngilizce, eğitimde önemli bir yere sahiptir. Kendi içerisinde bir derstir. Öğrenciler için dili anlamak, programın bütünü anlamak bakımından önemlidir. Öğrenciler akıcı konuşmayı ve yazmayı öğrenerek duygu ve düşüncelerini karşı tarafa daha güzel anlatır; dinledikleri zamanlarda ise daha iyi iletişim kurabilirler. Okuyarak kültürel, duygusal, manevi ve toplumsal olarak gelişir ve donanımlı birey haline gelir. Toplumun bir bireyi olabilmek için dil tüm becerileriyle etkili kullanılmalıdır.

2.4. DİNLEME

"Dilin dört alt becerisi içinde en çok kullanılanı dinleme becerisidir. Dinleme, iletişimin ve öğrenmenin en temel yoludur. İşitmek ile dinlemek birbirinden çok farklıdır. İşitme, isteğimiz dışı gerçekleşirken dinleme, belli bir amaç doğrultusunda yapılan, öğrenilmesi gereken bir beceridir."(İlköğretim Okulu Türkçe Dersi Taslak Programı: 13)

Dinleme; öğrenme, anlama ve zihinsel becerileri geliştirmede önemli bir alandır. (Güneş, 2007: 74). "İletişim kurmanın ve öğrenmenin temel yollarından biri olup verilen iletiyi doğru bir şekilde anlama, yorumlama ve değerlendirme becerisidir." (MEB, 2005) Türkçe Öğretim programında dinleme becerisi dinleme/izleme olarak adlandırılmıştır.

2018 Türkçe Dersi Öğretim programına göre 5. sınıf dinleme alanında 12 kazanım bulunmaktadır.

İngiliz Ulusal Müfredatında dinleme ile ilgili özel bir alan bulunmamakla beraber dinleme becerisi diğer becerilerin içerisine işlenmiş durumdadır. Müfredat hedeflerinde bu beceriye şöyle değinilmiştir: "Konuşma ve dinleme becerilerinde yetkin olmalarını, resmi sunumlar yapabilmelerini ve bir tartışmaya katılabilmelerini sağlamak."

2.5. KONUŞMA

"Konuşma, duygu, düşünce, tasarım ve isteklerin sözle bildirilmesidir" (Sever, 2004: 22).

Bireyin diğer insanlarla iletişim kurma aşamasında en çok kullandığı dil becerisi konuşmadır. Konuşma sayesinde kendini doğru bir şekilde ifade edebilir. Duygu, düşünce ve yargıların ifade edilmesi, karşı tarafa hissettirilebilmesi konuşma ile mümkün olmaktadır.

Konuşma becerisinin kazanılması teorik bilgilerin yüklenmesi ile değil, bol ve çeşitli egzersizler yapıp nitelikli konuşmaları dinlemekle olur.

2018 Türkçe Dersi Öğretim programına göre 5. sınıf konuşma kazanımı olarak 7 madde bulunmaktadır. Kazanımlarla ilgili gerekli açıklamalar kazanımların alt taraflarında belirtilmiştir.

İngiliz Ulusal Müfredatına göre konuşma alanında öğrencilere rahat ve etkili konuşmanın yanı sıra resmi ve resmi olmayan ortamlarda standart İngilizceyi rahat bir şekilde konuşabilmek için etkinlikler yapılması gerekliliği belirtilmiştir.

2.6. DİL BİLGİSİ

Dil bilgisi; bir dilin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma temel dil becerilerini destekleyen kurallar bütünüdür (Çomak, 2009) . Anlatılmak istenen, karşı tarafa iletilmek istenen mesaj dil bilgisi kuralları ile daha net anlatılır. Birey dinlerken, konuşurken ve okurken dil bilgisi kurallarını da farkında olmadan sezer. Bu nedenle dil bilgisi birinci derecede beceri olarak alınmamış, diğer dört temel beceri içerisine serpilmiştir.

Göğüş (1978) ise, dil bilgisini, bir dilin sesleri, sözcük türleri, bunların yapıları, tümce olarak dizilmeleri ve tümce içindeki görevleri, çekimleriyle ilgili kuralları inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlar.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında dil bilgisi kazanımlarına yönelik ayrı bir başlık açılmamıştır. Verilmek istenen dil bilgisi kazanımı okuma alanı içerisinde ya söz varlığı ya da anlama alanı içinde verilmiştir. İncelediğimiz Türkiye ve İngiltere öğretim programlarında dil bilgisi kazanımı ayrı bir başlık altında değil, metinlerin içerisinden sezdirilme yolu ile öğrencilere kazandırılmaya çalışılmaktadır.

İngiltere Ulusal Müfredatında dinleme kazanımı ile ilgili şu ifadeye yer verilmektedir: “yeni kelimeleri ve dilbilgisi yapılarını okurken ve dinlerken fark edip bunları kendi yazı ve konuşmalarında belli bir etki yaratmak amacıyla bilinçli bir şekilde kullanmak”. Kuralları fark edip yazı ve konuşmada bilinçli ve yerli yerinde kullanmak hedeflenmektedir.

Her iki öğretim programında da dil bilgisi konuları doğrudan verilmemiş, metnin içinden sezdirme yolu ile öğretme yolu tercih edilmiştir.

İngiliz eğitim programına göre daha önceden kullanılan “Grammar Translation Method” ‘dan vazgeçilmiştir. Çünkü bu yöntemde öğrencilere dilbilgisi konuları doğrudan öğretmen tarafından tablolar halinde verilip öğrencinin ezberlemesi beklenilmekteydi. Günümüzde ise öğrenci merkezli eğitim ve bu sayede

öğrencinin üst düzey bilişsel becerilerini kullanması hedeflenmektedir. Bundan dolayı verilen okuma parçası içerisinde yeni öğretilecek dilbilgisi konusunun öğrenciler tarafından çıkarım yapılarak bulunması amaçlanmıştır. Öğrenci bilgiyi ezberleyen, hazır biçimden alan değil; sezerek, çıkarımda bulunarak öğrenen kişi konumundadır. Öğretmen ise yol gösterici, yönlendirici pozisyonundadır.

3. TÜRKİYE İNGİLTERE EĞİTİM PROGRAMLARININ TEMEL BECERİLERİ KARŞILAŞTIRMASI

Türkçe Dersi Temel Dil Becerileri

Okuma

Yazma

Konuşma

Dil Bilgisi

Dinleme / İzleme

İnceleme alanımız olan 12 – 15 yaş arası öğrencilerin ana dili öğretiminde ülkelerin öğretim programlarına aldıkları temel dil becerileri yukarıdaki gibidir.

İngilizce Dersi Temel Dil Becerileri

Okuma

Yazma

Konuşma İngilizcesi

Dil Bilgisi ve Söz Dağarcığı

4. TÜRKİYE İNGİLTERE ANA DİLİ DERS KİTAPLARI KARŞILAŞTIRMASI

Ders kitabı, öğretmenin veya öğrencinin yaşadığı çevreyi, edebiyatı ve kültürü tanıması, nitelikli metinlere ulaşmasını sağlayan basılı eğitim aracı, kaynaktır.

2018 Türkçe Dersi Öğretim Programında Türkçe ders kitaplarında bulunması gereken nitelikler belirtilmiştir. “Metinlerin edebi değer taşıması; doğru, nitelikli çeviri eserin kullanılması; edebi ve estetik değer taşıyan serbest okuma metinlerine yer verilmesi gibi özelliklerin ana dili ders kitabında bulunması gereklidir.

İngiltere Ulusal Müfredatında ana dili ders kitaplarında bulunması gereken özelliklerden bahsedilmiştir. İngiltere’de ana dili ders kitapları ülkenin eğitim anlayışına bağlı olarak bölgeye, okula hatta öğretmene göre farklılık göstermektedir. Ders kitapları genellikle tek kitaptan oluşur. Öğretmen isterse kendisine kılavuz kitap

veya yardımcı kitap almakta özgürdür. Kitaplar devlet tarafından basılmamakta değişik yayınevlerinden temin edilmektedir. Kitaplar ulusal müfredat esas alınarak hazırlanmaktadır.

Ders kitabından öğrencinin ilgisini çekmesini, hangi etkinliklerin ne tür kazanımlar için konulduğunun da belirtmesi istenir.

Türkiye’de ders kitapları devlet tarafından bastırılıp öğrencilere ücretsiz olarak verilmektedir. İngiltere’de ise kitapları okul ve öğretmen seçip istenilen yerden temin edilmektedir.

İki ülkenin ana dili ders kitaplarından hareketle amaçlar genel olarak aynıdır. Kazanımlar temalara göre farklılık gösterse de birbirine çok yakındır. Kazanım sayısı olarak İngiltere’ye oranla daha fazla sayıda kazanıma sahip olmamız; okuma becerileri yüzdesi olarak hemen hemen İngiltere ile aynı olmamıza rağmen uluslararası sınavlarda (PISA, TIMSS) ortalamamız oldukça altında olmamız bizlere müfredatın veya programın yanı sıra öğretmenin de kalitesinin önemini gözler önüne sermektedir.

“Bunlarla birlikte İngiltere’de 2008 yılı ulusal okuma yılı (National Year of Reading) olarak seçilmiş, okumaya ayrıca önem verilmiştir. Daha büyük bir okuma sevgisi oluşturmak, okumanın her yastaki insan üzerindeki faydalarını anlatmak ve daha çok kişiye daha çok okumasını teşvik etmek gibi amaçları bulunan bu kampanyanın da ne denli önemli olduğu görülmektedir.” (National year of Reading, 2010)

Güleç ve Demirtaş’ın anlatımıyla “1996 yılında Ankara Üniversitesi TÖMER (Türkçe Öğretim Merkezi) tarafından düzenlenen “Dünya’da ve Türkiye’de Ana Dili Eğitimi” başlıklı sempozyumda Amerika, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Suudi Arabistan’daki ana dili eğitimi ile Türkiye’deki ana dili eğitimi karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalarda ders kitapları özellikle nitelik ve içerik, sözcük ve kavram sayıları, söz varlığı, resim, fotoğraf, karikatür, afiş, şema ve tablo sayıları, konu türleri, hedef kitle ve yöntem yönünden incelenmiştir. Yapılan bu incelemeler sonucunda ne yazık ki, Türkiye’de okutulan ders kitaplarının hem nitelik, hem de içerik yönünden yetersiz olduğu görülmüştür.” (Çelebi, 2007:119).

SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsan topluluklarını millet olma bilincine ulaştıran bir yapı taşı olan dil, gelecek kuşaklara programlı ve sistemli bir şekilde programlar aracılığıyla ulaştırılmalı ve öğretilmelidir. Millet olarak hepimizin üstüne düşen görevler; dilimizi korumak, yaşatmak ve gelecek nesillere sağlam bir şekilde ulaştırmaktır.

Bireyin kişilik gelişiminde ana dili öğretimi önemli bir etkidir. Ana dili öncelikle anlamaya ve anlatmaya dayalı becerilerin kazandırılmasına yönelik olması sebebiyle kişinin sosyal yaşamdaki pozisyonunu etkiler.

İngiltere eğitim sistemi dört basamaktan (stage) oluşmaktadır. İnceleme alanımız üçüncü aşama 11 – 14 yaş arası öğrencileri kapsamaktadır. Bu grupta 4 temel dil beceri alanı bulunmaktadır. Bunlar:

Ana dili eğitimi programında okuma, yazma, dil bilgisi ve söz dağarcığı, konuşma İngilizcesidir. Dil bilgisi öğrenimine ait kazanımlar, ikinci basamakta “dil bilgisi ve noktalama işaretleri” kategorisinin altında verilmekte iken üçüncü basamakta –inceleme alanında- “dil bilgisi ve söz dağarcığı” altında sıralanmıştır. Dil bilgisi öğretiminin konuşma ve yazma etkinlikleri aracılığıyla günlük yaşamla ilişkilendirilmesinin yanı sıra öğrencilere sağlam bir terim/kural ve terminoloji bilgisi kazandırılması da hedeflenmektedir. Dil bilgisi yapılarının anlamaya ve anlatmaya yönelik işlevine ilişkin kazanımlar ön planda tutulmuştur.

Türkçe dersi öğretim programı da İngiliz ulusal müfredatı da yapılandırmacı kurama göre öğretme modeli geliştirilmiştir. Ana dil; okuma, anlama, konuşma ve yazma becerileri ile birlikte öğretilirken dil bilgisi kazanımları dört temel beceri içerisinde sezdirilerek verilmektedir.

Neredeyse bütün eğitim sistemlerinde ana dili öğretiminin genel amacı, okuma zevkine varmış, okuma kültürü edinmiş, düşünebilen, çevreye ve insanlara duyarlı bireyler yetiştirebilmektir. Bu amaç doğrultusunda ise öğrenme ve öğretme süreçleri planlı bir program çerçevesinde yürütülmektedir.

Karşılaştırmalı eğitim, diğer ülkelerdeki eğitim sistemlerini, işleyişi, kazandırdıklarını, uygulamaları görmemize yarar. Dilimizin; kültür, tarih ve geleneklerimizin aynası olduğunu düşündüğümüz bu bağlamda dilimize sahip

çıkmak ve özünde olması gerektiği gibi çağa ayak uydurması, yozlaşma olmaması millî benliğimiz ve varlığımız açısından büyük önem taşımaktadır.

Günümüzde İngilizce dünyada en çok konuşulan dil durumundadır. Bu yüzden İngilizler İngilizce öğretimine azami ölçüde önem göstermektedirler. Tüm dünyada, her şeyde olduğu gibi- eğitim sistemleri de değişmektedir. İngiliz eğitim sistemi de bu genellemenin içerisinde bulunmaktadır. Şimdi eğitim sisteminin zemini İngiltere’de 1944 yılında çıkarılan eğitim reformuna dayanmaktadır.

İngiliz eğitim sisteminde 5 – 16 yaş arası çocuklar zorunlu eğitime tabidirler. Zorunlu eğitim ücretsiz yerel yönetimler tarafından finanse edilmektedir. İngiltere okul eğitimindeki ana fikir; öğrencilerin yaşlarına, ilgi ve ihtiyaçlarına göre eğitim vermektir.

İngiltere’de okul programları hazırlanırken yetki, yukarıdan aşağıya uzanmaktadır. Bölge düzeylerinde bile farklılıklar görülmekte, her okul programını ulusal müfredat temel alarak kendisi belirlemektedir. Programlar öğrencilerin ihtiyaçları göz önüne alınarak hazırlanır. Okul bünyesinde oluşturulan kurul tarafından kazanımlar ve ders kitapları seçilir. Genellikle başöğretmen ve yardımcıları tarafından seçilen ders kitapları bölge eğitim idarelerince (belediye) temin edilir ve ders yılı sonundan öğrencilerden toplanmaktadır. Okulların hepsi ulusal müfredatı esas alarak hazırlık yaparlar, %20 oranında farklılıklar gözlemlenmektedir.

Programda metinler arası okumalar teşvik edilmekte, öğrencilerin daha önce okudukları kitapları tekrar okuyarak metinler arasında eleştirel karşılaştırma yapma becerisinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Diğer yandan İngiltere’de ana dili programının içeriğinin öğrenci ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi noktasında öğretmene geniş bir özerklik tanındığı görülmektedir.

İngiltere’de amaç herkesi akademik olarak eğitmek değildir. Bütün herkesi eğitmek de değildir. Amaç küçük yaşlardan itibaren yetenekleri belirlemek ve o alanda ilerlemektir.

Yerel idarenin yetkisi ile idare edilen İngiliz okullarının finansmanı da yine yerel yönetimler tarafından karşılanmaktadır. Eğitim bakanlığı tarafından genel olarak ulusal eğitim hedefleri, ulusal eğitim politikası ve planlamaları yapılmakta,

yerel yönetimler ve okulların yönetim kurulları tarafından da diğer ayrıntılar şekillenmektedir.

Aynı biçimde anlatılmamış olsa da Türkiye ve İngiltere ana dili öğretim programında amaçlar dili doğru ve etkili kullanmak olarak belirlenmiştir.

Türkçe dersi öğretim programında hedef ve kazanımlar sınıf düzeylerine göre ayrıntılı bir şekilde ele alınmışken İngiltere ulusal müfredatında hedefler dönemlere göre belirlenmiştir.

2018 Türkçe dersi öğretim programında öğretmenin uygulamaları, okutacakları metinler, kazanımların verilme biçimleri ve zamanları adım adım verilmişken İngiltere ulusal müfredatına göre öğretmenler daha serbesttirler.

2023 Vizyon Eğitim Belgesi, insanı eğitimin merkezine oturtmuştur. Eğitim ihtiyacını belirlemek için insan her yönüyle incelenmeli insan profili ortaya çıkarılmalıdır. İnsanı maddi ve manevi olarak bütün olarak görmeyi ilke edinen Vizyon 2023 Belgesine göre, beden ve ruhen toplum içerisinde var olabilen kişiler başarılı sayılırlar.

Kişinin tek başına yaşaması, gelişmesi veya hayatını devam ettirebilmesi mümkün değildir. Gelişme, çevreyle beraber mümkün olmaktadır. Çevremizi, kültürümüzü, insanları ne kadar iyi tanırsak gelişme ve değişim o derece etkili olacaktır. Programların temelinde insan olduğu düşünüldüğünde evrensel ihtiyaçlar programlarda büyük yer kaplamaktadır.

“Karşılaştırmalı eğitim, çeşitli toplumlarda, ülkelerde, bölgelerde ve tarihi dönemlerde uygulanan, eğitim sistemlerini bazen bütün olarak bazen de bir kaç yönden karşılaştırarak ortak ve farklı yönleri tesbit edip bundan eğitim teorisine ve pratiğine, eğitim politikasında, eğitim planlamasında ve reformlarında, uluslararası ilişkilerin yumuşatılmasında ve bir barış ortamı sağlanmasında yararlanılmaya çalışılan bir bilimdir”(Ergün, 1985:3).

Ana dil, milletin kimliğini, yaşam biçimini yansıtan aynadır. Ana dili öğretimdeki asıl gaye okuma kültürü edinmiş, düşünebilen, kendisini ifade edebilen bireyler yetiştirmektir. Bu bağlamda kişi hak ve hürriyetlerine saygılı, empati kurabilen bireyler yetiştirmek öğretim programlarının temelini oluşturmaktadır.

Kişinin sahip olduğu yetenek, potansiyel fark edilmeli gerekli olan bilgi, beceri veya davranış kişiye özel yöntemlerle kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Çalışmamızda kullandığımız karşılaştırmalı eğitim sayesinde Türkiye ve İngiltere'nin eğitime genel bakış açıları, ana dili öğretimindeki temel dil becerileri, ölçme değerlendirme sistemleri ve ders kitaplarında olması gereken özellikler incelenmiştir.

Buna bağlı olarak:

Merkezi yönetim ile yerel yönetimin eğitime bakış açıları farklıdır. İngilizlerde Çerçeve Program hazırlanması ve okulların kendi çevresine ve öğrenci profiline göre kazanımlar ekleyip çıkarması – özgün bir program oluşturması- olumlu bir durum olarak göze çarpmaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programında kazanımlar tüm ülkedeki öğrenciler için tek olarak hazırlanmış. Bu sayede eğitim öğretimde birlik sağlanılmaya çalışılmıştır. Öğretmenin vereceği kazanımlar belli, kazanımlar açıklamalarla desteklenmiş durumdadır. Bu bakımdan kazanımların oluşturulup tüm okullarda verilmesi İngiltere Ulusal Müfredatına göre daha olumlu olduğu – ülkemiz şartları göz önünde bulundurulduğunda- görülmektedir.

Ders kitapları bir ülkenin vazgeçilmez kaynaklarıdır. Bu nedenle ders kitaplarının incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucunda daha kaliteli kitaplar hazırlanabilir.

Okuma becerisi etkinlikleri için yer alan metinler öğrencinin ilgisini çekici, güncel, daha kısa, onları araştırma ve sorgulamaya yönelten, uygun görsellerle desteklenmiş şekilde hazırlanabilir.

Okuma becerisinde görsel okumanın önemi dikkate alınıp, okuma becerisi etkinliklerinde görsel okumaya daha çok yer verilebilir.

Konuşma becerisi etkinlikleri artırılmalı ve bu alanın önemi fark edilip üzerinde daha fazla yoğunlaşılabilir.

Yazma becerisi etkinliklerinin yoğunluğu azaltılıp öğrenci sürekli heyecanını kaybedecek şekilde yazmaya yönlendirilmemelidir.

KAYNAKÇA

- Akalın, F. (2008). “*Türk - İngiliz Genel; Eğitim Sistemlerini Karşılaştırıp Bir Model Oluşturma*”, Yeditepe Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Aksan D. (1975). “*Ana Dili*”, Türk Dili, C. 31, S. 285, s. 423-434.
- Aksan, D. (1997). “*Her Yönüyle Dil- Ana Çizgileriyle Dilbilim I*”, TDK Yayınları, Ankara.
- Akyol, H. (2006). “*Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretim Yöntemleri*”, Kök Yayınları, Ankara
- Anılan, H. (2004). “*Yazılı Anlatım Becerilerinin Geliştirilmesinde Kelime Ağrı Oluşturma Yönteminin Etkililiği*”, Anadolu Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Atatürk, M. (1930). “*Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri*”, TTK, Ankara.
- Ayrancı, B., Mutlu, H. (2017). “*2006, 2015 VE 2017 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması*”, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Bilen, M. (2006). “*Plandan Uygulamaya Öğretim*” (7. Baskı), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Bulut, B. (2013). “*Etkin Dinleme Eğitiminin Dinlediğini Anlama, Okuduğunu Anlama ve Kelime Hazinesi Üzerine Etkisi*”, Aydın.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). “*Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Eğitimcileri Yetiştirme*”Çalıştayı,” Gaziantep.
- Çabuk, B. (2002). “İngiltere ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması”, *Milli Eğitim Dergisi*”, Sayı: 155 – 156
- Çifçi, M. (2003) “*Dil Ve Edebiyat Öğretiminde Zaman Haritası*” (<https://dergipark.org.tr/download/article-file/156758>)
- Çifçi, M. “*Dinleme Eğitimi Ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler*” *Sosyal Bilimler Dergisi*.

- Çomak, G. (2009). “İlköğretim Kurumlarının 6.Sınıflarında Okutulan Yeni Müfredata Uygun Türkçe Ders Kitaplarının Şekil ve İçeriği, Öğretmen Kılavuz Kitaplarında Önerilen Sorular Üzerine Bir İnceleme”, Denizli.
- Demir, C. (2006). “Türkçe/ Edebiyat Eğitimi ve Kişisel Kelime Serveti.” *Milli Eğitim Dergisi*.
- Demir, C. ve Yapıcı, M. (2007). “Ana Dili Olarak Türkçe Eğitimi ve Sorunları.” *AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Demirel, Ö. (1996). “Karşılaştırmalı Eğitim”, Ankara: USEM Yayınları.
- Demirel, Ö. (2006). “Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme”, (9. baskı), PegemA Yayıncılık, Ankara
- Department for Education and Skills (DfES) (2009b). <http://nationalstrategies.standards.dcsf.gov.uk/node/110234> The National Strategies Secondary The Framework for secondary English: 12.05.2019
- Durmuşçelebi, M. (2006). “Türkiye’de Ana dili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi”, Erciyes Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 21/2.
- Durmuşçelebi, M. (2007). “Türkiye ve Almanya’da İlköğretimde Ana Dili Eğitimi”. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.
- Ergin, M. (1997). “Dede Korkut Kitabı II.” Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ertürk, S. (1984). “Eğitimde Program Geliştirme”, Yelken Yayınları, Ankara.
- Eyüp, B. (2008). “İlköğretim İkinci Kademe 1981 ile 2005 Türkçe Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Girgin, Y. (2011). “Cumhuriyet Dönemi Ortaokul Türkçe Öğretim Programlarının İçerik, Genel ve Özel Amaçlarıyla Karşılaştırmalı Gelişim Düzeyi”, *Eğitim Bilimleri Dergisi*, Aydın.
- Göçer, A. (2008). “Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanımı”, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*.
- Gül, M. (2017). “Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin (5. Sınıf) Değerler Eğitimi Yaklaşımıyla İncelenmesi” Kayseri.

- Güleç, D. “İlköğretim 8. Sınıf Ana Dili Ders Kitapları Üzerine Karşılaştırılmalı Bir Çalışma” SAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güneş, F. (2001). “Dil Öğretim yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar” *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Hatay.
- Güneş, F. (2012). “Testlerden Etkinliklere Türkçe Öğretimi” *Dil ve Edebiyat Dergisi*.
- Güven, A. Z. (2011). “ İlköğretim II. Kademe Türkçe Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri” *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*. İzmir
- <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 20.05.2019
- <http://www.dilimiz.gen.tr> Erişim Tarihi: 05.07.2018
- <http://www.meb.gov.tr> Erişim Tarihi: 17.09.2018
- <http://www.tdk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 12.05.2018
- https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/146/aslan.htm
Erişim Tarihi: 12.05.2018
- <https://odsgm.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 12.05.2019
- <https://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/kategori/7> Erişim Tarihi: 22.04.2018
- <https://www.gov.uk/government/collections/national-curriculum> Erişim Tarihi: 12.09.2018
- https://www.pegem.net/Akademi/sempozyumbildiri_detay.aspx?id=126835 Erişim Tarihi: 11.09.2018
- İnan, A. (1998). “Öğretim Teknolojisi – İletişim” Anı Yayıncılık, Ankara, s. 66
- Kalemoğlu, Y. İ. (2004). “Türk Ve İngiliz Eğitim Sistemine İlişkin Sayısal Verilerin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi”, *Journal of Research in Education and Teaching*, Cilt:3, sayı:1
- Karaağaç, G. (2002). “Dil, Tarih ve İnsan”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Akçağ Yayınları, Ankara.

- Karacaoğlu, Ö.C. & Çabuk, B. (2002). “*Türk Ve İngiliz Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması*” Ankara
- Karakuş, İ. (2006). “*Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi*”, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara
- Karataş, Z. (2015). “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, Sayı 1.
- Karatay, H. (2014). “*Okuma Eğitimi: Kuram, Uygulama, Ölçme ve Değerlendirme*”. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Kavcar, C.(1998). “Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme” *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Sayı 1 – 2.
- Kıran, Z. & Kıran A. (2006). “*Dilbilimine Giriş*”, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Kıran, Z. ve Kıran, A. (2006). “*Dilbilime Giriş*”. Ankara. Seçkin Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (1999). “*Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*”Ankara, Alkım Yayınları
- Laska, J. Gürbüzürk, O. (1982). “Eğitim Programı ile Öğretim Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Açıklama”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Ankara
- MEB (2017). “*Taslak Türkçe Dersi Öğretim Programı.*”, Ankara: *MEB*
- MEB (2018). “*Türkçe Dersi Öğretim Programı.*”, Ankara: *MEB*
- MEB. (2017). “*Şehrimiz Dersi Öğretim Programı*”. Ankara.
- Meredith,P. (2002). “*England” Education in the United Kingdom(Ed.L.Gearon)*”, London:David Fulton Publishers,2002.
- National Curriculum(2013), London, Setember
- Oğuzkan, A.F. (1981). “*Eğitim Terimleri Sözlüğü*”, TDK Yayınları, Ankara.
- Okçabol, R. (2005). *Türkiye Eğitim Sistemi*, Ütopya Yayınevi, Ankara
- Özbay, M. (2008). “*Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I.*” Ankara: Öncü Kitap
- Özçelik, D. A. (1992). “*Eğitim Programları ve Öğretim*”, ÖSYM Yayınları,Ankara.

- Sever, S. (2011). “*Türkçe Eğitimi ve Tam Öğrenme.*” Ankara.
- Şimşek, H. (2012). “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinde Mesleki Yabancılaşma”, *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi.*
- Temiz, M. (2015). “*Cumhuriyet Dönemi Türkçe Öğretim Programlarının Okuma Eğitimi Yönünden Değerlendirilmesi*” Afyonkarahisar, Yüksek Lisans Tezi.
- Temizyürek, F. ve Balcı, A. (2006). “*Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Okulları Türkçe Programları*”, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Topçuoglu, F. (2010). “*Türkiye ve İngiltere’de İlköğretim İkinci Kademedeki Kullanılan Ana Dili Öğretimi Ders Kitaplarındaki Beceri Alanlarının Karşılaştırılması*”, İstanbul, 2010 Doktora Tezi.
- Türkçe Sözlük (2005). “*TDK Türkçe Sözlük (10. Baskı).*” Ankara: TDK Yayınları.
- Uçan, H. (2008). “*Dilbilim, Göstergibilim ve Edebiyat Eğitimi.*” Ankara: Hece Yayınları.
- Uçan, H. “*Okuma Eğitimi ve Anlamlandırma*” Afyonkarahisar
- Vardar, B. (1988). “*Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*”, İstanbul: ABC Tanıtım Basımevi.
- Varış, F. (1994). “*Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler*”, Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Wittgenstem, L., (2006), *Felsefi Soruşturmalar*, (Çev. Haluk Barışcan), İstanbul: Metis Yayınları.
- Yalçın, A. (2002). “*Türkçe Öğretim Yöntemleri.*” Ankara: Akçağ Yayınları
- Yaman, H. Güleç, Ş.(2014), “*İki Dillilere Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: İngiltere Örneği*”: Sakarya: II. Sakarya’da Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı
- Yıldız, C. (2006). “*Türkçe Öğretiminde Alternatif Yöntemler*, PegemA Yayıncılık, Ankara

EKLER

EK 1: NATIONAL CURRICULUM 2014

1. Introduction

1.1

This document sets out the framework for the national curriculum and includes:

- contextual information about both the overall school curriculum and the statutory national curriculum, including the statutory basis of the latter
- aims for the statutory national curriculum
- statements on inclusion, and on the development of pupils' competence in numeracy and mathematics, language and literacy across the school curriculum
- programmes of study for all the national curriculum subjects

2. The school curriculum in England

2.1

Every state-funded school must offer a curriculum which is balanced and broadly based* and which:

- promotes the spiritual, moral, cultural, mental and physical development of pupils at the school and of society
- prepares pupils at the school for the opportunities, responsibilities and experiences of later life

*See Section 78 of the [2002 Education Act](#) which applies to all maintained schools. Academies are also required to offer a broad and balanced curriculum in accordance with Section 1 of the [2010 Academies Act](#).

2.2

The school curriculum comprises all learning and other experiences that each school plans for its pupils. The national curriculum forms one part of the school curriculum.

2.3

All state schools are also required to make provision for a daily act of collective worship and must teach religious education to pupils at every key stage and sex and relationship education to pupils in secondary education.

2.4

Maintained schools in England are legally required to follow the statutory national curriculum which sets out in programmes of study, on the basis of key stages, subject content for those subjects that should be taught to all pupils. All schools must publish their school curriculum by subject and academic year online**.

**From September 2012, all schools are required to publish information in relation to each academic year, relating to the content of the school's curriculum for each subject and details about how additional information relating to the curriculum may be obtained: <http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2012/1124/made>.

2.5

All schools should make provision for personal, social, health and economic education (PSHE), drawing on good practice. Schools are also free to include other subjects or topics of their choice in planning and designing their own programme of education.

3. The national curriculum in England

Aims

3.1

The national curriculum provides pupils with an introduction to the essential knowledge they need to be educated citizens. It introduces pupils to the best that has been thought and said, and helps engender an appreciation of human creativity and achievement.

3.2

The national curriculum is just one element in the education of every child. There is time and space in the school day and in each week, term and year to range beyond the national curriculum specifications. The national curriculum provides an outline of core knowledge around which teachers can develop exciting and stimulating lessons to promote the development of pupils' knowledge, understanding and skills as part of the wider school curriculum.

Structure

3.3

Pupils of compulsory school age in community and foundation schools, including community special schools and foundation special schools, and in voluntary-aided and voluntary-controlled schools, must follow the national curriculum. It is organised on the basis of 4 key stages*** and 12 subjects, classified in legal terms as 'core' and 'other foundation' subjects.

3.4

The Secretary of State for Education is required to publish programmes of study for each national curriculum subject, setting out the 'matters, skills and processes' to be taught at each key stage. Schools are free to choose how they organise their school day, as long as the content of the national curriculum programmes of study is taught to all pupils.

Figure 1 – Structure of the national curriculum

	Key stage 1	Key stage 2	Key stage 3	Key stage 4
Age	5-7	7-11	11-14	14-16
Year groups	1-2	3-6	7-9	10-11
Core subjects				
English	✓	✓	✓	✓
Mathematics	✓	✓	✓	✓
Science	✓	✓	✓	✓
Foundation subjects				
Art and design	✓	✓	✓	
Citizenship			✓	✓
Computing	✓	✓	✓	✓
Design and technology	✓	✓	✓	
Languages		✓	✓	

	Key stage 1	Key stage 2	Key stage 3	Key stage 4
Geography	✓	✓	✓	
History	✓	✓	✓	
Music	✓	✓	✓	
Physical education	✓	✓	✓	✓

Note: At key stage 2 the subject title for languages is ‘foreign language’; at key stage 3 it is ‘modern foreign language’.

3.6

All schools are also required to teach religious education at all key stages. Secondary schools must provide sex and relationship education.

Figure 2 – Statutory teaching of religious education and sex and relationship education

	Key stage 1	Key stage 2	Key stage 3	Key stage 4
Age	5-7	7-11	11-14	14-16
Year groups	1-2	3-6	7-9	10-11
Religious education	✓	✓	✓	✓
Sex and relationship education			✓	✓

İngiltere Ulusal Müfredat

Giriş

Bu belge ulusal öğretim programının 3. Ve 4. kademesini (İngiltere’de öğretim programını) ve

- Tüm okul müfredatını ve son yasal ulusal müfredatın temelini bağlamsal bilgisini
- Yasal ulusal öğretim programının amaçlarını
- Okul müfredatındaki kaynaştırma ve öğrencilerin matematiğe, dile ve okuryazarlık becerilerine yatkınlığını içeren açıklamaları
- 4. kademe Fen hariç 3. Ve 4. kademe tüm ulusal öğretim programındaki konuların çalışma programlarını göstermektedir.

20. İngiltere’deki Okul Öğretim Programı

Her devlet fonlu okul dengeli ve (aşağıdaki) maddelere dayanan müfredatı sunmalıdır.

- Öğrencilerin okulda ve toplumda ruhsal, ahlaki, kültürel, mental ve fiziksel gelişimini destekler

- Okulda öğrencileri gelecek hayatın fırsatlarına, sorumluluklarına ve tecrübelerine hazırlar.

Okul müfredatı, her okulun öğrencileri için planladığı tüm öğrenme ve diğer deneyimleri içerir. Ulusal müfredat okul müfredatının bir bölümünü şekillendirir.

Tüm devlet okullarının her devirde öğrencilerini günlük kolektif ibadete hazırlamaları ve öğrencilerine dini eğitimi vermeleri ve ortaöğretimde öğrencilerine cinsiyet ve ilişki eğitimi vermeleri gerekmektedir.

İngiltere'deki devlet okullarının, çalışma programında gösterilen kademe (key stage) temellerine, tüm öğrencilere öğretilmesi gereken konu içeriklerine dayanan ulusal müfredatı resmi olarak takip etmesi gerekmektedir. Tüm okullar kendi müfredatını konuya ve akademik yılına göre online yayınlamalıdır.

Tüm okullar kişisel, sosyal, sağlık ve ekonomik eğitimini iyi bir pratik ile hazırlamalıdır. Okullar kendi eğitim programını tasarlarken başka ders ve temaları eklemekte özgürdürler.

21. İngiltere'deki Ulusal Öğretim Programı

Amaçlar:

Ulusal öğretim programı, öğrencilere eğitimli vatandaş olmaları için gerekli bilgiyi sağlar. Öğrencilerine en iyi düşünülen ve en iyi söyleneni sunar ve insanın yaratıcılığına ve başarısına takdirin oluşmasına yardımcı olur.

Ulusal öğretim programı, her bir çocuğun eğitiminde unsurlardan sadece biridir. Okul gününde, her haftada, döneminde ve yılında ulusal öğretim programına erişmek için zaman ve boşluk vardır. Ulusal öğretim programı, geniş okul müfredatının parçası olarak öğrencilerin bilgi, anlama ve yeteneklerini geliştirmek için öğretmenlerin heyecanlı ve uyarıcı ders geliştirebileceği, bilginin özünü sağlar.

21.1. Yapı

Devlet ve vakıf okullarındaki zorunlu okul yaşındaki çocuklar ve gönüllü yardımcı okullar ve gönüllü kontrollü okullar ulusal öğretim programını takip etmelidirler. Program 4. key stage'e (kademeye), çekirdek ve diğer altyapılar terimleriyle sınıflandırılan 12 derse dayalı olarak düzenlenir.

Eğitim bakanlığının, her bir key stage de (kademede) öğretilmesi gereken metot, beceri ve konuların gösterildiği ulusal müfredat için programları yayınlaması gerekir. Okullar, tüm öğrencilere ulusal müfredatın içeriği öğretildiği sürece okul günlerini düzenlemekte özgürdürler.

Purpose of study

English has a pre-eminent place in education and in society. A high-quality education in English will teach pupils to speak and write fluently so that they can communicate their ideas and emotions to others and through their reading and listening, others can communicate with them. Through reading in particular, pupils have a chance to develop culturally, emotionally, intellectually, socially and spiritually. Literature, especially, plays a key role in such development. Reading also enables pupils both to acquire knowledge and to build on what they already know. All the skills of language are essential to participating fully as a member of society; pupils, therefore, who do not learn to speak, read and write fluently and confidently are effectively disenfranchised.

Aims

The overarching aim for English in the national curriculum is to promote high standards of language and literacy by equipping pupils with a strong command of the spoken and written word, and to develop their love of literature through widespread reading for enjoyment. The national curriculum for English aims to ensure that all pupils:

- read easily, fluently and with good understanding
- develop the habit of reading widely and often, for both pleasure and information
- acquire a wide vocabulary, an understanding of grammar and knowledge of linguistic conventions for reading, writing and spoken language
- appreciate our rich and varied literary heritage
- write clearly, accurately and coherently, adapting their language and style in and for a range of contexts, purposes and audiences
- use discussion in order to learn; they should be able to elaborate and explain clearly their understanding and ideas
- are competent in the arts of speaking and listening, making formal presentations, demonstrating to others and participating in debate.

Spoken language

The national curriculum for English reflects the importance of spoken language in pupils' development across the whole curriculum – cognitively, socially and linguistically. Spoken language continues to underpin the development of pupils' reading and writing during key stage 3 and teachers should therefore ensure pupils' confidence and competence in this area continue to develop. Pupils should be taught to understand and use the conventions for discussion and debate, as well as continuing to develop their skills in working collaboratively with their peers to discuss reading, writing and speech across the curriculum.

Reading and writing

Reading at key stage 3 should be wide, varied and challenging. Pupils should be expected to read whole books, to read in depth and to read for pleasure and information.

Pupils should continue to develop their knowledge of and skills in writing, refining their drafting skills and developing resilience to write at length. They should be taught to write formal and academic essays as well as writing imaginatively. They should be taught to write for a variety of purposes and audiences across a range of contexts. This requires an increasingly wide knowledge of vocabulary and grammar.

Opportunities for teachers to enhance pupils' vocabulary will arise naturally from their reading and writing. Teachers should show pupils how to understand the relationships between words, how to understand nuances in meaning, and how to develop their understanding of, and ability to use, figurative language.

Pupils should be taught to control their speaking and writing consciously, understand why sentences are constructed as they are and to use Standard English. They should understand and use age-appropriate vocabulary, including linguistic and literary terminology, for discussing their reading, writing and spoken language. This involves consolidation, practice and discussion of language. It is important that pupils learn the correct grammatical terms in English and that these terms are integrated within teaching.

Teachers should build on the knowledge and skills that pupils have been taught at key stage 2. Decisions about progression should be based on the security of pupils' linguistic knowledge, skills and understanding and their readiness to progress to the next stage.

Pupils whose linguistic development is more advanced should be challenged through being offered opportunities for increased breadth and depth in reading and writing. Those who are less fluent should consolidate their knowledge, understanding and skills, including through additional practice.

Glossary

A non-statutory Glossary is provided for teachers.

Attainment targets

By the end of key stage 3, pupils are expected to know, apply and understand the matters, skills and processes specified in the relevant programme of study.

Key stage 3

Subject content

Reading

Pupils should be taught to:

- develop an appreciation and love of reading, and read increasingly challenging material independently through:
  - reading a wide range of fiction and non-fiction, including in particular whole books, short stories, poems and plays with a wide coverage of genres, historical periods, forms and authors. The range will include high-quality works from:
    - English literature, both pre-1914 and contemporary, including prose, poetry and drama
    - Shakespeare (two plays)
    - seminal world literature
  - choosing and reading books independently for challenge, interest and enjoyment.
  - re-reading books encountered earlier to increase familiarity with them and provide a basis for making comparisons.
- understand increasingly challenging texts through:
  - learning new vocabulary, relating it explicitly to known vocabulary and understanding it with the help of context and dictionaries
  - making inferences and referring to evidence in the text
  - knowing the purpose, audience for and context of the writing and drawing on this knowledge to support comprehension
  - checking their understanding to make sure that what they have read

- makes sense.
- read critically through:
  - knowing how language, including figurative language, vocabulary choice, grammar, text structure and organisational features, presents meaning
  - recognising a range of poetic conventions and understanding how these have been used
  - studying setting, plot, and characterisation, and the effects of these
  - understanding how the work of dramatists is communicated effectively through performance and how alternative staging allows for different interpretations of a play
  - making critical comparisons across texts
  - studying a range of authors, including at least two authors in depth each year.

Writing

Pupils should be taught to:

- write accurately, fluently, effectively and at length for pleasure and information through:
  - writing for a wide range of purposes and audiences, including:
    - well-structured formal expository and narrative essays
    - stories, scripts, poetry and other imaginative writing
    - notes and polished scripts for talks and presentations
    - a range of other narrative and non-narrative texts, including arguments, and personal and formal letters
  - summarising and organising material, and supporting ideas and arguments with any necessary factual detail
  - applying their growing knowledge of vocabulary, grammar and text structure to their writing and selecting the appropriate form
  - drawing on knowledge of literary and rhetorical devices from their reading and listening to enhance the impact of their writing
- plan, draft, edit and proof-read through:
  - considering how their writing reflects the audiences and purposes for which it was intended
  - amending the vocabulary, grammar and structure of their writing to improve its coherence and overall effectiveness
  - paying attention to accurate grammar, punctuation and spelling; applying the spelling patterns and rules set out in English Appendix 1 to the key stage 1 and 2 programmes of study for English.

Grammar and vocabulary

Pupils should be taught to:

- consolidate and build on their knowledge of grammar and vocabulary through:
  - extending and applying the grammatical knowledge set out in English Appendix 2 to the key stage 1 and 2 programmes of study to analyse more challenging texts
  - studying the effectiveness and impact of the grammatical features of the texts they read
  - drawing on new vocabulary and grammatical constructions from their reading and listening, and using these consciously in their writing and speech to achieve particular effects

- knowing and understanding the differences between spoken and written language, including differences associated with formal and informal registers, and between Standard English and other varieties of English
- using Standard English confidently in their own writing and speech
- discussing reading, writing and spoken language with precise and confident use of linguistic and literary terminology.¹

Spoken English

Pupils should be taught to:

- speak confidently and effectively, including through:
  - using Standard English confidently in a range of formal and informal contexts, including classroom discussion
  - giving short speeches and presentations, expressing their own ideas and keeping to the point
  - participating in formal debates and structured discussions, summarising and/or building on what has been said
  - improvising, rehearsing and performing play scripts and poetry in order to generate language and discuss language use and meaning, using role, intonation, tone, volume, mood, silence, stillness and action to add impact.

¹ Teachers should refer to the [Glossary](#) that accompanies the programmes of study for English for their own information on the range of terms used within the programmes of study as a whole.

EK 2: İNGİLTERE ULUSAL MÜFREDAT

İngilizce programları

Çalışma: anahtar evre 3

İngiltere'de ulusal müfredat

Eylül 2013

Çalışmanın amacı

Çalışmanın Amacı:

İngilizcenin toplumda ve eğitimde seçkin bir yeri vardır. İngilizcede yüksek seviyede eğitim verilerek çocukların akıcı bir şekilde konuşması ve yazması; duygularını ve düşüncelerini okuma ve dinleme yoluyla aktarmaları ve diğer inşalarla bu yolla iletişim kurmaları amaçlanmaktadır. Detaylı okuma yaparak çocuklar; kültürel, duygusal, entelektüel, sosyal ve ruhsal açıdan gelişme şansı yakalar. Bu tür gelişimde edebiyat özellikle etkin rol oynamaktadır. Okuma, aynı zamanda çocukların bilgiyi edinmelerini ve eski bilgilerinin üzerine inşa etmelerine olanak sağlar. Toplumun tam bir parçası olabilmek için dilin tüm becerilerini kullanmak gerekir, bu nedenle akıcı ve düzgün bir şekilde konuşma, okuma ve yazma becerilerini yapamayanlar ise tüm bu haklarından mahrum edilmiş olurlar.

Hedefler:

Ulusal müfredatta “İngilizce” dersinin kapsayıcı hedefi; dilin yüksek standartlarını ve okuryazarlığı teşvik etmek; çocukları konuşma ve yazma konusunda donanımlı hale getirip edebiyat vasıtası ile eğlenerek okumalarını sağlamaktır. İngilizce dersi için ulusal müfredat çocuklarda şunları kazanmayı hedefler:

anlayarak ve akıcı bir şekilde okumak,

okuma alışkanlığının daha sık ve geniş anlamda hem zevk almak hem de bilgi edinmek adına olmasını sağlamak,

geniş bir kelime dağarcığı edinmek, dilbilgisini ve aynı zamanda okuma, yazma ve konuşma becerilerindeki dilsel uygulamaları anlamalarını sağlamak,

zengin ve çeşitli edebi mirasımızın takdir edilmesini sağlamak,

Düzgün, doğru ve akıcı bir biçimde; çeşitli içerik, amaç ve okura hitap edebilecek şekilde dili kullanarak yazabilmelerini sağlamak,

Öğrenmek için tartışabilmelerini; düşünce ve anlayışlarını düzgün bir şekilde açıklamalarını ve detaylandırmalarını sağlamak,

konuşma ve dinleme becerilerinde yetkin olmalarını, resmi sunumlar yapabilmelerini ve bir tartışmaya katılabilmelerini sağlamak.

Konuşma Dili:

İngilizce dersi için ulusal müfredat konuşma dilinde çocukların; bilişsel, sosyal ve dilsel olarak gelişmelerinin önemini tüm müfredat boyunca belirtmiştir.

Konuşma dili; anahtar seviye 3 ve 4'te çocukların okuma ve yazma becerilerinin gelişimde temel oluşturmaktadır. Bu sayede çocukların bu alanlardaki özgüven ve kabiliyetlerini geliştirmeye devam ettirmektedir.

Çocuklara; müfredat boyunca akranlarıyla işbirliği halinde okuma, yazma ve konuşma becerilerini tartışarak geliştirebilmeleri, tartışmaların sonunda anlaşma ve birbirini anlama öğretilmelidir.

Okuma ve yazma

Anahtar seviye 3'te okuma; geniş, çeşitli ve zorlayıcı olmalıdır. Çocukların kitapların tamamını derinlemesine, zevk ve bilgi almak için okumaları beklenmektedir.

Öğrenciler; planlama becerilerini iyileştirerek ve uzunlukta yazma etkinliğini geliştirerek yazma bilgi ve becerilerini geliştirmeye devam etmelidirler. Hayal ürünü yazılar yazmanın yanı sıra resmi ve akademik makaleler yazmaları da öğretilmeli. Bu da giderek büyüyen bir dilbilgisi ve kelime bilgisi gerektirir.

Öğrencilerin kelime bilgisi kendi okuma yazmalarında doğal olarak artacak bu da öğretmenler için iyi bir fırsat olacaktır. Öğretmenler öğrencilerine, kelimeler arasındaki ilişkiyi anlamayı, anlamlar arasındaki küçük farkları anlamayı ve deşimceli (mecazî) dili anlama ve kullanma yeteneğini geliştirmeyi göstermelidirler.

Öğrencilere konuşmalarını ve yazmalarını bilinçli olarak kontrol edebilmeleri, cümlelerin yapılarının niçin böyle olduğu ve Standart İngilizcenin kullanımı öğretilmelidir. Öğrenciler okuma, yazma ve konuşma dilinde tartışmak için dilbilimsel ve edebi terminoloji içeren yaşlarına uygun kelimeleri anlamalı ve kullanmalıdırlar. Bu, dilin sağlamlaştırma, pratik ve münazarasını içerir. Öğrencilerin; öğretmeyle bütünleşmiş olan İngilizcedeki doğru dilbilgisi ifadelerini öğrenmeleri önemlidir.

Öğretmenler; bir önceki seviyede öğretilenleri geliştirip yeni konuları onun üstüne inşa etmelidirler. İlerlemedeki kararlar; öğrencilerin dilsel bilgi, beceri ve anlamaları ve bir sonraki aşama için hazır bulunuşlukları göz önünde bulundurularak verilmelidir. Dilsel gelişim daha üst düzey olan öğrencilere ise derinlik ve genişlik açısından daha kapsamlı okuma ve yazma fırsatları sunulmalıdır. Daha az akıcı olanların ise bilgi, beceri ve anlamaları ekstra alıştırmalar ile takviye edilmelidir.

Terimler Sözlüğü

Beceri Hedefleri

Seviye 3

Konu İçeriği

Okuma:

Öğrencilere öğretilmesi gerekenler:

- Okuma zevk ve mutluluğunu geliştirmek ve gittikçe fazla zorlayan materyaller okumak.

Örneğin;

* Geniş bir zaman dilimini ve tarihsel periyodu, formu ve yazarı kapsayan şiir, oyun, kısa hikâye ve belirli kitapların tamamını,

* İngiliz edebiyatına ait 1914 öncesi ve çağdaş edebiyat örneklerinden düzyazı, şiir ve drama,

* Shakespeare (2 oyun),

* Yeni ufuk açan Dünya Edebiyatı,

* İlgi ve zevk için kitap seçmeyi ve okumayı,

* Daha önce okunan kitapları, daha iyi anlamak ve diğerleriyle kıyaslayabilmek için tekrar okumak,

- İlgi çekici metinleri şu doğrultuda anlamaları:

* Yeni kelimeler öğrenmek ve bunları daha önce bilinenler ile ilişkilendirmek ve bu yeni kelimelerin anlamını parçanın içeriğinden ve sözlük kullanarak anlamak,

* Parçada kanıt göstererek çıkarımlarda bulunmak,

* Anlamayı desteklemek üzere kitabın amacı, kimin için yazıldığını ve içeriğini bilmek,

* Okuduğu şeyin kendisi için ne kadar anlam ifade ettiğini anlamak için anlamasını kontrol etmek,

-Eleştirel okuma:

* Simgesel (mecazi) dili kelime seçiminin, dil bilgisinin, tekst yapısının ve organizasyonun ne anlam ifade ettiğini bilmek,

* Şiirsel içerikleri ve nasıl kullanıldıklarını anlamak,

* Sahne, konu, karakterizasyon ve bunların etkilerini çalışmak,

* Tiyatro oyuncularının performansları esnasında nasıl etkin bir şekilde iletişim kurduklarını ve alternatif sahnelemenin oyunu farklı yorumlamaya nasıl izin verdiğini anlamak,

* Metinler arasında kritik karşılaştırmalar yapmak,

* Her yıl derinlemesine – en azından iki yazarı olacak şekilde- bir dizi yazarı incelemek.

Görüldüğü gibi İngiliz eğitim sisteminde önemli olan dilbilgisi tabanlı eğitimden ziyade “skill- based” yani beceri tabanlı eğitimidir. Öğrencilerin dili ne kadar bildikleri, konuşma, okuma, yazma ve dinleme becerilerini ne kadar iyi kullandıklarıyla ilişkilendirilmiştir.

Yazma:

Öğrencilere öğretilecekler:

- doğru, akıcı, etkin ve zevk ve bilgi içeren uzunlukta yazmaları,
- + çok çeşitli amaç ve okuyucuyu hedefleyebilmek:
  - * düzgün yapılandırılmış resmi olarak bilgilendirici ve hikâye tarzında denemeler,
  - * hikâyeler, senaryolar, şiir ve diğer hayal ürünü yazılar,
  - * sunum ve konuşmalar için gösterişli not ve konuşma yazıları,
  - * kurgu veya kurgu olmayan yazılar, kişisel ve resmi mektuplar,
- + materyal özetleme ve organize etme, fikir ve savları gerekli gerçekçi detaylar ile desteklemek,
- + büyüyen kelime, dilbilgisi ve metin yapısıyla ilgili bilgilerini yazma ve uygun formu seçmelerine uygulamak,
- + okuma ve dinleme becerileriyle edindikleri edebi ve söz sanatlarıyla ilgili araçları; yazma becerileri üzerine yansıtıp kullanmak.
- planlama, taslak oluşturma, düzenleme ve düzeltme okuması
  - + yazdıklarının amaca ve okuyucuya hedeflediği gibi hitap edip etmediğini değerlendirmek,
  - + yazdıklarının kelime, dilbilgisi, yapısını ahenk ve genel etkililiğini artırmak için düzeltmek,
  - + doğru dilbilgisi, noktalama ve imla (yazılış, dikte) kullanımına dikkat etme; anahtar seviye 1 ve 2’de kullanılan imla kurallarını uygulamak.

Dilbilgisi ve Kelime Bilgisi:

Öğrencilere öğretilecekler:

- Dilbilgisi ve kelime bilgilerini şunlar üzerine geliştirmeliler:
  - + 1 ve 2. seviyede öğrendikleri dilbilgisi donanımlarını artırmak ve daha zorlu metinlere uygulamalarını sağlamak,
  - + okudukları parçalardaki dilbilgisel faktörlerin etkililiğinin tesiri üzerinde çalışmak,
  - + yeni kelimeleri ve dilbilgisi yapılarını okurken ve dinlerken fark edip bunları kendi yazı ve konuşmalarında belli bir etki yaratmak amacıyla bilinçli bir şekilde kullanmak,
  - + konuşma ve yazı dili arasındaki farkı bilmek – anlamak resmi ve gayri resmi girdilerde farkları standart İngilizce ve İngilizcenin diğer çeşitleri arasında ilişkilendirmek,
  - + standart İngilizceyi kendi yazı ve konuşmalarında rahatça kullanmak,
  - + dilsel ve edebi terminolojileri okuma, yazma ve konuşma dilinde kullanmak.

Konuşma Dili:

Öğrencilere öğretilcekler:

- rahat ve etkili bir şekilde konuşmak,

* pek çok resmi ve gayri resmi bağlamlarda – sınıf tartışmaları dâhil- standart İngilizceyi rahat bir şekilde kullanmak,

* kendi fikrini ifade edip odak noktasından sapmadan kısa konuşma ve sunum yapmak,

* gayri resmi tartışmalara veya yapılandırılmış tartışmalara katılmak, söylenenlerin üzerine ekleme yapabilmek veya özet geçebilmek,

* tiyatro oyunlarında doğaçlama yapmak, ezber yapmak, şiir okumak bu esnada rol yapmak, tonlama, ses, mod, sessizlik ve durgunlukla beraber etkiyi artırmak için aksiyon kullanmak.

<https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-framework-for-key-stages-1-to-4/the-national-curriculum-in-england-framework-for-key-stages-1-to-4#introduction>